

VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

Wij

DONDERDAG 4 FEBRUARI '93

38^e JAARGANG • NR. 5 • 33 fr.

WERKLOOSHEID

ZOVEEL HOOFDEN, ZOVEEL PLANNEN

**HORMONENMAFIA
SLAAT HARD TERUG**

**TRANSFERTEN:
VU FORCEERT
DOORBRAAK**

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuur lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

Kostuums naar maat

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrikac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

**Freddy en Cecile
Vermeersch-Vaesens**

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem

☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdraperie — luxaflex —

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

**PVBA
J. BORREMANS-COCK
& KINDEREN**

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

U bent van harte welkom bij

Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS

- Steeds ruime kortingen
- Kwaliteitsprodukten
- Uitstekende service
- Keuze uit meer dan 600 soorten

GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

SCHOENEN

Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY

Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES
AIGLE
TRETORN
ROMIKA

Scholl

Ronny

TEKO

AMBIORIX

BAMA

Kickers

adidas

GUMA

Gabor

BAMA

JED

WOLFF GOMME

JED

Think Purple

diadora

MEPHISTO

TROPS

SEBAGO

Grote keus in
MEPHISTO
wandelschoenen

ADVERTENTIE

WEEK-END altijd open
Woensdag gesloten

NOG EENS 25 JAAR

ZATERDAG 6 februari a.s. zal het 25 jaar geleden zijn dat Maurits Coppieters en Jan Verroken in de Kamer hun interpellaties over de splitsing van de Leuvense *Alma Mater* hielden. Wij zagen die dag het parlement voor het eerst in ons leven langs de binnenkant. Een CVP-senator die op de stoep van de Wetstraat net een verse CD aanstak schreef ons een vrijgeleide voor de bezoekersbanken. Op deze ietwat mistige dinsdag werd de val van de regering Van den Boeynants-De Clercq ingeluid.

De interpellaties waren er gekomen na wekenlange acties van studenten en scholieren die niet alleen in Leuven maar zowat overal in Vlaanderen front vormden tegen: regering-bisschoppen en de Franstalige raad van de UCL.

De strijd rond Leuven was een hoogtepunt in de *Vlaamse kwestie* en kreeg in het parlement zijn beslag. Tot ieders verbazing verklaarde Verroken er dat het „niet zijn bedoeling was de regering te doen vallen maar klaarheid over Leuven te scheppen”. De vertrouwensmotie die ter stemming lag geraakte niet behandeld, in plaats daarvan zou VdB tegen 's anderdaags een regeringsverklaring voorlezen. Onder druk van de Volksunie, de Vlaamse pers en de hele Vlaamse publieke opinie konden de CVP-ministers de weinig zeggende tekst niet aanvaarden en namen ontslag. Er kwam geen volgende dag meer: de regering bood haar ontslag aan en verkiezingen werden uitgeschreven.

Wij konden aan deze gebeurtenissen niet voorbij omdat zij niet los te zien zijn van de evolutie in dit land. Voor het eerst stonden de twee gemeenschappen van dit land als *eenheden* tegenover mekaar. De strijd betekende het sluitstuk van bijna 25 jaar strijd tegen de verfransing in Vlaanderen. De unitaire Leuvense universiteit die zich in Vlaanderen wou handhaven en nog in 1966 middels het bisschoppelijk *mandement* als een-en-ondeelbaar werd afgekondigd, was het laatste Franstalige bolwerk in Vlaanderen. De rauwe kreet *Walen buiten!* zou, naar men zegt, nog niet verteerd zijn door de Franstaligen. De crisis rond Leuven had vooral tot gevolg dat de tot dan toe unitaire politieke partijen gesplitst werden. De VU mocht die pluim op haar muts steken, de bevolking honoreerde haar op 31 maart 1968 met 20 kamerzetels.

80 dagen na die verkiezingsdag en na moeilijke onderhandelingen kwam een CVP-BSP-regering tot stand, zij werd verplicht een aanzet tot federaliseren te geven. Er kwamen twee ministers voor Onderwijs, twee voor Gemeenschapszaken en twee staatssecretarissen voor Streekeconomie. Bovendien werd de *kulturele autonomie* grondwettelijk erkend.

De tijd was rijp om verder aan de zelfstandigheid van Vlaanderen te werken, onze lezers kennen het verhaal. Na vele onderhandelingsronden kwamen er verschillende gemeenschapsakkoorden, voetje voor voetje. Mooi ogende plannen, hoopvolle vooruitzichten, maar ook de bittere pil van de *grendelgrondwet*. Tal van gegeven woorden werden achteraf schaamteloos ingeslikt. Maar de evolutie was niet tegen te houden.

Vandaag, 25 jaar later, ligt opnieuw een voorstel voor verdere autonomie op het tapijt. Nu wordt nog dieper in het

Belgische vel gesneden, het financiële vel: de onverklaarbare transferten in de Sociale Zekerheid. Het is een weg met hindernissen geworden en dat is begrijpelijk, er wordt naar de inhoud van de beurs getast. Een half jaar geleden heette het dat de eis *wél geformuleerd mocht worden, er over onderhandelen (nog) niet*. Door de vasthoudendheid en het geduld van de Volksunie kan dat nu plots wel, de Vlaamse-nationalisten mogen tevreden zijn over het resultaat. Want daarbij moet bedacht worden dat door het aanvaarden ervan de Franstaligen ook erkennen dat er wat loos is met de transferten. Hoe, zal de Vlaamse onderzoeksgroep *Sociale Zekerheid 2002* van prof. Pieters moeten uitvissen.

Verder in ons weekblad vindt de lezer hoe de doorbraak in mekaar zit. Het is, net zoals het mechanisme van de SZ zelf, een ingewikkeld „iets”. Maar, en wij citeren Marc Platel: „Het debat over de federale opdeling van de Sociale zekerheid is nu onomkeerbaar.”

Het is nog even wachten. Op de andere Vlaamse partijen, zullen zij de evolutie ook als onomkeerbaar beschouwen, zullen zij *van harte* willen meewerken aan het verwezenlijken van de, door de VU bekomen, doorbraak?

Hoe de Franstaligen zullen reageren blijft een open vraag.

Zijn zij bereid om een eerlijke en doorzichtige solidariteit te aanvaarden? Willen zij zich, net zoals zij het ooit hebben moeten doen met de federalisering van het onderwijs, neerleggen bij de feiten? Zij zullen nu wel vlug beseffen dat er geen weg terug is. Het debat is geopend. Roepen dat de mosselen nu reeds aan wal zijn, zult u ons niet horen doen. De ervaring heeft geleerd dat een *gegeven woord* en een afgesproken kalender in dit land verre van heilig zijn en dat een weggemepte bal steeds terugkeert. De kunst bestaat er in hoe hem opvangen en terugkaatsen.

Zoals in 1968 31 maart een belangrijke dag was zo kan 25 jaar later, 31 maart 1993, opnieuw een cruciale datum zijn. Tegen die dag moet de *Algemene Raad van het RIZIV* geïnstalleerd zijn. Voor die dag moeten een aantal verleden week aangegane engagementen verwezenlijkt zijn, anders komt er geen VU-steun voor het St.-Michiel-sakkoord.

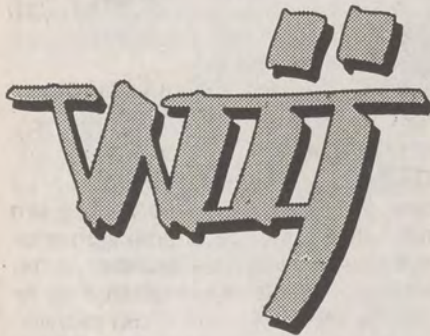
Wij brengen in ons blad het thema arbeid, tewerkstelling en werkloosheid aan de orde. Dezer dagen werd het magische cijfer van 200.000 werklozen in Vlaanderen overschreden. Gaan wij terug naar de triestige rekords van de jaren 80? Wij hopen het niet, de vooruitzichten gebieden ons echter te vrezzen. Wij verwachten dat méér zelfstandigheid voor de Vlaamse gemeenschap ook méér middelen zal bieden om creatieve plannen uit te werken en grotere werkloosheid een halt toe te roepen. Na een kwarteeuw sleutelen aan de staatsvorm van Vlaanderen, komen nu 25 jaar van werken aan de inhoud van Vlaanderen.

Een eigen volwaardig Vlaams parlement, eigen Sociale Zekerheid, een eigen buitenlands handelsbeleid, eigen economische zaken; zij moeten de waarborg zijn voor meer welvaart en welzijn voor al de leden van onze gemeenschap. En daar is toch in de eerste plaats om te doen!

Maurits Van Liedekerke

Vlaams-Nationaal
Weekblad

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit
en redactie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**,
Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel.
02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
(’s voormiddags) of privé, Alsebergse-
steenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

INHOUD

10 Paul Van Grembergen peilde in de Vlaamse Raad naar de concrete plannen van Van den Brande over de samenwerking met Nederland.

13 Voor de tweede keer reeds was de woning van Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke het doelwit van een aanslag van de hormonenmafia.

14 Deze week overschreed Vlaanderen de kaap van de 200.000 werklozen. De werkloosheid staat plots weer bij hoogdringendheid bovenaan de politieke agenda.

16 Het oplossen van de werkloosheid was nooit de topprioriteit van de overheid. Als de konkurentiekracht van de bedrijven hersteld was, zou de rest wel volgen, luidde de redenering.

17 Komt er met het plan-Yperman een heerlijke nieuwe wereld, zonder werkloosheid? WIJ sprak met een zeventigjarige gewezen hoofdkontroleur van de doeane, volgens sommigen een onschuldige fantast, volgens zichzelf een generaal die de troepen ver vooroploopt.

20 In Monologen met Hugo Schiltz schildert Kris Hoflack een stuk geschiedenis van de Volksunie. Een stuk, dat er niet volgens alle medespelers uit de beschouwde episode uitzag zoals Schiltz het „exabundantia cordis” aan Hoflack vertelde.

23 In de slotaflevering van onze reeks over het merkwaardig pamflet van Walschap belanden we bij Berten Fermont, Arseen De Schrijver, Dom Modest Van Assche en monseigneur Carton de Wiart.

30 In voetbalkringen is algemeen geweten dat het trainersbestaan een onzeker bestaan is.

(omslagfoto's R. Szommer en archief WIJ)

ZAIRE

In Zaïre zette *Moboetoe* weer stevige rellen op poten, die hij dan meesterlijk controleerde. En passant profiteerde de diktator ervan om de oppositie aan banden te leggen. Soldaten sloegen aan het muiten toen ze werden betaald in briefjes van 5 miljoen zaïre, waarmee ze nergens terecht konden. De tegenstanders van *Moboetoe* aanvaardden die briefjes immers niet. Er is sprake van honderden doden.

Naast plunderingen en rooftochten sprak men eerst ook van verschrikkelijke wandaden tegenover blanken. Minister van Buitenlandse Zaken *Claes*, van wie men toch mag verwachten dat hij goed geïnformeerd is, verklaarde eerst dat er Belgische zusters waren verkracht. Wellicht in het tehuis van de Zusters van De Jacht in Limete, wist De Standaard. Maar de krant voegde daar wel aan toe dat men in het moederhuis in Heverlee nog geen zekerheid had over de verkrachtingen.

De zaak was alweer een pijnlijke uitschuiver voor de dirigent-minister. Maandag verwees Buitenlandse Zaken de verkrachtingen naar het rijk der verzinsels. Het bleek dat niet een Belgische, maar een zwarte zuster verkracht was. En dat is blijkbaar nog steeds minder erg.

België besliste snel para's te sturen om de Belgen te evakueren. De regering vond het echter niet nodig om toelating te vragen voor de reddingsoperatie, „omdat er in Zaïre toch geen overheid meer is”. *Moboetoe* bewees prompt dat hij nog wel enkele belangrijke touwtjes, tenminste enkele goed getrainde elite-eenheden, in handen houdt. De para's mochten van *Moboetoe* Zaïre niet in. Franse troepen daarentegen mochten hun landgenoten wel in Kinshasa ophalen. *Moboetoe* besliste de evacuatie van de Belgen zelf te organiseren. Met het presidentiële jacht werden ze over de Kongostroom gezet en veilig afgeleverd in Brazzaville.

Alles lijkt er overigens op te wijzen dat *Moboetoe* de rellen uitlokte, en in de verwarving de macht opnieuw naar zich toetrok en de oppositie monddood wilde maken. Talrijke bronnen maken melding van een klopjacht op oppositieleiden. De kantoren van premier *Tshisekedi* en alle andere ministeries waren door *Moboetoe*-troepen bezet of afgegrendeld.

Ook de katholieke kerk deelde flink in de klappen. De kerk had zich immers vierkant achter de demokratizering geschaard, aartsbisschop *Monsengwo*, de voorzitter van het Zaïrese „overgangsparlement”, op kop. *Monsengwo* kreeg dinsdag een eredoktoraat van de Leuvense universiteit. Omwille van de moeilijkheden in Zaïre kon *Monsengwo* onmogelijk naar Vlaanderen komen.

Vlaanderens meest bekende kasseien krijgen een wettelijke bescherming. Meer dan dertig kilometer kasseiweg in de Vlaamse Ardennen worden beschermd door minister Johan Sauwens. De minister, bevoegd voor verkeer en voor monumenten en landschappen, maakte dit bekend bij de voorstelling van de 77ste Ronde van Vlaanderen. In de motivatie van het beschermingsbesluit verwijst Sauwens naar de sociaal-kulturele betekenis van de kasseien, meer bepaald in de Ronde van Vlaanderen, de tweede wereldbekerwedstrijd op de kalender van de beroepsrenners. „Een Ronde zonder kasseien zou ondenkbaar zijn”, verklaarde Sauwens, zelf een verwoed amateurwielrijder. Maar het initiatief van de minister is natuurlijk meer dan het tevreden stellen van de organisatoren van de Ronde. Er wordt met de kasseistroken ook ekologisch, landschappelijk en industrieel-archeologisch waardevol gebied beschermd. Het beschermingsbesluit is slechts de eerste stap naar een daadwerkelijke bescherming van de kasseien. De kasseistroken werden nu op een voorontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten geplaatst. Er volgt een procedure van openbaar onderzoek, waarbij eigenaars als gemeenten, provincie en gewest bezwaren kunnen indienen. Na het openbaar onderzoek volgt de definitieve bescherming. Betonnering of asfaltering wordt dan verboden.

(foto vum)

PUNT

Het Ierse *punt* bezweek na een strijd van vijf maanden aan de druk om te devalueren. Zoals in de geschiedenis van Ierland al wel eens meer voorkwam was het Groot-Brittannië dat de Ieren uiteindelijk deed buigen. De Engelsen hadden immers beslist de basisrente een vol procentpunt te verlagen tot 6%. Dat leidde tot een verzwakking van het pond sterling. De concurrentiepositie van Ierland, met een zeer gezonde economie (lagere inflatie en kleiner overheidstekort dan België) maar met de handicap dat het een derde van zijn productie naar het buurland uitvoert, verzwakte hierdoor gevoelig. Een devaluatie met 10% werd onvermijdelijk.

Deskundigen menen dat nu de Deense kroon en de Franse frank opnieuw onder spekulatiedruk zullen komen. De grote boosdoener in het Europees Monetair Systeem (EMS) is Duitsland, waar de Bundesbank de korte termijnrente hoog houdt om zijn inflatieprobleem aan te pakken. In Duitsland zet de regering de autonome Bundesbank nu openlijk, in interviews, onder druk om de rente te verlagen. Een Duitse renteverlaging zou ook voor de Belgische regering Dehaene een geschenk uit de hemel zijn. De Belgische frank heeft zich immers verbonden met de mark. Als de Bundesbank de rente verlaagt zou de besparingsinspanning voor Dehaene met ettelijke miljarden verminderd kunnen worden.

AAT

De ministerraad keurde verleden week het „Plan Delcroix” goed. Het bepaalt o.m. dat het Belgisch leger eind '97 nog hoogstens 40.000 beroepsmilitairen zal tellen, 5.000 burgers en 2.500 leerlingen. De drie machten worden ernstig ingekrompen. De kazernes in Lombardsijde en Semmerzake blijven.

Ondanks de verkoop van diverse militaire gebouwen keurde de regering wel de bouw goed van een splinternieuwe kazerne in Aat, voor de prijs van 700 miljoen frank. Aat is de bakermat van de president van de Waalse eksekutieve Spitaels. Sommigen spreken al over *Spitalville*. VU-voorzitter *Anciaux* veroordeelt de knieval van Delcroix voor Spitaels. Hij noemt het op een onverantwoorde wijze spelen met het geld van de Vlaamse belastingbetaler.

VU-fractie leider in de kamer *Candries* zag in het plan al positieve punten, maar toonde zich niettemin ontgoocheld. Volgens *Candries* toont het plan een gebrek aan vizie, aan creativiteit, aan durf en aan verantwoordelijkheidszin. „We dwalen af naar een leger van een ontwikkelingsland”, aldus *Candries*.

CORTOIS

De VLD stelde verleden week met veel show haar nieuwe ontwerp-statuten voor. Die moeten de partij een open structuur geven, waarbij de leden en ook bij de partij geregistreerde kiezers (die de beginselverklaring van de VLD onderschrijven) zeggenschap krijgen. Wat dat allemaal betekent moet men maar eens aan *Bart Somers* vragen, die niet tot jongeren voorzitter verkozen werd omdat de jonge liberalen gewezen VU-ers niet zo graag lusten als iemand uit eigen kweek.

Opmerkelijk in de ontwerpstatuten is verder dat kumuls „in beginsel” verboden worden. Niemand mag in principe twee mandaten uitoefenen. Een burgemeester of schepen bvb. die zich kandidaat wil stellen voor een parlamentszetel, moet hiervoor de toestemming krijgen van tweederden van de leden.

Maar ook bestuursfuncties in een mutualiteit, vakbond, patroonsorganisatie of beroepsfederatie, of „elke andere vereniging of rechtspersoon die leidt tot een belangenvermenging” kunnen niet met een politiek mandaat gekombineerd worden. Wie het met die plannen alvast niet eens is, is *Emile Flamand*, Gents kamerlid en voorzitter van de liberale mutualiteit *De Voorzorg*. Hij is dus, zoals zovelen binnen de VLD, een van de mandatarissen die straks zal moeten kiezen (tenzij men bij de VLD gul uitzonderingen op de eigen kumuleregeling zou toestaan). Flamand kondigde aan eerst overleg te zullen plegen met zijn ziekenkas, maar liet reeds weten de ontwerpstatuten waarschijnlijk te zullen amenderen, of anders tegen te stemmen.

Een zeshonderd jongeren, gehuld in een wit laken, hadden er enkele uren op hun vrije zondag voor over om een beetje op een autosnelweg te gaan liggen. Het was gelukkig een stuk snelweg dat niet in gebruik is. De jongeren, die zich volkomen naast de kwestie „Responsible Young Drivers” noemen (we zijn hier toch niet in Engeland?), wilden hiermee aandacht vragen voor de meer dan zeshonderd jonge mensen die jaarlijks het slachtoffer worden van een verkeersongeval. In het voorjaar komt een affiche- en perskampanje hun aktie voor meer verkeersveiligheid ondersteunen.

(foto J. Van der Perre)

En wie al dat geraas over kumuls ook al niet aan z'n hart liet komen, is de liberale kamerfractie leider *Willy Cortois*, die deze week gretig zijn schepenmandaat ruilde voor de burgemeesterssjerp van Vilvoorde.

KRIMINALITEIT

Al enkele jaren heeft de man in de straat de indruk dat de kriminaliteit in dit landje gevoelig gestegen is. Dat blijkt echter niet het geval. De geregistreerde gewelddadige criminaliteit daalde vorig jaar met een vierde. Er werden in '92 minder hold-ups gepleegd, minder gewapende diefstallen, minder diefstallen met geweld, en veel minder (-40%) overvallen op bejaarden dan het jaar voordien.

Andere vormen van kriminaliteit stegen echter wel. Vooral de drugsmisdriven swingen de pan uit, van 6.000 naar meer dan 10.000. Die stijging zou vooral te wijten zijn aan een betere registratie van de drugsmisdriven en een strengere repressie. Het aantal doden aan een overdosis daalde van 93 tot 75.

De autodiefstallen zijn ook al enkele jaren een stijger in de kriminaliteitshitlijsten. Ze stegen verleden jaar met 10%. Vooral de trafiek met gestolen wagens naar het voormalig Oostblok speelt hier een rol in. De populairste wagen voor de autodieven blijft een Volkswagen, maar het aantal gestolen Lada's steeg verleden jaar met wel 243%.

DS-MAGAZINE

Eén van Vlaanderens talrijke kwaliteitskranten, *De Standaard*, bracht haar eerste *DS-magazine* uit, een gratis bijlage bij de vrijdagkrant. Het is een voor Vlaanderen uniek initiatief. Het produkt heeft veel weg van het Nederlandse tabloïd-blad *Vrij Nederland*. Met grote foto's, reportages, interviews en een pak reclame krijgt de *Standaard*-lezer elke vrijdag iets ekstra. Overigens pleit het niet voor de Vlaamse dagbladpers dat we in de andere kranten nagenoeg niets konden lezen over de lancering van het nieuwe magazine van een concurrent.

■ **Filip Martens** nam ontslag als **kabinetschef** van VU-minister **Johan Sauwens**. Martens benadrukte dat er geen onenigheid aan de basis van zijn ontslag lag. Hij wil na vijf jaar slopend kabinetswerk wel eens wat nieuws doen. Martens heeft nog geen ander werk. Voorlopig wordt het personeelsadvertenties napluizen.

■ **Carlo Todarello** trok zijn beschuldiging tegen gewezen PS-minister **Alain Van der Bleet** terug in.

■ In de reeks kraamnieuws van bekende Vlamingen hees **Margriet Hermans** zich deze week in belangstelling. Vlaanderens bekendste bewust ongehuwde moeder beviel van een 3,3 kg wegende dochter **Celien**. U kunt het allemaal lezen en bekijken in **Dag Allemaal**, het onovertroffen blad dat van Margriet de exclusieve rechten op haar verhaal en de foto's kocht.

■ In januari overschreed het aantal werklozen in Vlaanderen de kaap van **200.000**. Op één jaar tijd zijn er 31.351 werklozen bijgekomen, een stijging met 17,7%.

■ De verkiezing van **Clinton** tot Amerikaanse president betekent kassa voor al wie van ver of dichtbij te maken heeft met **saksofoons**. Het instrument werd plots immens populair. Men spreekt van verkoopstijgingen van 15 tot 20%. Muziekleraren moeten saks-leerlingen weigeren.

■ De Oostenrijkse rechts-liberale FPO van **Jorg Halder** die een referendum wist af te dwingen over een migratiestop, bereikte haar doel niet. Ruim een half miljoen Oostenrijkers wil in de grondwet de pasus opnemen „Oostenrijk is geen immigratieland”. Hoewel dat op 5,6 miljoen stemgerechtigden nog een flink pak is, had men er in het Tirolerland nog veel meer verwacht.

■ Onder de naam **Werkgroep Assistentie** start een team van vijftien personen een seksuele hulpverleningsdienst aan mensen met een lichamelijke handicap. **WAS** wil een oplossing bieden voor fysiek gehandicapten die aan de armen verlamd zijn en zichzelf daardoor seksueel niet kunnen verdedigen. **WAS** vraagt 500 frank voor de geleverde dienst, maar kampt nog met een tekort aan vrijwillige dienstverleners.

FVK-RODENBACHFONDS : VRAGEN BIJ VERDELING LOTTO-GELDEN

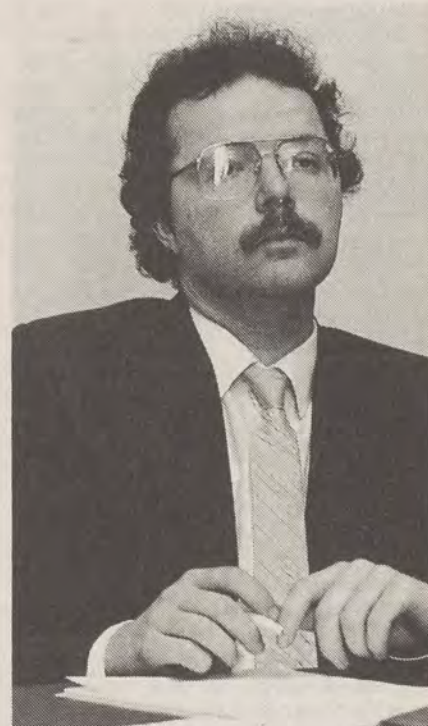
Op zaterdag 6 februari a.s. grijpt in de abdij van Affligem de nationale ontmoetingsdag plaats van FVK-Rodenbachfonds. In de wereld van de Vlaamse cultuur- en strijdverenigingen neemt FVK-Rodenbachfonds een ietwat aparte plaats in, o.m. door zijn Vlaams-nationale strekking en zijn jeugdige leeftijd. FVK-Rodenbachfonds onstond als Federatie van Vlaamse Kringen in het begin van de jaren '80. De beweging wordt sinds 1984 erkend en gesubsidieerd door de Vlaamse regering. Zij telt een 130-tal afdelingen of kringen, verspreid over Vlaanderen. Deze afdelingen behouden een grote mate van autonomie, zowel naar structuur als naar werking. Via deze afdelingen, de provinciale geleidingen en het nationale sekretariaat worden jaarlijks honderden activiteiten georganiseerd.

Omdat veel van onze lezers regelmatig in contact komen met plaatselijke of landelijke manifestaties van FVK-Rodenbachfonds vroeg WIJ directeur **Frank Seberechts** naar een stand van zaken.

■ In zowat elke Vlaamse gemeente is er wel een afdeling van een of ander fonds, is er nog voldoende ruimte voor een Vlaamse kring en waarin onderscheidt deze zich van andere fondsafdelingen?

„Men spreekt inderdaad gemakkelijk van „de drie grote fondsen”, nl. Davids-, Willemsen Vermeylenfonds. De „kleintjes”, Mase-reelfonds en FVK-Rodenbachfonds, worden vlug vergeten. Dat is zeker voor FVK-Rodenbachfonds ten onrechte. Vaak stellen we vast dat de grote fondsen sterk met een zuil, of zelfs een partij, verbonden zijn. Het Davidsfonds zal dit wellicht niet graag horen, maar in vele gemeenten lijkt de plaatselijke DF-afdeling een filiaal van de CVP. Een aantal mensen is hiermee absoluut niet akkoord. Zij opteren voor een Vlaams-nationale onafhankelijke vereniging. In die zin is er zeker nog plaats voor FVK-Rodenbachfonds. Elk jaar komen er immers nog nieuwe afdelingen bij. Wij hoeven ons trouwens niet te schamen voor onze werking: die staat minstens op hetzelfde nivo als die van de andere fondsen.”

■ Een paar weken terug heeft een CVP-kamerlid voorgesteld om het Kultuurpakt af te schaffen. Hoe heeft FVK-Rodenbachfonds daarop gereageerd?

Frank Seberechts.

(foto Dann)

„FVK-Rodenbachfonds heeft hier toch zijn vragen bij. Het is duidelijk dat het Kultuurpakt een bepaalde waarborg biedt dat alle levensbeschouwingen op het kulturele vlak aan bod kunnen komen. Anderzijds is de cultuursector door en door gepolitiseerd. FVK-Rodenbachfonds heeft steeds gepleit voor een ontzuiling, breed maatschappelijk, maar ook louter kultureel. Als dat de bedoeling is van de initiatiefnemer, dan juichen wij dat toe. Maar wij zijn zo vrij daaraan te twijfelen: als de vos de passie preekt...”

FVK-Rodenbachfonds vreest dat de zware druk die nu reeds vanuit de zuilen op de cultuursector weegt, alleen zal toenemen. Zo dreigen de onafhankelijke en niet-zuilgebonden organisaties uit de boot te vallen. FVK-Rodenbachfonds kan een reorganisatie van de kulturele sektor beslist bijtreden, maar die mag niet leiden tot een monopoliepositie van de groten en een marginalisering van de anderen.”

(lees verder blz. 22)

PERSSPIEGEL

HET VOLK

„Hoe cultuur en politiek verstrengeld zijn, moet je aan Belgen niet uitleggen. Alleen jammer dat de Afrikastudie, waar ons land ooit zo sterk in was, nu door de politici helemaal verwaarloosd wordt. Wanneer komt dat Afrika-instituut, waarover al zoveel jaren sprake is, er nu eindelijk? We hebben dan misschien geen strategische belangen meer in Afrika, maar het continent zal ons blijven bestoken met vragen en problemen. Wat gaan we doen wanneer CNN de Soedanese hongersnood ontdekt? Wat als Zaïre ontploft? Algerije?”

Joost Loncin. 26 januari.

„Wie vandaag weigert orde op zaken te stellen in de Sociale Zekerheid, zogezegd om de solidariteit te handhaven en separatisme te vermijden, draagt waarschijnlijk juist bij tot het verder uiteenvallen van de Staat.”

Alain Vanbuyten. 27 januari.

„Gisteren waren er machtsblokken. Het volstond dat die elkaar neutraliseerden om vrede te hebben. Maar dat was maar een zeer dure vrede met een kleine letter v. De vredebewaring vandaag vergt een ander instrument: een kleiner, flexibel en zeer mobiel leger.”

Herman Candries. 28 januari.

„Het monster Mobutu dat door het Westen werd gekweekt, is totaal gevoelloos geworden voor onverschillig welke druk. Druk uit het buitenland, druk van de regering Tshisekedi, druk van de internationale financiële instellingen, druk van zijn eigen hongerende bevolking: het kan hem allemaal niets meer schelen.”

Joost Loncin. 1 februari.

De Standaard

„Waar men in Vlaanderen wel steeds meer moeite mee heeft, is dat ondermeer de royale subsidies uit Vlaanderen de Waalse politici al ruim tien jaar lang ontslaan van de plicht om een grondige analyse te maken over mogelijk economisch herstel van hun regio. Des te meer hoort men hen peroreren over de ruïne van hun glorieus industrieel verleden en over de ontwikkeling van „le non-marchand”, dat

sociaal paradijs op een economisch kerkhof.”

Rolf Falter, 26 januari.

„Wat de Volksunie gisteren kon voorleggen is een verdienstelijk en nuttig dokument. Al was het maar omdat de onevenwichten nu officieel worden aanvaard, ook door de Franstaligen. De VU heeft het gevraagde officiële dokument; de goedkeuring van de staatsvorming kan beginnen.”

Dirk Achten over het akkoord tussen VU en regering over de niet-objektieve transferten in de sociale zekerheid. 29 januari.

„Het chaotisch kongres en de interne vetes bij de VLD-jongeren geven het geruststellende gevoel dat burgers ook maar mensen zijn. Het kostte de ambitieuze ex-VU'er Bart Somers het voorzitterschap en waarschijnlijk een pak illuzies.”

Luc Neuckermans. 30 januari.

De Financieel Economische TIJD

„Zoals de monetaire wereld afstevent op een Europa met twee snelheden, razen de Belgische spoorwegen even onvermijdelijk in de richting van een transport met twee snelheden. Luxueuze en hypermoderne, snelle rijkstrijtuigen versus krakende, vuile wagens met vouwdeuren. Multifunktionele, mooi ogende stations versus grijze stationnetjes met lekende daken. De ondraaglijke verscheidenheid van een autonoom overheidsbedrijf.”

Guido Meeussen. 27 januari.

„De sociale zekerheid zal gefederaliseerd zijn, of zal niet meer zijn. Aan de Franstaligen de keuze of zij zich krampachtig blijven vastklampen aan het nationaal behoud van iets wat niet meer zal zijn, dan wel of zij ervoor opteren ook hun eigen sociale zekerheidsboontjes te doppen.”

Stefana Huysentruyt. 28 januari.

SCHAMPER

„In Europa heb je niets anders dan verkeerde, imperialistische grenzen, zoals bijvoorbeeld Zeeuws-Vlaanderen dat niet tot

Vlaanderen maar bij Nederland hoort. Dat is onzin. Maar niemand durft die grenzen te hertekenen. Waarom krijgen we niet een aanpassing van politieke structuren aan gegevenheden? In de 21ste eeuw zullen we een regio voor de Basken krijgen, wat een veel betere situatie is, idem dito voor Catalonië. Er bestaat dus een links en een rechts nationalisme. Het Vlaams Blok behoort tot dat laatste. Wat is dan Links Nationalisme: Je hebt een volk dat onderdrukt wordt en dat opkomt voor zijn rechten. Dat is geen verwerpelijk nationalisme. Men maakt echter geen onderscheid. Men doet alsof alle nationalisme Vlaams Blok is.”

Professor Jaap Kruihof in een pleidooi voor volkeren als entiteiten tussen de parochie en de internationale gemeenschap. Schamper 303, studentenblad RUG.

DE MORGEN

„Het is toch niet meer dan redelijk dat de mensen betalen voor diensten die ze gebruiken”, beweren bewindslieden die nu zweren bij efficiëntie en responsabilisering. Ze hebben daarin niet helemaal ongelijk. Men kan zich wel afvragen waarom die redenering alleen geldt voor wie zich sociaal en milieuvriendelijk wil verplaatsen. De overheid moet begrijpen dat mobiliteit niet alleen een kwestie is van prijs, maar ook van prioriteiten. Wie wil regeren moet durven kiezen.”

Standpunt. 28 januari.

HET BELANG VAN LIMBURG

„Zeer zeker, wat nu is overeengekomen is maar een eerste schuchtere stap. De akelig lege staatskas heeft het politiek gesprek zonder twijfel vergemakkelijkt. Alleen moet Vlaanderen durven aanvaarden dat ook nu weer een schuchtere, onomkeerbare stap werd gezet in de goede richting. Niet die van de scheiding, wel van het echt willen samenwonen.”

Marc Platel over het akkoord betreffende de federalisering van de sociale zekerheid. 29 januari.

(pvdb)

VLAANDEREN EN HET EEG-VOORZITTERSCHAP

Om beurten oefenen de twaalf Lidstaten van de EG het voorzitterschap uit van de Europese Raden van Ministers. De alfabetische volgorde brengt mee dat België vanaf 1 juli 1993 aan de beurt komt na het Verenigd Koninkrijk en Denemarken en voor Griekenland, m.a.w. midden in een reeks van „nieuwe” leden die doorgaans als niet zeer orthodox-kommunautair worden aangezien en die de jongste weken inderdaad bewezen hebben dat zij niet zuiver op de gemeenschaps-graat zijn.

Het voorzitterschap geeft geen enkel speciaal recht of privilege voor het land dat het EEG-roer in handen houdt. De voorzitter is niet méér dan een „primus inter pares”. De grote Lidstaten trachten doorgaans van de gelegenheid gebruik te maken om hun eigen belangen te doen primeren op die van de EG, terwijl de kleinere van de gelegenheid profiteren om zichzelf zo hoog mogelijk in de internationale belangstelling te hijsen, waarbij zij trachten de kommunautaire spelregels door iedereen zo nauwkeurig mogelijk te doen observeren.

Tijdens deze periode zullen, onder het voorzitterschap van België, 45 ministerraden samenkomen (plus nog een reeks informele meetings allerhande): Buitenlandse Zaken, Financiën, Landbouw, Leefmilieu, Cultuur, Sociale Zaken, Volksgezondheid,... kortom alle sectoren uit de kommunautaire bevoegdheid en op 10 en 11 december zullen de staats- en regeringsleiders, onder voorzitterschap van Jean-Luc Dehaene, in het Egmontpaleis vergaderen. Dit alles zal de belastingbetaler in België ongeveer 300 miljoen Bfr. kosten, vanzelfsprekend naast en bovenop de bijdragen die wij normaal in de EEG-kas storten.

Zonder over de inhoud van het door België te voeren beleid stelling te nemen, is het op dit ogenblik van belang een *check-list* op te stellen van de problemen waarmee wij in ieder geval zullen te maken hebben en waarmee „Brussel” voortaan zal geassocieerd zijn. Het gaat over een eenvoudige opsomming van de dossiers waarop de aandacht van onze Vlaamse parlementairen reeds nu zou moeten gevestigd worden opdat men naderhand niet alweer zou spreken van een „demokratische deficit”...

Ziehier dus een idee van de politieke verantwoordelijkheden die België zal dragen, ter voortzetting van wat wij op dit ogenblik reeds meemaken in onze hoedanigheid van lid van de Europese „troïka”. De speciale verantwoordelijkheden van de Belgische diplomatie zijn ondertussen inderdaad reeds beginnen lopen. Dit zal zo blijven duren tot en met de zomer van 1994.

Een eerste hoofdstuk waaraan prioritaire aandacht zal moeten geschonken worden is: de in werkingtreding van het *Verdrag van Maastricht*. U zal zich herinneren dat dit Verdrag in drie richtingen de Europese eenmaking verderzet. Er komt vooreerst een nieuwe pijler, nl. die van de samenwerking inzake Justitie en Binnenlandse Zaken. Het gaat hier over een nieuwe Europese sektor inzake kwesties van immigratie en asielbeleid.

Vervolgens moet er gewerkt worden aan het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid: intern moeten wij een grotere Europese reflex ontwikkelen, terwijl naar buiten toe het optreden van de Twaalf gezamenlijk van enorm belang is, vooral na de weinig simpatieke opstelling van de Twaalf tegenover Joegoslavië b.v.

Ten derde is er de vervollediging van de EEG zelf, d.w.z. de voorbereiding van de *Europese Monetaire Unie*. Het is in dit kader dat het Komitee der Regio's, waaraan wij in Vlaanderen groot belang hechten, tot stand zal moeten komen en eindelijk zal moeten beginnen werken. Dit zou voor Vlaanderen van grote betekenis kunnen zijn, juist op het ogenblik dat de nieuwe Belgische grondwet ons eindelijk het internationaal verdragsrecht zal toekennen.

Een tweede enorm probleem dat ons zal bezighouden is de toetredingsonderhandelingen die op 1 februari j.l. definitief van start zijn gegaan.

Tenslotte kan men op dit ogenblik reeds enkele specifieke dossiers aanstippen die speciaal tijdens het Belgisch voorzitterschap aktueel zullen worden.

1. Het economisch relanceplan dat in Edinburgh werd goedgekeurd. In dit kader zijn de gevolgen voor de EG van de GATT-onderhandelingen enerzijds en van de G-7 Top, gepland voor juli 1993 in Tokio anderzijds, van groot belang.

2. De betrekkingen van de EG met de landen van Centraal- en Midden-Europa blijven de belangrijkste eksterne opdracht (de VISEGRAD-landen en Rusland o.m.).

3. Het Midden-Oosten zou wel eens uitgerekend tijdens die periode een verschuiving in het Vredesproces kunnen te zien geven. Als België op dat ogenblik woordvoerder zal zijn van de Twaalf, spelen wij dus in deze materie een psychologisch belangrijke rol.

4. Maar ook met de VS zal de dialoog na de verkiezing van president Clinton moeten aangevat worden. Vooral wat onze eigen Europese veiligheid betreft, zal moeten gewerkt worden aan de versterking van de Europese Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking.

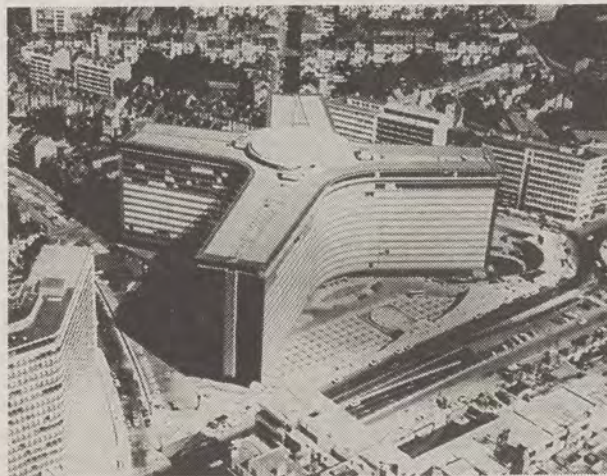
Tenslotte nemen onze diplomaten zich voor ook op het stuk van de non-proliferatie van chemische, nukleaire en konventionele wapens aktief te zijn en het daarheen

te leiden dat een „agenda voor de ontwapening” zou volgen op de „agenda voor de vrede” waaraan zij tijdens ons lidmaatschap van de VN-Veiligheidsraad recent hard hebben meegewerkt. Ook de concepten „preventieve diplomatie” en „vredesherstel” vergen volgehouden aandacht.

Mijn ervaring leert dat ieder voorzitterschap een dergelijke lijst van *checkpunten* opstelt maar dat, in feite, de omstandigheden telkens de diplomaten verrassen. Het kan dus allemaal nog wel verkeren...

Wat echter voor ons het eerst te gebeuren staat, is dat Vlaanderen zelf een rol zal te spelen hebben in de Europese Raad van Ministers. Niet in alle 45. Daàr waar wij echter, voor het eerst, in Europees verband en op dat niveau het recht hebben om op te treden, zullen wij dat *moeten* doen. En liefst nog *goed* ook. Ik kijk met belangstelling uit naar de beleidsopties die de Vlaamse regering met dat doel in elkaar zal steken. Aan een historische primeur van dit kaliber kan niet genoeg belang worden gehecht, al lijkt onze entrée op de Europese scene op dit ogenblik nog marginaal en al komen wij a.h.w. slechts door een kier van de Europese poort binnengeslopen.

Hans De Belder

UITKIJKEN NAAR NOORDERBUREN

Sinds jaar en dag is de VU voorstander van een intensere samenwerking met Nederland. Nu Vlaanderen steeds meer bevoegdheden krijgt, is het de taak van de Vlaamse regering ernstig werk hiervan te maken. Daarom peilt de fractievoorzitter **Paul Van Grembergen** naar de concrete plannen van de minister-president, bevoegd voor deze materie.

„De Vlaamse Raad moet af en toe zijn horizon kunnen verleggen. Vlaanderen moet ook kunnen debatteren over de buitenlandse aangelegenheden, waarvoor het bevoegd is.

Er is nood aan een eigen vorm van buitenlandse politiek voor Vlaanderen. We stellen vast dat het Europa der staten faalt. dit mag niet betekenen dat het Europa der regio's ook in crisis zou verkeren. Vlaanderen moet een rol kunnen spelen, niet alleen ten opzichte van het Europa der regio's, maar ook ten opzichte van het Europa der staten. Zo heeft de heer Spitaels, minister-president van het Waalse Gewest, onlangs een gesprek gevoerd met de regering en de president van Frankrijk. Ook Vlaanderen moet het zuiver regionale overstijgen. We moeten vermijden dat we 'onder ons nivo' zouden terechtkomen. De contacten moeten met het buitenland systematisch worden voorbereid. Nederland komt als eerste in aanmerking voor het aanhalen van de vriendschapsbanden. We hebben uiteraard gemeenschappelijke belangen onder andere op het vlak van de infrastructuur en van de cultuur.”, aldus Paul Van Grembergen.

Paul Van Grembergen: „Een goed nabuurschap met Nederland betekent méér dan een discussie over infrastructuur en cultuur”.

van de relaties met Nederland. Het plan 2002 invullen kan niet zonder de ekstraterritoriale belangen te belichten. De voorkeur moet daarbij gaan naar Nederland.”

PLAN 2002

„Een goed nabuurschap met Nederland betekent méér dan een discussie over deze problemen. Ook voor de hereniging van Duitsland waren er niettegenstaande allerlei verschillen, geregeld contacten tussen de Duitse Bondsrepubliek en de Duitse Democratische Republiek. Uiteraard moeten we korrekt kunnen inschatten wat de Nederlanders willen. In het verenigd Europa van de toekomst kunnen Vlaanderen en Nederland bevoorrechte partners zijn. Onze economische en culturele verwevenheid met Nederland groeit. Een planmatige aanpak is nodig. Ik betreurt dat onze nieuwsmedia zo weinig aandacht hebben voor onze noorderburen. Het omgekeerde is eveneens waar. Nederland kent bvb. ons KMO-weefsel niet. Maar ook daar is een probleem van tewerkstelling. Wij moeten de banden dus aanhalen. Daarvoor is een initiatief vereist. Wij hebben dezelfde belangen in Europa, dezelfde cultuur, sociale motieven en politieke inzichten.

Ik pleit dus voor een planmatige aanpak

BENELUX

„Het Benelux-parlement heeft over vele materies niets meer te zeggen en is op getrapte wijze samengesteld. Immers, in dat parlement zitten leden van de Belgische Kamer en Senaat, die niet bevoegd zijn voor de materies die naar Vlaanderen en Wallonië werden overgeheveld. De Benelux-instellingen moeten dus worden aangepast. Benelux wordt bovendien geboycot door de Franstaligen. Ook daarom is denkwerk over Benelux nodig. Wij moeten, mijns inziens, ook streven naar een dooi in de relaties met de oostelijke noordzeelanden : Nederland, Denemarken, Noorwegen en Zweden. Die landen kennen een gelijksoortig bevolkingsaantal en gelijke belangen en kunnen in een tegengewicht voorzien tegen de grote landen binnen Europa.

De VU pleit voor planmatigheid in het uitbouwen van relaties met het buitenland. Dat zou in elk geval een stimulans zijn op economisch en cultureel terrein.”

Tot zover fractievoorzitter P. Van Grembergen.

NMBS

Naar aanleiding van de verschillende stakingsaanzeggingen van de NMBS-vakbonden, interpelleerde **Herman Candries** in de Vlaamse Raad over het Vlaamsonvriendelijk beleid van de NMBS.

„De vele stakingen bij de spoorwegen hebben al te vaak klantenverlies tot gevolg. Het wordt hoog tijd dat de Belgische spoorwegen dienstvriendelijker worden. De maatschappij is er voor de gebruiker, niet omgekeerd. De SERV heeft de Vlaamse regering onlangs gewezen op de achterstelling van de Vlaamse bedrijven bij de jongste investeringsbeslissing van de NMBS. Het verankeringsdebat moet dus niet alleen worden uitgevoerd inzake scheepvaart en luchtvaart, maar ook inzake spoorverkeer.

De heer Schouppe opteert voor een internationale projecten (SST) en laat haar eigen cliënteel in de kou staan. Nu iedereen de mobiliteitsproblemen erkent, moet de rol van de NMBS in de toekomst dringend doorgelicht worden. De Vlaamse regering moet zo vlug mogelijk stappen ondernemen om de Vlaamse belangen ter zake te verdedigen... (gc)

P-SPROKKELS

■ Al enige tijd heerste er onrust over het voortbestaan van de Raad voor Pluralistisch Onderwijs. Daarom interpelleerde **Bob van Hooland** de minister van Onderwijs. Uit het antwoord van de minister bleek dat er na twaalf jaar nog geen enkele pluralistische school bestaat.

■ In de Vlaamse Raad vroeg **Jan Caudron** minister Kelchtermans hoever het staat met het structureel onderhoud van de bruggen in het Vlaamse land.

■ **Etienne Van Vaerenbergh** pleitte in de Vlaamse Raad voor een pluralistische aanpak bij de uitbouw van de gezins- en bejaardenvoorzieningen. De monopolievorming in de welzijnssector moet dringend aangepakt worden.

VU FORCEERT DOORBRAAK IN TRANSFERS

HET was een vermoeide Bert Anciaux die verleden week donderdag de journalisten verwelkomde in 't Manneken nabij de Grote Markt in 't centrum van Brussel. Hij had diezelfde ochtend nog samen met premier Dehaene de laatste hand gelegd aan een akkoord over de niet-gerechvaardigde transfers in de sociale zekerheid.

Bert Anciaux garandeerde op de perskonferentie dat niets de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord door alle VU-parlementairen nog langer in de weg staat.

Hierin bijgestaan door het dagelijks bestuur van de VU, de fractieleiders en de ministers (alleen Johan Sauwens ontbrak omwille van zijn verblijf in Katalonië), gewaagde Bert van een „historische doorbraak”.

De eis om ter gelegenheid van de staats-hervorming de transfers in de sociale zekerheid in het debat in te brengen en eindelijk concrete maatregelen af te dwingen komt van de VU, en van de VU alleen. Deze eis werd destijds in het gezamenlijke tienpuntenprogramma met de PVV en daarna overgenomen in het Vlaams regeerakkoord dat VU, CVP en SP sloten.

KOEVOET VOOR FEDERALIZERING SZ

Zes maanden geleden, tijdens de dialoog, waren de transfers in de Sociale Zekerheid nog *écoutable mais pas discutable* voor de Franstaligen. Een onmiskenbaar en duidelijk veto! Door het akkoord met de VU geven de Franstalige regeringspartijen expliciet toe dat deze niet-verklaarbare transfers bestaan, en verbinden ze zich ertoe om ze mee te helpen recht te trekken.

De VU mag deze pluim rustig alleen op de hoed steken. De andere Vlaamse partijen waren wat het dossier transfers betreft nooit echt vragende partij. Het is slechts dankzij het hardnekkig trek- en duwwerk van de VU (en het feit dat de regering de stemmen van de VU in het parlement nodig heeft wil ze aan een tweederde meerderheid geraken) dat er zoveel uit de brand is gesleept voor Vlaanderen.

De federalisering van de sociale zekerheid is nog niet aan de orde. Dit stond ook niet in het tienpuntenprogramma van de Vlaamse regering, dat alleen van het wegwerken van de niet-gerechvaardigde transfers sprak. De VU Vlaamse Vrije Demokraten blijft echter wel voorstander van de gehele federalisering van de sociale zekerheid. Dit is niet zozeer een centenkwestie, maar vooral een middel om een eigen sociaal beleid te kunnen voeren.

Daarom beschouwt de VU het wegwerken van deze onverklaarbare transfers als een koevoet voor de federalisering van de Sociale Zekerheid. Het was destijds ook door de VU-eis om in het onderwijs 'de lat gelijk te leggen' dat het uiteindelijke federaliseringsproces van het onderwijs op gang werd gebracht.

Op de nieuwjaarslunch voor de pers stelde VU-voorzitter Bert Anciaux een akkoord voor dat afgesloten was door de VU en premier Dehaene over de niet objectief verklaarbare transfers in de sociale zekerheid. Anciaux sprak van een doorbraak in de sociale zekerheid, die de weg effent voor de federalisering ervan.

De VU heeft voor Vlaanderen de doorbraak geforceerd. Niemand kan zich nu nog wegstoppen achter Franstalige onwil. Alle Vlaamse partijen moeten hun verantwoordelijkheid dragen.

ZESPUNTEN- PROGRAMMA

Verleden week hebben we het eisenpakket van de VU betreffende deze transfers herhaald. Het werd samengevat in zes punten. Laat ons eens kijken wat er van dit *zespuntenprogramma* in huis is gekomen.

1) inventarizing geldstromen in de SZ

In opdracht van de *Vlaamse Regering* gaat een stuurgroep van deskundigen aan het werk om de geldstromen in de Sociale Zekerheid te onderzoeken. J.L. Dehaene

VU-voorzitter Bert Anciaux, geflankeerd door de VU-top, gewaagde op de perslunch van een doorbraak in het transfertendossier.

(foto E. Peustjens)

heeft zich, namens de federale regering, ertoe verbonden alle sociale parastatalen opdracht te geven aan dit onderzoek mee te werken door de nodige gegevens ter beschikking te stellen.

In de schoot van de nieuwe *Algemene Raad van het RIZIV* wordt een werkgroep opgericht die moet toezien op de eenvormige toepassing van de wetgeving. Deze werkgroep dient regionale cijfergegevens te verzamelen, een jaarlijks verslag over te maken aan het parlement, en concrete maatregelen voor te stellen om onevenwichten weg te werken.

2) korrekte betaling SZ-bijdragen

Het percentage van achterstallige bijdragen aan de Sociale Zekerheid ligt in Wallonië dubbel zo hoog als in Vlaanderen. —

De inning van de *achterstallen* in de werkgeversbijdragen dient in gans het land op dezelfde wijze te verlopen. De grote achterstand in Wallonië zou vooral te wijten zijn aan het groter aantal faillissementen daar. Daarom zal de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) de gerechtelijke invorderingen nauwkeuriger opvolgen en toezien op de uitvoering van de vonnissen.

De sociale verzekeringskassen van de zelfstandigen zullen beter gevolgd, gekontroleerd en desnoods gesanktionneerd worden. ▷

3) een duidelijke kalender

De hierboven vermelde Algemene Raad van het RIZIV wordt voor 31 maart '93 geïnstalleerd. Reeds vanaf '93 zal dus de verschillende toepassing van dezelfde wetgeving in de drie gewesten in kaart gebracht kunnen worden, en zullen er maatregelen voorgesteld worden om dit recht te trekken.

Wat specifiek de klinische biologie en de radiologie betreft, legde de federale regering zichzelf een strikte timing op: in '93 en '94 moeten de verdelingsmechanismen verder op punt gesteld of uitgewerkt worden, zodat de verdeling uitsluitend plaatsgrijpt in functie van objectieve criteria als ziektebeeld, aantal ligdagen, gemiddelde nationale waarden, genormaliseerde budgetten.

4) ziekteverzekering

Wat de klinische biologie in de ziekenhuizen aangaat wordt het 'budget urgentieforfait' (zo'n 2 miljard) voor '93 zodanig verdeeld dat het Vlaamse aandeel boven de helft uitstijgt net zoals het 'budget verpleegdagforfait'. In '91 bedroeg het Vlaamse aandeel in het verpleegdagforfait nog slechts 43,4%. Voor het 'budget opnameforfait' zal het Vlaamse aandeel ongeveer 52,6% bedragen. Ter informatie: Vlaanderen is goed voor zo'n 55% van de ligdagen, Wallonië voor zo'n 31% en Brussel voor 13,5%.

Voor 1994 worden de verdeelsleutels dan verder verfijnd in de richting van een verdeling op basis van gemiddelde nationale waarden.

In de ambulante sector, waarbij de patiënt in de eigen woon- en werkomgeving verblijft, wordt voor 1993 een regeling uitge-

werkt die de uitgaven moet terugdringen. De grote voorschrijvers worden aan banden gelegd! De uitvoeringsbesluiten die de wijze van terugvorderen precies regelen moeten genomen worden voor 31 maart. Voor 1994 zal de Algemene Raad van het RIZIV een regeling uitwerken op basis van 'genormaliseerde budgetten'.

De aanpassingen aan de Wet op de Ziekteverzekering maken het mogelijk om voor de radiologie een soortgelijke regeling uit te werken als voor de klinische biologie. De Algemene Raad van het RIZIV zal deze regeling alleszins op punt moeten stellen voor het budget van 1994.

Deze aanpassingen van de wet op de ZIV biedt eveneens een wettelijk kader om de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen te regelen. De commissie die de nodige voorstellen moet formuleren wordt voor 31 maart bij KB opgericht. De federale regering belooft tegen 1994 de nodige maatregelen te treffen.

5) werkloosheidsreglementering

Er komt een eenvormige rechtspraak aangaande de schorsing van langdurig werklozen. Voortaan behandelt één commissie alle dossiers, ongeacht de taal van de aanvrager. Deze regeling treedt in werking vanaf 1 april '93.

6) vrijstellingscommissie zelfstandigen

Ook op dit punt krijgt de VU volledige genoegdoening. Voortaan behandelt één commissie alle dossiers. Ook deze regeling treedt in werking vanaf 1 april.

ONDERSTE UIT DE KAN

Al bij al sleepte de VU inzake de recht-trekking van de ongerechtvaardigde transfers het onderste uit de kan. Een aantal scheefftrekkingen worden kordaat aangepakt, de datum 31 maart is hierbij cruciaal. Wanneer de engagements aangegaan voor die datum niet gehonoreerd zijn, komt er geen Sint-Michielsakkoord. Voor een aantal scheefftrekkingen is nog studiewerk nodig of moeten de concrete maatregelen uitgewerkt worden. De regering verbond zich ertoe deze tegen 1994 recht te trekken en ook in goede banen te blijven leiden. Dit komt overeen met de door de VU gevraagde timing van twee à drie jaar om de komunautaire onevenwichten weg te werken.

Van groot belang in heel het akkoord is de oprichting van een Algemene Raad van het RIZIV, met de opdracht toe te zien op een eenvormige toepassing van de wetgeving, de verzameling van de regionale cijfergegevens, en de opstelling van een jaarlijks rapport voor het parlement, en het opmaken van concrete voorstellen.

De VU heeft hiermee het debat op gang gebracht. En zoals Bert Ancliaux zijn perskonferentie besloot: Dit is een begin, wij gaan door met de strijd!

(pdj/pvs/kvc)

VERKLARENDE WOORDENLIJST

■ **klinische biologie**: biologisch onderzoek met het oog op het stellen van een juiste medische diagnose, bv. onderzoek van bloed, urine, vruchtwater. We spreken van klinische biologie voor *gehospitaliseerden* wanneer je wordt opgenomen in een ziekenhuis. Je kan ook bloed laten nemen bij je huisarts of een specialist die het bloedstaal laat onderzoeken in een ziekenhuislabo, een polikliniek, of een privaat laboratorium. In deze gevallen spreken we van *ambulante* klinische biologie. Het gaat daarbij om een totaal pakket van 26,1 miljard.

■ **verpleegdagforfait**: een forfaitair bedrag dat aan de ziekenhuizen uitbetaald wordt ter vergoeding van de onderzoeken klinische biologie die per verpleegdag in het ziekenhuis uitgevoerd worden (samen zo'n 6,5 miljard). Oorspronkelijk kregen de ziekenhuizen een vergoeding gebaseerd op hun verbruik in het verleden, het zgn. *historisch forfait*. Nu gaat men

naar een regeling die rekening houdt met het ziektebeeld: bepaalde behandelingen en ziekenhuisdiensten vergen méér klinische biologie dan anderen.

■ **urgentieforfait**: een forfaitair bedrag dat aan de ziekenhuizen uitbetaald wordt ter vergoeding van de onderzoeken klinische biologie die 's nachts en in de weekenden dringend moeten uitgevoerd. Een budget van ongeveer 2 miljard.

■ **genormaliseerde budgetten**: een berekeningswijze waarbij het RIZIV elk laboratorium voor een „normaal” bedrag aan klinische biologie vergoedt. Zo'n normaal bedrag per laboratorium is gebaseerd op het aantal patiëntenkontakten van de artsen die aanleiding geven tot een onderzoek klinische biologie in het betrokken labo.

■ **radiologie of medische beeldvorming**: onderzoek d.m.v. röntgenstralen. Een budget van 22 miljard.

■ **RIZIV**: Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering; het is de overheidsinstelling die instaat voor het beheer van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, waarvoor we met z'n allen sociale bijdragen betalen. In de schoot van dit RIZIV wordt nu een *Algemene Raad* (A.R.) geïnstalleerd die het beleid van het RIZIV zal bepalen. Deze A.R. bestaat uit vertegenwoordigers van de federale regering, de vakbonden, de werkgeversorganisaties, de ziekenfondsen en de zorgverstrekkers (artsen, tandartsen, ziekenhuizen e.d.).

■ **uitvoeringsbesluiten**: wanneer een wet gestemd is in het Parlement (de Kamer van volksvertegenwoordigers én de Senaat) wordt zij uitgevoerd door de federale regering. Dit betekent dat de wet ook effectief van kracht wordt. De regering voert de wet uit met uitvoeringsbesluiten, nl. koninklijke of ministeriële besluiten.

VIER MANIEREN OM DE HORMONENMAFIA KLEIN TE KRIJGEN

Voor de tweede keer in evenveel maanden was de woning van Euro-parlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* het mikpunt van de hormonenmafia. In december '92 werd reeds een baksteen door de voorruit gekeld en vrijdagavond j.l., opnieuw een vrijdag, was het weer zover. Met een benzinebus werd geprobeerd de stookolietank onder de garagehelling te raken wat een kleine brand veroorzaakte, een niet ontplofte handgranaat die ter plekke werd teruggevonden wijst er op dat de dader(s) zéér kwade bedoelingen had(den).

Jaak Vandemeulebroucke vertoefde op het ogenblik van de feiten in Bratislava waar hij met een EVA-delegatie besprekingen voerde met de SNS, de partij van de Slovaakse nationalisten. De SNS is sinds de *fluwelen scheiding* regeringspartij maar reeds eerder in nauw contact met de Europese Vrije Alliantie. Gealarmeerd door de gebeurtenissen keerde ons EP-lid onmiddellijk naar Vlaanderen terug.

NAMEN GEKEND

Onze lezers weten dat Vandemeulebroucke sinds jaar en dag strijd voert tegen de hormonenmafia, in 1988 bond hij voor het eerst het kalf de bel aan met het dossier *De hormonenmafia: Palermo in Vlaanderen?* Daarin toonde hij aan dat 80% van het rundsvlees met hormonen wordt behandeld en dat de mafia bescherming *koop*t in de hoogste kringen. Ook bepaalde magistraten kloeg hij aan, de namen van de kaids en de grote spuiters zijn al zes jaar bij alle rechtbanken en betrokken ministerie gekend...

Dat men zoiets niet ongestraft vertelt ondervindt Vandemeulebroucke en familie nu aan den lijve. Omdat de hormonenmafia ook over de grenzen actief is bracht hij het dossier op het Europese forum in Straatsburg. Met het nodige succes, want vorige week kon ons EP-lid een begrotingswijziging van 44 miljoen laten inschrijven voor de strijd tegen de hormonen in de vetmesterij; er was eerder géén cent voorzien. Op zijn verzoek debatteert het E-parlement deze maand over het dossier.

Dat het gerecht deze en andere aanslagen ernstig neemt bewees het door de komst van leden van het Brugse parket, dat ook een nationaal magistraat zich naar Oostende spoedde verheugt Vandemeulebroucke. Het is duidelijk dat de hormonenmafia zich belaagd voelt en alle middelen goedvindt om af te schrikken. In de hoop dat Vandemeulebroucke zijn kruistocht stopzet?

J. Vandemeulebroucke: „Ze hebben gezworen dat ze mij het zwijgen zullen opleggen, maar ik zwijg niet, ook niet voor de mafia. Dat zoiets nog mogelijk is in dit land moet toch tot nadenken stemmen.”

Volgens Vandemeulebroucke heeft het allemaal te maken met de zachte strafmaat. Geef toe, 8 dagen cel in ruil voor gigantische winsten, dat is toch maar een kleintje. En over die winsten is Vandemeulebroucke duidelijk: „Een dealer haalde in acht jaar een omzet van 900 miljoen, daarvan stak hij 10 procent op zak. Dank zij goede advocaten kon de zaak tot in kassatie gerekt worden, de beklagde kwam vrij wegens... procedurefouten.”

Sommige parketten doen goed werk, weet Vandemeulebroucke, maar dat kan niet van alle gezegd worden. Bovendien is er gebrek aan coördinatie, er is dringend één nationale onderzoeksrechter nodig die met een nationaal opsporingsteam de hele zaak kan aanpakken. Dat er liefst vijf ministers in het hormondossier verantwoordelijkheid dragen zorgt natuurlijk niet voor een snelle afwikkeling van de zaak. Omdat afschrikking een rol kan spelen moet de strafmaat drastisch verhoogd worden.

Vandemeulebroucke haalt het voorbeeld van Duitsland aan waar door het instellen van gevangenisstraffen van vijf jaar met succes grote kuis werd gehouden.

Daarom stelt hij voor:

1. De strafmaat voor aannemen en dealen van hormonale producten van 3 weken naar 1 jaar en van 3 maanden naar 5 jaar verhogen.

Daarmee krijgen alle strafbepalingen inzake hormonen eenzelfde strafmaat.

2. Beter uitrusten, zowel materieel als technisch, voor de nationale hormonencel en toevoeging van een ambtenaar van het Instituut voor Veterinaire Keuring aan deze cel (nu 4 mensen). Pas zo krijgt men een permanente coördinatie.

3. Aanstelling van een nationaal magistraat (gelast met alle hormondossiers) die samenwerkt met een multidisciplinaire groep specialisten: ambtenaar Volksgezondheid, Landbouw, Biezondere Belastinginspektie, douane, Justitie en enkele juristen. De magistraat moet internationaal kunnen opereren.

4. Snellere behandeling en afwerking van de dossiers die reeds jaren aanslepen bij verschillende rechtbanken en Hoven van Beroep.

Dat Vandemeulebroucke niet bereid is voor de hormonenmafia te plooiën wil hij bewijzen met een boek dat hij samen met zijn medewerkers schreef, het manuscript ligt in de kluis van een uitgever op publikatie te wachten. Het boek belooft een bestseller te worden.

Ondertussen interpelleerde kamerlid *Jan Caudron* de ministers van Justitie en Economische Zaken. „Wanneer zullen de rechtbanken nu eindelijk zware effectieve gevangenisstraffen uitspreken en doen uitzitten tegen de kopstukken van de hormonenmafia, die zeker gekend zijn?”

Wij zitten met een visadempje op het antwoord te wachten.

(mvl)

WERK AAN DE WINKEL

Zij is er opnieuw, de maatschappelijke discussie over arbeid en tewerkstelling. In de Verenigde Staten dankt Bill Clinton zijn verkiezing o.m. aan zijn economisch programma dat de Amerikanen vele duizenden nieuwe jobs voorspiegelt. In Frankrijk is een eerste tijdschrift op de markt, speciaal gericht aan de meer dan 3 miljoen werklozen. De 300.000 eksemplaren van het eerste nummer verkochten als zoete broodjes in de Parijse kiosken. En ook bij ons buigen overheid en sociale partners zich over het werklozenprobleem. Een tewerkstellingskonferentie moet tegen midden februari het beleid de nodige suggesties aanreiken.

In het zog van de konjunktuurvertraging evolueren de werkloosheidscijfers inderdaad naar verontrustende hoogten, gelijkaardig aan deze in de eerste helft van de jaren '80, toen de crisis het scherpst voelbaar was. Verontrustend omdat het hebben van een volwaardige job zo belangrijk is voor het psychisch en sociaal welzijn van het individu. Verontrustend omdat de Sociale Zekerheid en de maatschappij in haar geheel een groot werklozenleger moeilijk meester kunnen. Sommigen zien een oorzakelijk verband tussen hoge werkloosheid en de opkomst van extreem-rechtse ressentimenten.

In dit omslagverhaal dat samengesteld werd door Filip Delos (van het Vlaams Nationaal Studiecentrum) pogen we dieper in te gaan op enkele aspecten van de tewerkstellingsproblematiek. In een eerste artikel worden enkele algemene beschouwingen gegeven, alsook een voorstelling van de aan de gang zijnde *Tewerkstellingskonferentie*. Vervolgens wordt aandacht besteed aan een aspect dat hoe langer hoe nadrukkelijker in de discussies ten tonele wordt gevoerd: de *arbeidsherverdeling*. Het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming, de onderzoekers Danièle Meulders en Robert Plasman van de DULBEA-werkgroep van de ULB alsook de Mortsele self-made econoom Etienne Yperman leveren het materiaal.

DE Vlaamse minister-president Luc Van den Brande laat wel eens meer van zich spreken. Eén van zijn meest opgemerkte uitspraken was wel dat de Vlaamse regering van de heropleving van de economie en de strijd tegen de werkloosheid prioriteit nummer één maakt. De eerste burger van Vlaanderen heeft hiertoe dan ook alle redenen. De recent bekendgemaakte cijfers zijn inderdaad verre van aantrekkelijk.

Eind december 1992 telde de federale Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) 438.948 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. Dat zijn 55.000 werklozen of 14,5% meer dan het jaar voordien. Daarmee bereikt België het hoogste werkloosheidsspeil sinds april 1987. Toen zaten 442.000 mannen en vrouwen zonder werk. Het absolute rekord rekord noteerde de RVA in februari 1986, toen er 533.172 werklozen waren. Sindsdien worden echter de oudere werklozen (+ 50 jaar) die niet meer op zoek

zijn naar werk, niet meer opgenomen in de werkloosheidsstatistieken. Eind december telde die groep reeds meer dan 74.000 leden, zodat België eigenlijk meer dan 513.000 volledig werklozen telt. Amper minder dan het betreurenswaardige rekord.

MAGERE TROOST

Opmerkelijk is verder dat de stijging van het aantal werklozen sterker was in Vlaanderen dan in Wallonië, hoewel Vlaanderen relatief gezien nog heel wat minder werklozen telt dan Wallonië. In 1992 steeg de werkloosheid in Vlaanderen met 30.000 personen (of 18,1%), in Wallonië met 22.000 personen (of 13,3%) en in Brussel met bijna 3.000 personen (of amper 5,7%). Eind december 1992 noteerde de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) welgeteld 199.579 Vlaamse werklozen. De psychologisch belangrijke grens van 200.000 werklozen zal eerstdaags worden doorbroken. Vele schoolverlaters zullen dan, na hun wachttijd te hebben

doorgemaakt, opgenomen worden in de statistieken.

En was dit maar alles. Want zoals bekend zijn de werkloosheidsstatistieken geen echt akkurate meter om de niet-tewerkstelling in kaart te brengen. Een beter instrument is de zogenaamde ondertewerkstelling, waartoe ook de bruggepensioneerden, de loopbaanonderbrekers, de deeltijds werklozen, vrijgestelde werklozen... gerekend worden. De actieve bevolking dus die niet ingeschakeld is in het normale arbeidscircuit. De UFSIA-onderzoekers F. Heylen en J. Van Gompel berekenden dat in juni 1990, wanneer het aantal niet-werkende werkzoekenden gedaald was tot 365.000 personen, de totale ondertewerkstellingsgraad in België 1.012.000 personen bedroeg.

Het kan slechts een zeer magere troost zijn dat in sommige andere landen de situatie niet beter is. Kent België een werkloosheid (uitgedrukt in procent van de beroepsbevolking) van 8,1%, dan doen Spanje (18,3%), Ierland (16,5%) en Engeland (10,3%) het nog beduidend slechter. Nederland (7,1%), Duitsland (4,9%) en Portugal (4,1%) scoren dan weer merkkelijk beter.

VELE VISIES

Bovenop deze „dramatische cijfers“ (dixit gemeenschapsminister van Tewerkstelling Leona Detiège) zijn er dan nog de weinig rooskleurige vooruitzichten. De economische groei zou nauwelijks de 1% bereiken. Sommige konjunkturaanalisten spreken van de nulgroei. De Nationale Bank voorspelt dan ook een toename van het aantal werklozen in 1993 met 24.000 personen.

In politieke middens is men zich bewust van de situatie. Momenteel is de *Vlaamse Werkgelegenheidskonferentie* aan de gang waar overheid met werkgevers en werknemers samen oplossingen zoeken. Een werkgroep onderzoekt er de „omgevingsfactoren“, een andere werkgroep maakt een evaluatie op van de bestaande tewerkstellingsprogramma's.

Elk van de betrokken partners heeft zo zijn eigen visie omtrent de te volgen weg. Vakbonden leggen traditioneel de nadruk op een selectieve groei waarbij ook de overheid rechtstreeks moet tussenkomen. Voor het ACV is een grondige opsmukbeurt van de steden, industriegebieden en landschappen noodzakelijk, wat dus voor ekstra banen moet zorgen. Het geld hiervoor zou dan ondermeer moeten komen uit de onvoorziene miljardenpot, die het Sint-Michielsakkoord aan de gemeenschappen en gewesten toevertrouwt.

In dezelfde zin pleit men ook voor de verdere uitbouw van de zachte, de zogenaamde quartaire sektor. Kinderopvang, bejaardenzorg, gehandicaptenbeleid... het zijn sectoren waar de vrije markt zich niet aan waagt en die toch maatschappelijk van groot belang zijn. Verder wil het ACV de rol van de VDAB versterken, wil ze een preventieplan om de effecten van de afschaffing van de dienstplicht te voorkomen en pleit ze voor meer doorstroming van de personen die momenteel in allerhande nepstatuten tewerkgesteld zijn naar de gewone arbeidsmarkt.

Het socialistische ABVV vermeldt ook uitdrukkelijk de herverdeling van de beschikbare arbeid als voorwaarde om de werkloosheid terug te dringen. Dit via een dubbel spoor: arbeidsduurvermindering (een veralgemening van de 38 uren week en een verdere lineaire arbeidsduurvermindering in Europees perspectief) en een verkorting van de arbeidsloopbaan. De bijkomende arbeidsplaatsen moeten dan voornamelijk gefinancierd worden uit de produktiviteitswinsten. De werknemers zouden produktiever worden, wat de werkgever voordeel oplevert.

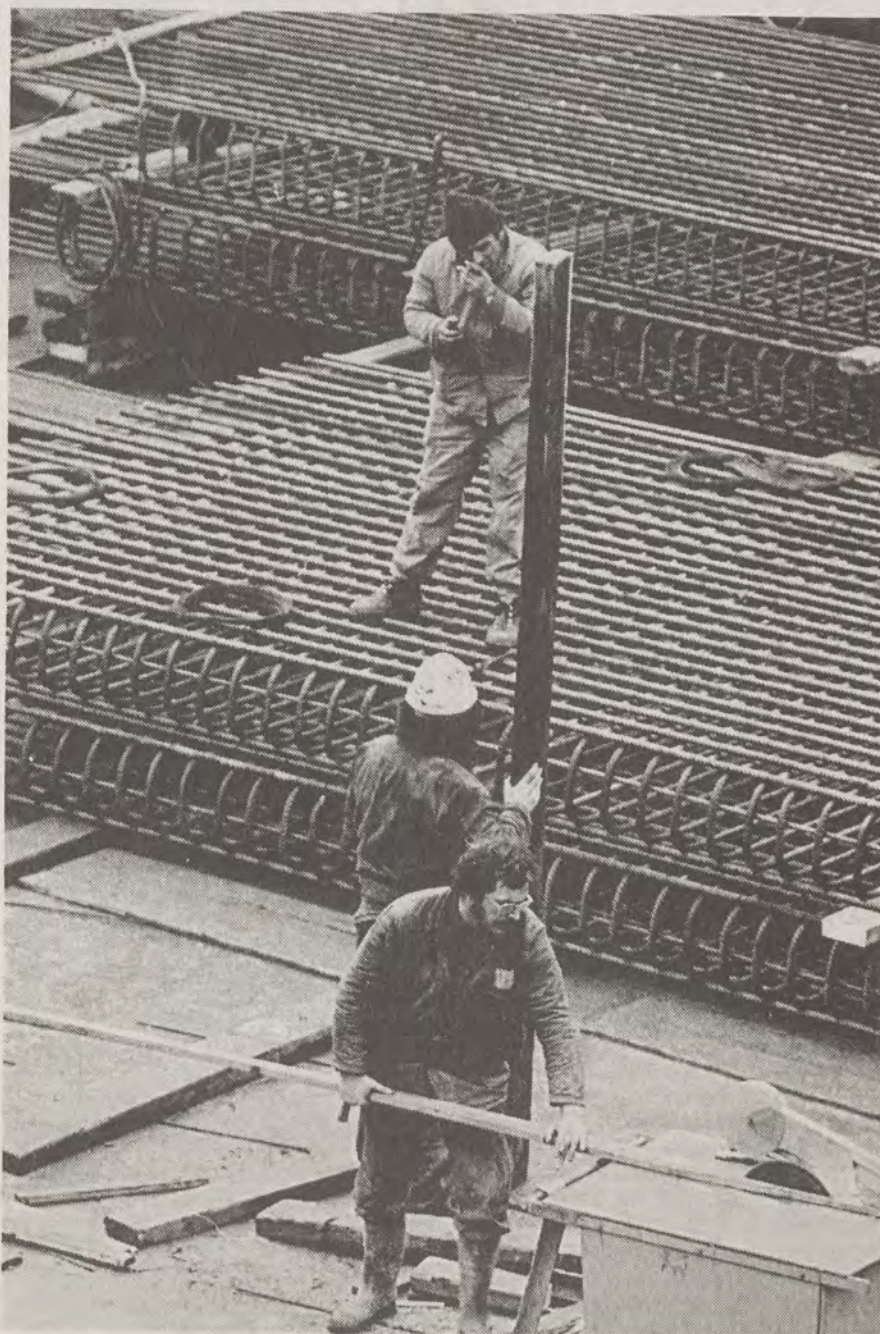
Een ander geluid bij de werkgevers. Die hebben het niet zo begrepen op directe overheidsinvesteringen of werktijdverkorting. Overigens moet de Vlaamse overheid voor hen strikt de hand houden aan het begrotingstekort. Duurzame werkgelegenheid kan

voor de werkgevers slechts gekreërd worden door de privé-sektor. De rendabiliteit van de ondernemingen is de sleutel tot succes. Wanneer de overheid iets moet doen, dan is het zorgen voor een goed economisch omgevingsklimaat en extra investeringen in infrastructuur. Ook aan de relatie onderwijs-arbeidsmarkt hechten ze veel belang.

En de overheid zelf? Momenteel sturen de ministers geregeld banenplannen en denkpistes de wereld in. Zowel nationale als gemeenschapsministers. Want als er één

konstante is, dan is het wel de onduidelijke verhouding tussen de Vlaamse en de federale overheid terzake. Vlaanderen is bevoegd voor onderwijs, beroepsopleiding en belangrijke delen van het economisch beleid. De federale overheid voor de werkloosheidssektor, de sociale bijdragen (loonkosten), de fiscaliteit. Deze situatie vraagt minstens een vlotte samenwerking tussen beide nivo's. En eigenlijk een grotere bevoegdheidsverdracht naar één en hetzelfde, Vlaamse, nivo.

Filip Delos

DE BESCHIKBARE ARBEID HERVERDELEN ?

Het oplossen van de werkloosheid was voor de overheid nooit echt de hoofdprioriteit in haar economisch programma. De concurrentiekracht van de ondernemingen vrijwaren of de sanering van de publieke financiën bleek belangrijker. Eens dit generaliseerd zou de tewerkstelling wel volgen, zo redeneerde men. Niettemin heeft de overheid wel degelijk een werkgelegenheidsbeleid gevoerd. De onderzoekers Danièle Meulders en Robert Plasman van de DULBEA-onderzoeksgroep van de ULB onderscheiden 3 perioden in de afgelopen 2 decennia.

GEEN PUNT?

Van bij het uitbreken van de economische crisis tot vooraan de jaren '80 ging men de groeiende werkloosheid te lijf met allerhande - publieke - tewerkstellingsprogramma's. Administraties werden soms overbevolkt. Tevens voorzagen men systemen waarbij ouderen vervroegd uit het arbeidscircuit werden gestoten - zelfs brugpensioenen vanaf 50 jaar - en moedigde men jongerenstages aan.

De eerste helft van de jaren '80 bleef de werkloosheid nochtans groeien, tot meer dan 500.000 volledig uitkeringsgerechtigde werklozen. Het overheidsantwoord was toen vooral het inspelen, vooral op vraag van de werkgevers, op een grotere flexibilisering. Systemen van loopbaanonderbreking of werktijdverkorting met compenserende aanwervingen werden uitgedokterd. Vooral arbeidsminister Michel Hansenne (PSC) speelde de creatief in op deze toestand.

Vanaf 1986 kon men opnieuw van een economische groei profiteren. De werkloosheid was geen punt van politieke discussie meer. Vanuit de arbeidsmarkt klonken nochtans tegenstrijdige signalen van enerzijds een blijvend hoge langdurige werkloosheid en anderzijds een tekort aan goed opgeleide arbeidskrachten. Een meer kwalitatieve benadering van de langdurig werkloze werd op touw gezet. Allerhande werklozenopleidingen, herscholingen, *Weer-Werk*acties en individuele begeleidingsplannen zagen het levenslicht.

Ondanks dit beleid merkt men dat de werkloosheid, eens de conjunctuur wat slabakt, opnieuw verontrustende hoogten bereikt. Hoe komt dat? Faalde de overheid? Of zijn er niet-voorzien omstandigheden? Schematisch zou men de toestand kunnen verklaren als een gevolg van de aard van de huidige economische groei en van de vrouwen!

Een woordje uitleg.

De werkloosheid is de resultante van enerzijds het aantal mensen dat een job heeft of

wil (het *arbeidsaanbod*) en anderzijds het aantal beschikbare arbeidsplaatsen (de *arbeidsvraag*). Wat het arbeidsaanbod betreft vond er de jongste decennia een uiterst belangrijke sociologische evolutie plaats: het ééninkomensgezin verdween. Huismoeders ruimen plaats voor de betaalde, buitenshuiswerkende vrouw. De emancipatie van de vrouw manifesteerde zich in hun verlangen tot een professionele loopbaan.

VERLIES DOOR GROEI

Francis Holderbeke, medewerker bij het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming, berekende dat de vrouwelijke beroepsbevolking in Vlaanderen van 575.000 personen in 1970 naar 927.000 in 1991 steeg. Dit bracht de totale beroepsbevolking van 2.043.000 in 1970 naar 2.362.000 in 1991! Meer mensen boden zich dus aan op de arbeidsmarkt. De vrouwelijke arbeidsparticipatie zal waarschijnlijk in de toekomst nog verhogen, al is het maar omdat vele vrouwen vandaag met een duo-baan tevreden moeten zijn. Anderzijds zal de vaak geciteerde *vergrijzing* van de bevolking vanaf 2010 relatief minder mensen in de actieve levensfase brengen.

Ook aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt *lijkt* een structureel, onderliggend proces aan de gang. Wetenschappers noemen

het de „jobloss growth”: de economische groei die gepaard gaat met een verlies aan arbeidsplaatsen. Economische groei vergt vandaag niet meer de massale inzet van handen. In de EG-landen bedroeg de gemiddelde jaarlijkse groei in de periode 1960-1968 4,3% maar de totale werkgelegenheid nam slechts met gemiddeld 0,1% toe. In de periode 1979-1989 bedroeg de groei 2,1%, de werkgelegenheidsgroei 0,4%. Een éénduidig en rechtstreeks verband tussen economische groei en werkgelegenheid is dus geenszins vast te stellen.

Gelijkaardige conclusies erkennen de DULBEA-onderzoekers. Volgens hen is er een groei van 5% nodig om de werkloosheidsgraad met 1% te doen dalen. Een minimale groei van 2% is nodig om de werkgelegenheid alleen maar op peil te houden. Voor 1993 wordt een groei verwacht van nauwelijks 1%!

Dat ondanks het wassende arbeidsaanbod en de beperkte gevolgen van de economische groei een massale werkloosheid kon voorkomen worden is dus, volgens Holderbeke, te danken aan drie factoren.

Ten eerste de latere intrede van de jongeren op de arbeidsmarkt, vooral door het langer studeren.

Ten tweede het vroeger beëindigen van de arbeid, vooral door de brugpensioenstelsels en het uitschrijven van oudere werklozen. In België werkt nog maar de helft van de mannen van de leeftijdsgroep 50-59, hetgeen een Europees rekord is. In de leeftijdsgroep 60-64 werkt nog slechts 1 persoon op 10.

En ten derde door de arbeidsherverdeling in de praktijk, doordat voornamelijk vrouwelijke, gewild of ongewild, op deeltijdse arbeid terugvallen. Eén vierde van de totale arbeid verricht door vrouwen is deeltijdse arbeid.

Nu zijn er ooit wel blauwdrukken gemaakt tot een drastische herverdeling van de arbeid. In het begin van de 80'er jaren, in volle crisis, kreeg professor *Palasthy*, van Hongaarse origine, heel wat publiciteit voor een plan tot algemene arbeidsduurvermindering gekoppeld aan een verlenging van de machinetijd.

PLANNEN

Ook de Vlaming *Etienne Yperman* (zie elders) verdedigde een gelijkaardig ideeën-goed. Vakbonden en patronaat stonden er staan hier uiterst weigerachtig tegenover. De werknemers zouden dit niet wensen, en zeker niet indien het gepaard zou gaan met evenredig loonverlies. De werkgevers wijzen dan weer op hun concurrentiekracht. Tevens stellen ze dat de werkloosheidsgraad het

DE WERELD VOLGENS ETIENNE YPERMAN

hoogst is in landen zoals Spanje, Engeland en België waar de arbeidsduur het sterkst is verminderd.

Palasty werd opgeborgen, en arbeidsherverdeling beperkte zich tot een verdere flexibilisering van de arbeid (bv. weekeindewerk, loopbaanonderbreking...) en al dan niet gedwongen duo-banen.

Maar nu de werkloosheid opnieuw hoge toppen scheert en een recessie dreigt, komen de pleidooien opnieuw naar boven, lineair of individueel. Francis Holderbeke besluit in elk geval: „Wanneer men al deze elementen op een rijtje zet (zwakke band economische groei en werkgelegenheid, geringe economische groei voor de komende jaren, verdere arbeidsuitstoot in de marktsector maar ook in de overheidssector, afremming van de aanbodbeperking) kan men toch moeilijk de evidentie van een doortastend en dus creatief, maar vooral resultaatgericht hervorderingsbeleid langer in vraag blijven stellen.”

Hoewel men evengoed zou kunnen pleiten voor een herbepaling van het begrip arbeid en bijvoorbeeld de thuisarbeid als volwaardig (en betaald) zou erkennen. Maar dit is een ander spoor.

(fd)

VU-LIMBURG ZET DE TOON

Ondanks de vele grootse plannen en de sterke steun o.m. vanwege Europese programma's heeft de provincie Limburg een werkloosheidsgraad die hoger ligt dan die van de rest van Vlaanderen. Door de huidige vertraging in de economische conjunctuur is die kloof met de rest van Vlaanderen zelfs weer groter geworden: einde oktober 1992 telde Limburg 33.848 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, d.i. een stijging met 3.577 eenheden t.o.v. einde oktober 1991.

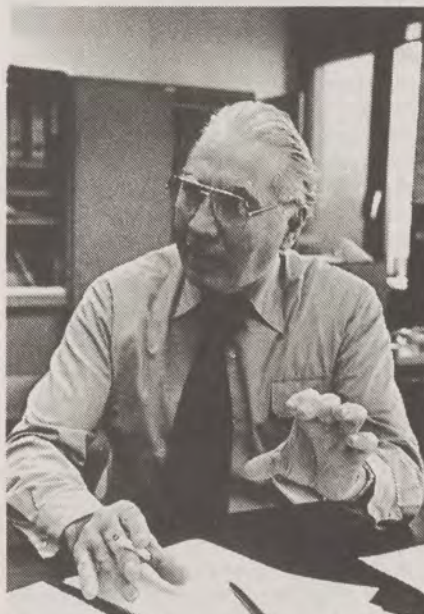
VU-Limburg heeft deze verontrustende cijfers niet naast zich neergelegd en het Vlaams Nationaal Studiecentrum-Limburg de opdracht gegeven een sterk dossier uit te werken. Een voorstelling van het werkstuk leest u in onze rubriek *Uit de regio*.

Met dit plan, *Werk in eigen streek* zet de VU van Limburg de toon voor een intense actie die de komende maanden over heel de provincie moet lopen. Welke andere arrondissementen of provincies volgen?

Info: VNS-Limburg, Nieuwstraat 35 in 3600 Genk. Tel.: 089/35.67.53, fax: 089/36.42.94.

Etienne Yperman is een einzalgänger, een alleenloper. Bijna 70 is hij, en gewezen hoofdkontroleur van de douane. Volgens sommigen een onschuldige fantast. Naar eigen zeggen een generaal die zijn troepen ver vooruit loopt. Goed 13 jaar geleden was hij teleurgesteld thuisgekomen van een lezing over werkloosheid door de Leuvense professor Bundervoet. Hij stelde dan maar zijn eigen *plan-Yperman* op. Sindsdien verdedigt hij dit onvermoeibaar, met de kracht van zijn overtuiging en middels verfoefende teksten en talloze discussies. Een plan met de niet geringe ambitie de werkloosheid te bannen en, in afgeleide, een gehele reorganisatie van de maatschappij te bewerkstelligen. Met welzijn en zelfbedruiping als sleutelwoorden.

De heerlijke nieuwe wereld van Yperman berust op drie gelijkwaardige pijlers: een lineaire *arbeidsduurvermindering* en de reorganisatie van het belastingssysteem en het geldwezen. Hij stelt een evenredigheid voor tussen werkdagen en rustdagen. Na 4 dagen *solidariteitsarbeid* is er 4 dagen vrijaf, het 4-4 plan. Tevens vervangt hij het huidige belastingstelsel en de sociale zekerheidsbijdragen door een *bestedingsbelasting*. Dit is een directe belasting die geheven wordt telkens men iets uitgeeft, iets besteedt.

Yperman: „Gewoon geld hoeft niet meer te bestaan. Alle betalingen gebeuren met de bankkaart, van rekening op rekening.” (eigen foto)

Wanneer u een brood of een auto koopt, gaat automatisch een bestedingsbelasting naar de schatkist. Hiertoe is dan wel een reorganisatie van het *geldwezen* noodzakelijk. Bankbriefjes en muntstukken verdwijnen ten voordele van het *komputergestuurd* betalen. Alle betalingen, dit wil zeggen overschrijvingen van de ene rekening op de andere, gebeuren via een geperfectioneerde bankkaart. En de bank int tegelijkertijd de belasting voor de schatkist.

FRAUDE WORDT ONMOGELIJK

■ Mijnheer Yperman, is uw 4-4 plan wel realistisch? Het houdt niet alleen het doorbreken in van de weekstructuur, maar toch ook een loonsvermindering voor de werknemer?

E. Yperman: „Het evenredig loonverlies moet opgevangen worden door het belastingssysteem. Kijk, wie nu 100 frank verdient, krijgt 55 netto mee naar huis. In mijn systeem werkt men bijvoorbeeld 26% minder lang, van 38 naar 28 uur per week. Men verdient dan 74 frank, maar er is geen verschil meer tussen het bruto- en nettobedrag. Dit is 20 frank meer dan vandaag. Die 20 frank is 27% tot opzichte van het loon van 74 frank. Met een bestedingsbelasting van 27% behoudt iedereen zijn koopkracht, en ik maak me sterk dat de bestedingsbelasting lager kan uitvallen. Want fraude is hier onmogelijk.”

■ Wat bedoelt u precies met bestedingsbelasting?

E. Yperman: „Een directe belasting, in tegenstelling tot de BTW bijvoorbeeld. Telkens wanneer u iets koopt doet de bank automatisch een ekstra afschrijving ten voordele van de schatkist.”

■ In de veronderstelling dat het geld zoals we het nu kennen wordt afgeschaft?

E. Yperman: „Dit hoeft inderdaad niet meer te bestaan. Alle betalingen gebeuren met de bankkaart, van rekening op rekening.”

■ Komt big brother hier niet om het hoekje kijken? De computer en diegene die ze gebruikt of misbruikt weet perfect waaraan iedereen zijn geld uitgeeft!

E. Yperman: „Iedereen mag toch weten wat ik koop. Het argument van de zogenaamde big brother wordt gebruikt door diegenen die zaken doen die het daglicht niet mogen

▷

hoofdzak is dat belasting en BTW betaald worden op alle geldtransakties. En dit is echt geen futurisme."

■ **Terug naar de arbeidsherverdeling. Vakbonden en patronaat zien dit, blijkens de huidige discussie, niet goed zitten.**

E. Yperman: „Ja, maar waarom niet? De vakbonden verdienen veel meer aan werklozen dan aan werkenden. De vakbonden betalen de werklozensteun uit en dat levert hen minstens 7.000 frank per werkloze per jaar op. En het argument van het loonverlies dat men hanteert gaat in mijn systeem niet op."

HANDEN TE KORT

■ **Wordt met 4-4 de werkloosheid opgelost?**

E. Yperman: „Nee, een 28-urenweek is al te weinig om iedereen een job te bezorgen. Er zijn momenteel zo'n 4 miljoen arbeidsplaatsen. Maar men moet toegeven dat heel wat diensten, over overheidsdiensten, wel voor arbeidsduurvermindering in aanmerking komen, maar niet voor bijkomend personeel. Enkel rationalisering van de arbeid is daar verantwoord. Zo zullen dank zij de bestedingsbelasting de controle op de belastingen zo goed als wegvallen.

UW MENING, GRAAG

De economische vooruitzichten voorstellen weinig leuks. De economische groei zou in 1993 miniem zijn. Vlaanderen is blijkens diverse rapporten niet langer een aantrekkelijke investeringsplaats voor buitenlandse ondernemingen. Bij de banken moeten de tewerkstellingsgevolgen van de automatisering zich nog doen gevoelen. En dan zijn er nog de afschaffing van de legerdienst, SABENA, Boel, Daf, om van de ontslagen acteurs van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg in Brussel nog maar te zwijgen! De kommer lijkt nog niet ten einde.

Het komt allemaal nogal wild op ons af, maar kunnen wij er wat aan verhelpen? Lezers die ervaringen, ideeën of meningen hebben over het probleem kunnen deze steeds aan onze redactie kwijt. De rubriek *Wederwoord* staat ter beschikking.

Uw mening graag in bondige krachtige brieven. Red. WIJ, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel. Fax: 02/217.35.10.

Yperman: „De vakbonden verdienen veel meer aan werklozen dan aan werkenden.” (eigen foto)

De 28-urenweek is niet genoeg om de meer dan 1 miljoen ondertewerkgestelden werk te verschaffen. Maar anderzijds mag het zeer uitgebreide zwart circuit niet vergeten worden. Dit zwartwerk moet ingekaderd worden in het legaal circuit, en ook daarvoor dient de bestedingsbelasting: iemand zwart geld uitbetalen kan niet meer."

■ **U maakt in uw systeem een onderscheid tussen solidariteitsarbeid en vrije arbeid.**

E. Yperman: „Solidariteitsarbeid is verplicht voor iedere actieve en geeft recht op de sociale verworvenheden. Iemand die geen beroep wil doen op Sociale Zekerheid, hoeft niet te werken. Vrije arbeid vervult men na gedane plicht in de vrije tijd, zoveel men wil. Hier is er ruimte voor creativiteit en expressie en allerhande individuele verlangens. Voor het verzekeren van welzijn voor iedereen zullen er steeds handen tekort zijn.

Solidariteitsarbeid vervult men als plicht, om te voorzien in de basisbehoeften."

HUMANER WERELD

■ **Met uw model wil u ook reageren tegen het altijd maar meer?**

E. Yperman: „Ik wil vooral de maatschappelijke structuren pragmatisch veranderen om de huidige konsumptiemaatschappij, waarin onze welvaart ten koste gaat van de ganse wereld, te veranderen in een maatschappij waarin zelfbedruiping en welzijn overwegen.

Eens de basisprincipes van reorganisatie van de arbeid en het belastingswezen aangevaard, staan we voor een totaal andere situatie. En dan kunnen we tenminste iets opbouwen. De pendel en de files van werk naar huis, het onderwijs, de vakantiespreiding, de kinderopvang... het zal er allemaal anders uitzien, en humaner. Nu kunnen we niets. Nu zitten we vast in een tunnel waar we steeds dieper in wegzakken. Maar men is bang voor het nieuwe. Men lacht u uit als men iets anders voorstelt dan men niet gewoon is."

■ **Is uw autarkisch maatschappijbeeld niet ouderwets? Zelfbedruiping, grote aandacht voor het kerngezin...**

E. Yperman: „Zelfwerkzaamheid is integendeel een term die heel aktueel is. Onze weelde zullen we niet meer in stand kunnen houden met onze uitvoer. Koester die illusie niet. Nu voeren we 70% uit van wat we produceren. Maar dit gaat niet blijven. We kunnen niet veel langer konkurrentieel blijven met al die ontwikkelingslanden en de lage loonlanden.

Maar als we dan toch kapitalen investeren in produktiemiddelen, dan moeten die ook optimaal kunnen draaien. Dit kan met 4-4, met werktijdverkorting en gelijktijdige uitbreiding van de machinetijd. Maar er zal wel een mentaliteitsverandering komen, er moet 100% inzet zijn. De arbeid moet gerationaliseerd worden en iedereen moet weer weten waarmee hij bezig is.

De solidariteitsarbeid moet zin hebben."

(fd)

DE DISKRIMINATIE VAN LINKS

SEDERT 24 november '91 zien de linkse intelligentsia en aanhorigen het fascisme en de rassendiskriminatie overal in snel tempo oprukken. Racisme en fascisme een halt toeroepen werd in sommige kringen een levensroeping, één van de nieuwe dada's. Zo protesteren linkse jongens graag tegen diskriminerende bepalingen betreffende ras en nationaliteit, geslacht of seksuele geaardheid, bvb. in personeelsadvertenties. Verleden week bvb. in *De Morgen*. In de krant van 29 januari wordt op de voorpagina uitgehaald tegen een VDAB-personeelsadvertentie verschenen in de Mechelse editie van *De Streekkrant* (14/1). Daarin wordt één plafonneerder gezocht, maar „bij voorkeur geen vreemde nationaliteiten”.

De Morgen nam de moeite om deze pijnlijke flater te rekonstrueren. Het kwam erop neer dat een bepaalde werkgever via de VDAB een plafonneerder zoekt, en liever geen migrant wil aanwerven. Bij het Mechelse plaatsingskantoor geeft men toe dat de advertentie nooit gepubliceerd had mogen worden. Volgens de VDAB vraagt een minderheid van werkgevers inderdaad om migranten buiten te houden. Meestal wordt dat niet expliciet gezegd, maar een „bedrijfs-economische reden” is altijd makkelijk gevonden. Waar dit wel expliciet gezegd wordt, slaagt de VDAB er meestal in de werkgever toch te overtuigen. Maar, zo vraagt de VDAB-verantwoordelijke zich af, indien de werkgever toch niet overtuigd is, kan men zich afvragen of men de migranten een dienst bewijst door ze in zulke bedrijven te laten solliciteren. Heeft het wel zin om migranten te laten solliciteren voor een betrekking waarvoor ze toch geen kans maken?

De redakteur laat de vraag open, maar besluit z'n artikel met de opmerking dat een dergelijke advertentie een van de weinige diskriminerende uitlatingen vormt waarvoor een effectieve veroordeling kan volgen op basis van de wet tegen het racisme.

Diskriminatie van hier tot ginder, dat kan je zo raden. En De Morgen heeft gelijk: het is diskriminatie. Maar de handigheid waarmee sommige werkgevers de wet omzeilen, toont al aan dat deze diskriminatie in de praktijk blijft doorgaan, wet of geen wet.

(Nu we het over de VDAB hebben, er moet ons nog iets van het hart. In het maandblad van de SP, *Doen* (nr. 4) zagen we een advertentie van de *Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding*, waarin deze zegt *Samen sterk in werk* te zijn. Zoals U wel kunt denken, bracht deze overheids-advertentie van een instelling onder de voogdij van de Vlaamse gemeenschap onze reclamechef op een idee. Maar alle pogingen om de betreffende advertentie ook in *Wij* te laten verschijnen, stootten bij de VDAB op veel kastjes en muren. Uiteindelijk stuurde de grote baas van de VDAB, de h. *Bostyn*, van wie gezegd wordt dat hij van socialistische signatuur is, onze koppige reclamechef met een stalinistisch *njet* wandelen. Is de VDAB misschien alleen met de SP „samen sterk in werk”?)

Bij de discussie over een eventuele verstrenging van de anti-racismewet in het parlement wierpen de linkse jongens zich weer eens op als de grote strijders tegen racisme en fascisme. Hoe oprecht de verontwaardiging over allerlei mogelijke vormen van diskriminatie op welkdanige grond ook is, ze is vaak selectief. En bovendien zelden belangeloos.

Hoe gelijk De Morgen ook heeft, ze mag wel eens wat meer consequentie aan de dag leggen. We raden de redactie van de krant aan er eens de tijdschriften van de socialistische zuil op na te vlooiën, die daar waarschijnlijk wel ergens in grote pakken zullen toestromen. In het blad van het ABVV lezen we onlangs een personeelsadvertentie, niet voor een plafonneerder, maar voor een medewerker aan taalkursussen Nederlands voor migranten, georganiseerd door de vakbond, toevallig ook in Mechelen.

Over de nationaliteit, geslacht of ras van de kandidaten geen onvertogen woord, maar wel over hun *lidmaatschap van verenigingen*. De kandidaten moesten nl. lid zijn van het ABVV en van de Socialistische Mutualiteit (zelfs geen „bedrijfs-economische” bepalingen als „bereid zijn lid te worden”, of „enige affiniteit vertonen met het socialis-

Als puntje bij paaltje komt, blijken sommige democratische anti-racisten en anti-fascisten van links helemaal niet zo verdraagzaam. Bvb. als het over lidmaatschap van vakbond of ziekenkas gaat...

(foto archief)

tisch gedachtengoed”). Is dat dan geen diskriminatie? Of spreekt het in dit geval nogal voor zichzelf dat de ABVV-migrantenwerking alleen overtuigde stamboomsocialisten tewerk wil stellen, en men andersdenkenden maar meteen de moeite van het solliciteren wil besparen?

Komen we terug op de bespreking van de verstrenging van de wet op het racisme in het parlement. De socialisten drongen er bij die gelegenheid onder andere op aan dat ook de vakbonden klacht zouden kunnen neerleggen wanneer ze ergens racistische praktijken op het spoor zouden komen. De verklaring hiervoor is niet ver te zoeken: de vakbonden (en via hen: verzekeringsmaatschappijen, banken, mutualiteiten, reisorganisaties,...) begeven zich volop op de migrantenmarkt. Wanneer een vakbond het voor de migranten kan opnemen tot in de rechtbank, betekent dit een troef naar migrantenmiddelen toe. Als Ali tenminste eerst lid wil worden...

(pdj)

SCHILTZ TEN VOETEN UIT, DOOR HEMZELF

REEDS in de eerste paragraaf van het levensverhaal van Hugo Schiltz komt „de Vlaamse zaak” ter sprake. En ook de allerlaatste zin is er aan gewijd. Praktisch alles wat er tussen ligt, is aan deze zaak besteed: het leven van Hugo Schiltz is een leven in dienst van zijn volk.

Het boek, eigenlijk één lange monoloog op het stramien van door de interviewer gestelde vragen, ontstond tussen 15 juli 1990 en 15 juli 1992 uit een reeks ontmoetingen, ten huize Schiltz, met de jonge Leuvense KUL-historicus *Kris Hoflack* (*1965) die de monoloog richtte naar zijn vraagstelling en spaarzaam aanvulde met bindteksten, die zorgen voor de coherentie en af en toe voor de verduidelijking van het verhaal. Het verhaal zelf werd dus mondeling gedaan door Schiltz; dit is geen onbelangrijk detail, zoals straks zal blijken.

JEZUIETEN

Hugo Schiltz is een uitzonderlijke en belangrijke figuur niet alleen in de Vlaamse beweging, maar in gans de politieke ontwikkeling van de jongste decennia; een boek van of althans mét hem over zijn leven ontleent daaraan alleen al zijn belang. Er is echter nog méér. Inside-getuigenissen zijn in de geschiedenis van het politiek Vlaams-nationalisme eerder uitzonderlijk.

Over het destijds boek van Evrard Rasquin zegt Schiltz (blz. 67) dat „het tot nog toe de enige memoires zijn van een VU-politicus en het boek dus relatief zwaar weegt”. De vaststelling bevestigt het gewicht van Schiltz' eigen monologen. Daarenboven ontkent Schiltz het voornemen om zélf memoires te schrijven. De vraag van Hoflack daarover beantwoordt hij ontkennend (blz. 113): „Ik trek liever conclusies, en verkies analyses over toekomstige ontwikkelingen boven het terugblikken op mijn verleden. Ik voel er weinig voor om mijn eigen biograaf te worden”.

De voorliggende monologen zijn dus een zeldzame en misschien wel de enige gelegenheid om het levensverhaal van een der belangrijkste Vlaams-nationale politici uit diens eigen mond te vernemen.

Het verhaal bevestigt de grote invloed die op de jonge Schiltz werd uitgeoefend door de jezuïeten-opleiding, die in die tijd — de periode vlak voor, onder en na de oorlog — nog onbeschoemd gericht was op het vormen van een elite. Het gaat niet voorbij aan de tijd dat Hugo *NSJV-trommeljongen* was,

„Ik werd in 1927 in Borsbeek geboren. Mijn voorouders waren rondtrekkende mandenvlechters die zich in de 18de eeuw in Antwerpen vestigden. Spoedig breidden ze hun zaak uit met de verkoop van sanitaire apparaten, sigaren, vlees. In enkele jaren tijd verwierven ze een plaatsje in de Vlaamse, kleine burgerij van Antwerpen. De volgende generaties zetten de klim op de maatschappelijke ladder verder, maar bleven de Vlaamse zaak trouw”. Zo begint het levensverhaal van Hugo Schiltz, door hemzelf verteld, om zowat 150 bladzijden later te besluiten met een (voorlopige) balans: „Naar menselijke normen ben ik heel gelukkig. Het lot is mij bijzonder gunstig gezind. Ik heb een ijzersterke gezondheid. Ik ben niet dom. Ik heb artistieke belangstelling. Ik ben professioneel geslaagd. Ik heb een deel van mijn politieke ideeën kunnen realiseren. (...) De negatieve kanten van de politiek wegen daar niet tegenop. Het enige dat soms op mij drukt, is de gedachte dat de Vlamingen veel meer hadden kunnen realiseren, als ze over het lef van Nederlanders of Fransen hadden beschikt.”

prediker van „België barst” die er zelfs heel even aan dacht om naar het Oostfront te trekken, zestienjarige geïnterneerde in de geniekazerne te Berchem. Zijn verguizers (want Schiltz heeft, o.m. omwille van een aantal hebbelikheden die hij in de monoloog onbevangen opbiecht, heel wat vergui-

zers), degenen die in hem de louter pragmatikus en de kompromisjongen zien, zullen ontkennen dat van dié Schiltz nog iets terug te vinden is in de *elder statesman*. Wie hem beter kent, weet echter dat hij waarheidsgetrouw mag zeggen (blz. 81): „Ik pleitte (...) altijd voor meer nationaliteit in de Vlaamse politiek, maar door mijn afkomst voel ik mij nog steeds erg verbonden met de traditionele Vlaamse beweging”.

SOLO SLIM?

Het is algemeen bekend dat Schiltz niet behoorde tot de stichtersgeneratie van de Volksunie, dat hij zich eerst in de advocatuur een financiële en maatschappelijke positie uitbouwde alvorens volop in de politiek te gaan en dat hij aanvankelijk als onafhankelijk Vlaams kandidaat fungeerde op de CVP-gemeenteraadslid te Antwerpen. Hertoginnedal in 1963, vertelt hij, was voor hem het ogenblik van de definitieve keuze. Twee jaar later deed hij zijn intrede als VU-volksvertegenwoordiger in het parlement. Hij gold van meet af aan als een coming-man in de Vlaams-nationale partij.

Veel aandacht en ruimte in de monoloog wordt besteed aan het achttal jaren dat daarop volgde, tijdens dewelke Schiltz doorstootte naar de top van de partij niet zonder daarbij een reeks tegenstanden te moeten overwinnen.

Eveneens veel aandacht gaat naar de politieke ontwikkelingen van de late zestiger en de vroege zeventiger jaren, met als beslissend keerpunt de grendelgrondwet, die ook en vooral voor Schiltz een clivage vormde: voortaan immers, zo moest hij uitdrukkelijk poneren, zou iedere Vlaamse vooruitgang, iedere stap in de staatsvorming moeten afgedwongen worden aan de onderhandelingstafel. De algemeen bekende (maar in de monoloog niet herhaalde) strijdkreet „federalisme, desnoods met de duivel” werd voortaan het permanente adagium van Schiltz die, van nature reeds eigengereid, begon te spinnen aan een net van verwant- en bondgenootschappen over de partijgrenzen heen, met de bedoeling om de dialoog over en de mogelijkheden van een staatsvorming aan de agenda te houden. Niet zonder reden draagt dit hoofdstuk van de monoloog de titel *Solo Slim?*, zij het met een vraagteken.

De jonge Schiltz, kandidaat voor de Kamer. Toen hij daar binnentrad, was de lijn die hij sedertdien de zijne zou noemen, al uitgetekend tijdens een dozijn jaren van vermoeiend en opslopend voorzitterschap van Van der Elst.

(foto WIJ)

Van Steenokkerzeel over Egmont in 1977 tot de huidige staatshervorming: het ligt verser in de geheugens en er is méér over gepubliceerd dan over andere episodes waarbij Schiltz een grote rol speelde. De monoloog ontleent zijn belang hier dan ook vooral aan het perspectief, van waaruit Schiltz de dingen ziet en beleeft. Of soms ook ondergaat, zoals het einde van Egmont en de daaropvolgende verkiezingsnederlaag: „Ik heb wel op het randje van een depressie gestaan. (...) Soms voelde ik alle kracht uit mijn lijf wegvloeiën” (blz. 97).

Velen, die de onoprechtheid van iedere politikus als een axioma stellen en die daarenboven Schiltz slechts zien als pragmatikus en opportunistische taktikus, beseffen niet dat hij een man is die de dingen, die „op 's harten grond” liggen, ook op het tijp van zijn tong draagt. Enkele van zijn verbale doordruwers (*de karwats, de wand-*

luizen of de schaamte om Antwerpenaar te zijn) behoren nochtans tot het allerpubliekste domein. Ook de monoloog gaat niet voorbij aan sterke openhartigheden: de ongezouten kritiek op de apolitieke Vlaamse beweging, de vaststelling dat men in de politiek wel kameraden maar geen vrienden maakt, de publieke bekentenis dat ijdelheid en grote geldingsdrang nogal permanente gezellen zijn van de politikus, en zoveel meer.

Wij hebben méér dan een kwarteeuw gehoord tot de kleine groep die goed geplaatst is om de monoloog van Schiltz te toetsen aan de zelf-beleefde werkelijkheid en de wijze waarop wijzelf die werkelijkheid hebben ervaren. Met heel veel vreugde vinden wij in dit boek heel veel meer terug van de dingen zoals ze waren en zoals wijzelf ze ervoeren en die het ons altijd niet alleen mogelijk, maar ook gemakkelijk hebben ge-

maakt om — ook achter een aantal hebbelijkheden — het formaat van de mens en de politikus te blijven zien. Dit geeft ons, zo menen wij, het recht („qui bene amat”) bij de bespreking van dit boek ook uiting te geven aan enige onvrede en ontstemming.

RAUWE HAP

Het ligt wellicht reeds aan de vorm van het boek. De titel op zichzelf is reeds ambigu: *Monologen met Hugo Schiltz*, waarbij we „met” onderstrepen. Volgens de dikke van Dale is een monoloog ten eerste een *alleenspraak* en ten tweede een *kort stuk*, bestemd om door één persoon te worden voorgedragen. Van de eerste betekenis heeft het boek, dat het een alleenspraak is, in de letterlijke betekenis van het woord verbaal, door één enkele man. Van de tweede betekenis heeft het boek, dat het door de vraagstelling van de interviewer, door diens indeling van de stof, door diens bindteksten die soms ook commentaren zijn, door diens naamgeving aan de hoofdstukken, door wat wij kortom een scenario durven noemen, beantwoordt aan de bepaling, een stuk te zijn bestemd om door één persoon te worden voorgedragen. Mét Schiltz dus.

In dit boek zijn een aantal onheuse opmerkingen gemaakt, bijvoorbeeld over meer dan een half dozijn gewezen of huidige topmensen van de partij, die wellicht de op verkoopbaarheid bedachte uitgever of de op een rauwe hap beluste lezer zullen plezieren, maar waaraan wijzelf ons geërgerd hebben. Het gaat ons daarbij niet om het waarheidsgehalte van die opmerkingen. Onwaarheid kan immers ook, bij alle feitelijke juistheid, ontstaan door omissie. De memoireschrijver — of in dit geval de monoloogspreeker — heeft het recht, zoniet zelfs de plicht, om naar waarheid ook epineuse thema's aan bod te laten komen. Wie dat schriftelijk doet, zal waarschijnlijk, méér aandacht hebben voor de juiste woordkeuze en het eksakte oordeel, dan wie zich — ex abundantia cordis — op het gesproken woord laat drijven.

Zo vinden wij het oordeel van Schiltz over Jorissen — die nochtans niet tot onze eigen vriendenkring behoorde — onjuist door omissie. A fortiori vinden wij het beeld dat vanuit de monoloog gevormd kan worden over Frans Van der Elst, volkomen onjuist. Wij hebben de periode van de botsingen tussen Van der Elst en Schiltz van zeer dichtbij meegemaakt en herhaaldelijk zijn wij zelf de go-between tussen de twee geweest. Wat wij toen zagen, wisten en ervoeren, heeft ons nooit beroofd van de dankbare overtuiging in Van der Elst en Schiltz twee uitzonderlijk belangrijke figuren te hebben ontmoet. Het konflikt tussen hen — het konflikt tussen de toenmalige primus en zijn brijlante secundant — hebben wij ervaren als een natuurlijke, en bij iedere aflossing van de wacht onvermijde-

▷

lijke botsing die daarenboven nog gerelativeerd moest worden door de gelijklopende wijze waarop zowel Van der Elst en Schiltz op een hoog intellectueel nivo de rol van het Vlaams-nationalisme en van de partij hebben ingeschat.

Toen Schiltz volksvertegenwoordiger van de VU werd, had Van der Elst er al praktisch een dozijn jaren van vermoeiend en opslopend voorzitterschap op zitten. Het hele concept van een democratisch nationalisme, dat zijn krachten zou besteden aan de federale hervorming van de staat, stond reeds op papier: de lijn die Schiltz van dan af als de zijne zou noemen, was reeds uitgetekend. Het konflikt tussen hen beiden lag echter als het ware ingebakken in de omstandigheden. Ze stonden allebei op de Antwerpse Kamerlijst, ze hadden ieder hun temperament en tempo, hun eigen ambitie. Wie vandaag vanop een afstand van meer dan een kwarteeuw, deze episode bekijkt, zal ze als onvermijdelijk en in het geheel der dingen als sekundair beschouwen, zonder daarbij aangetast te worden in zijn erkenning van het uitzonderlijk formaat zowel van Van der Elst als Schiltz. Maar om tot dit relativerend besef te komen zijn wellicht haren nodig die zo grijs zijn als die van onszelf...

Wij zijn er van overtuigd dat Schiltz onze appreciatie over Van der Elst kan delen. Des te spijtiger vinden we dat door de vlotheid van het verbale oordeel en door de omissie van de hele, veel ruimere kontekst een beeld is opgehangen dat, althans wat onze appreciatie betreft, onjuist is en in zijn karrikaturale beknoptheid beledigend kan overkomen.

Wat dus de *Monologen met Hugo Schiltz* betreft: lees dit boek en gebruik daarbij vooral de deugden die Schiltz altijd heeft gepredikt, met name de kritische zin, de eigen rationaliteit, de afstandelijkheid en het vermogen om een intellectueel diskoers te beoordelen op wat inhoudelijk essentieel is.

Toon Van Overstraeten

— *Monologen met Hugo Schiltz*. Kris Hoflack. Uitg. Kritik, Leuven, 1992. 154 blz., 598 fr.

MONOLOGEN MET HUGO SCHILTZ

De redactie van WIJ kan het boek *Monologen met Hugo Schiltz* door Kris Hoflack de lezers aan gunstvoorwaarden aanbieden.

Geïnteresseerden ontvangen het boek na storting van 450fr (50fr. portkosten inbegrepen) op rekening 435-0271521-01 van Volksunie, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel; met vermelding „boek Schiltz”.

DE LOTTO-GELDEN

(vervolg van blz. 7)

■ **FVK-Rodenbachfonds heeft met de reizende Rodenbachtentoonstelling wel bijzonder goed gemikt, komt er dit jaar ook zo'n initiatief?**

„De Rodenbachtentoonstelling was een beetje het visitekaartje van FVK-Rodenbachfonds. Zij moest zorgen voor meer naam bekendheid voor onze vereniging. Wat was dan meer geschikt dan aandacht te besteden aan de al te vaak verwaarloosde figuur van Albrecht Rodenbach? Deze tentoonstelling gaat nu in de motteballen, maar zij kan op elk ogenblik opnieuw beschikbaar gesteld worden.

Dit jaar werkt FVK-Rodenbachfonds aan een project over Ierland. De parallellen tussen Vlaanderen en Ierland zijn groot. Het is de bedoeling die met het project te belichten. Op 16 maart zal in Gent een nieuwe reizende tentoonstelling geopend worden over de geschiedenis van Ierland en over de Vlaamse betrekkingen. De belangstelling is nu reeds groot: de tentoonstelling zal zeker dit jaar nog te bekijken zijn in Turnhout, Lede, Veurne, Oostende en Bellegem. Andere aanvragen worden onderzocht.”

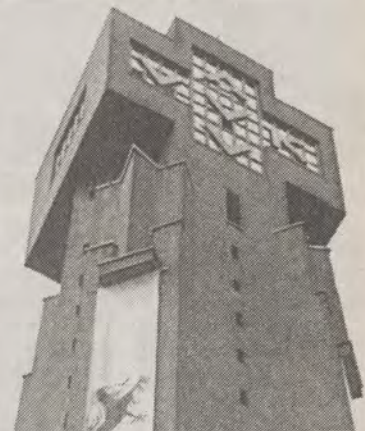
■ **De nationale ontmoetingsdag te Affligem staat in het teken van IJzertoren en IJzerbedevaart, wat beoogt het fonds daarmee?**

„1993 is een belangrijk jaar voor de werking rond de IJzertoren. Het is immers 75 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog werd beëindigd. We kunnen deze herdenking aangrijpen om ons te bezinnen over de wijze waarop in die driekwart eeuw gestalte werd gegeven aan de fundamenten van het Vlaams-nationalisme: Zelfbestuur, Godsvrede en Nooit Meer Oorlog. Vooral in een periode waarin precies deze drie hoekstenen van het Vlaams-nationalisme, die ook de kern uitmaken van de boodschap van FVK-Rodenbachfonds, sterk ter discussie staan, is het nodig hierbij stil te staan.

Welk Vlaanderen, welke wereld willen wij voor onze kinderen? Eén van onderdrukking, onverdraagzaamheid en oorlog? Of willen wij echt gestalte geven aan de droom van de frontiers? Daarover gaat het in feite.”

■ **In de lijst van door de Nationale Loterij betaalde kulturele organisaties zijn zo wat alle verenigingen terug te vinden, maar geen FVK-Rodenbachfonds. Is daar een verklaring voor?**

„Reeds gedurende verscheidene jaren sturen wij een gemotiveerde aanvraag in om steun van de Nationale Loterij te bekomen. Tot nog toe is daar geen positief antwoord op gekomen. De ministeries van Kultuur en van

IJzerbedevaart en toren als uitgangspunt van de nationale ontmoetingsdag van FVK-Rodenbachfonds.

(foto Dann)

Financiën beschikken, in hun grote wijsheid en zonder enige verantwoordelijkheidsplicht, over de verdeling van de Lottogelden. Men kan zich dan ook vragen stellen omtrent die verdeling. Nu beginnen gelukkig echter meer en meer beleidsverantwoordelijken zich zorgen te maken over de willekeur waarmee dit gebeurt. De recente rel rond de toekenning van gelden aan het Davidsfonds wijst hierop.

FVK-Rodenbachfonds heeft hieromtrent overleg gepleegd met het kabinet-Weckx, zodat er voor de toekomst hoop is dat de organisatie haar rechtmatig deel krijgt.”

SAMEN TE AFFLIGEM

Het Rodenbachfonds (Federatie van Vlaamse Kringen) organiseert op zaterdag 6 februari a.s. zijn jaarlijkse Nationale Ontmoetingsdag. Dit jaar grijpt deze bijeenkomst plaats in de Abdij van Affligem, vanaf 14u.30.

Op het programma staan twee voordrachten. Journalist en historicus *Pol Van Den Driessche* verzorgt een lezing over de geschiedenis van de IJzerbedevaarten. Algemeen sekretaris van het IJzerbedevaartcomitee *Koen Baert* geeft hierop aansluitend zijn visie over de betekenis van IJzertoren en IJzerbedevaart anno 1993. Welkomstwoord en slotwoord worden uitgesproken door *Cilia Van der Spurt*, voorzitter en *Johan Beke*, penningmeester van het FVK Rodenbachfonds.

Alle belangstellenden, leden en niet-leden, zijn van harte welkom op deze ontmoetingsdag.

NOOIT MEER OORLOG / SLOT

„IN STRIJD MET KATHOLIEKE ZEDELEER...”

De eerste Vlaamse dienstweigeraar op principiële pacifistische gronden was Arseen de Schrijver. Zijn dienstweigering in 1931 heeft weinig aandacht getrokken „precies omdat ze viel in een periode van overwegend Vlaams-nationale dienstweigerin en omdat de pacifistische organisaties in 1931 pas in oprichting waren en dus zeker nog niet genoeg gezag hadden om aan zijn geval grote rechtvaardigheid te geven”, aldus R. Cardoen. Daarbij was hij de eerste dienstweigeraar in dat merkwaardig jaar.

KOELE KARDINAAL

Arseen de Schrijver werd op 16 juni 1931 door de Krijgsraad tot vier maanden gevangenis veroordeeld. Toen hij in mei 1931 dienst had geweigerd, had hij reeds ongeveer de helft van zijn dienstdienst bij het 7de Linierregiment te Mechelen achter de rug. Onder invloed van de lektuur van de Bergrede, van Wereldkerk en wereldvrede, katholieke gedachten over oorlog en vrede van pater F.M. Stratmann en van het *Leven van Gandhi* van Romain Rolland bekende hij zich tot gewelddoos verzet. Zijn godsdienstig-humanitair standpunt primeerde op het eveneens aanwezige, politieke Vlaams-nationaal motief. Wapens dragen achtte hij in strijd met zijn menselijke waardigheid en zijn geloof. Hij onderstreepte dat hij ook dienst zou weigeren indien België Vlaanderen niet verdruchte. Vrijgelaten in oktober 1931 werd hij opnieuw onder de wapens geroepen en weigerde opnieuw dienst. Verwezen naar het militair hospitaal aan de Marialei te Antwerpen, werd hij uiteindelijk om gezondheidsredenen ontslagen.

Uit wat hij in het militair hospitaal meemaakte, blijkt hoezeer het optimisme van Walschap inzake de houding van de kerkelijke overheid overspannen was. De aalmoezeniers weigerden hem de absolutie te geven en de communie te laten ontvangen. Diep getroffen richtte Arseen de Schrijver zich tot kardinaal Van Roey met de bede het verbod van de aalmoezeniers in te trekken, „temeer daar juist de gaven van de godsdienst mijn sterkste steun zijn”.

BERTEN FERMONT

Het antwoord spreekt voor zichzelf. Onder hoofding van het aartsbisdom antwoordde mgr. C. Leclief, privé-sekretaris van mgr. Van Roey als volgt: „Als antwoord op uw schrijven van den 25en October aan Zijne Eminen-

Mgr. Carton de Wiart begreep niet dat een hoogstaande kloosterfiguur (hij bedoelde dom Modest van Assche) aan het propagandakomitee voor dienstweigeraars kon meewerken want in strijd met „de Katholieke Zedeleer”....

(foto WIJ-archief)

tie, ben ik gelast u te melden dat de Geestelijke Overheid de handelwijze der E.H. Aalmoezeniers, die u de H. Sacramenten weigeren, niet kan afkeuren. Uw besliste dienstweigering met de betekenis die gij eraan hecht, en gezien de propaganda die er in zekere kringen tot datzelfde doel gemaakt wordt, kan onmogelijk gewettigd noch geduld worden, veel minder gesteld onder de hoede van uw roomsch-katholiek geweten of bekrachtigd worden door het ontvangen der H. Communie. Uw geweten is misleid. Als katholieke jongeling hebt gij eenvoudig den plicht overal, ook in het leger, het voorbeeld te geven van een echt christelijk gedrag, om alzoo te trachten te verbeteren wat er te verbeteren is.”

Eind 1932 brak Arseen de Schrijver met alle vormen van eredienst en geïnstitutionali-

seerd geloof en staakte zijn overigens geringe bedrijvigheid binnen de Vlaamse beweging. (Voor een uitvoerige behandeling van het geval De Schrijver, cfr. Henri-Floris Jespers: *Dienstweigering, antimilitarisme en pacifisme: een terugblik (15)*, in *De VOS*, 44e jgr. nr. 17, 11 november 1988, blz. 6 en 8.)

Eveneens in 1931 weigerden Jozef Geerts en Karel Nijssen dienst op pacifistische gronden, terwijl o.m. Jan Thielemans, Jozef de Keersmaeker, Lionel de Vlaminck, Willem de Baere en Joris Kennes Vlaams-nationale motieven inriepen.

De bekendste dienstweigeraar uit dat merkwaardig jaar was natuurlijk *Berten Fermont*, wiens tragisch lot genoegzaam bekend is en een sterke symboolwaarde kreeg. Hij motiveerde zijn dienstweigering op Vlaams-nationale gronden, waarna hij zich ook beriep op het antimilitaristische en uiteindelijk pacifistische gedachtengoed. Maurits Van den Broeck, die een niet geringe rol speelde in de georganiseerde vredesbeweging, kende dezelfde evolutie, terwijl bij Willem de Roover primair Vlaams-nationale motieven en in de tweede plaats kristelijk antimilitaristische beweegredenen aangevoerd werden.

Walschap had de pacifistische visie onder de aandacht gebracht van katholieke kringen, eerst via *Hooger Leven*, nadien met *Nooit meer oorlog*. Hij was lid van het beschermend comité van de *Vlaamse Jongeren Vredes Aktie* en van de *Verdediging voor Volkenbond en Wereldvrede*. Zijn oproep tot de vorming van een katholieke vredesorganisatie leidde echter niet tot de massabeweging waar hij van droomde, doch slechts tot een afscheiding in de VJVA. De Westvlaamse afdeling scheurde zich in april 1931 af en ging de kern vormen van de *Katholieke Jongeren Vredes-Aktie*. Van maart 1932 af wordt Walschap op de lijst der medewerkers vermeld, naast o.m. André Demedts. Zowat alle dienstweigeraars uit de periode 1934-1940 waren afkomstig uit de rangen van KJVA die, diep kristelijk geïnspireerd, een steeds radicalere koers ging varen en in konflikt met de kerkelijke overheid geraakte.

DOM MODEST VAN ASSCHE

In september 1935 nam een aantal oudstrijders deel aan een bedevaart naar Rome, uitgerekend op het ogenblik dat het konflikt

tussen Italië en Abessinië gewapenderhand uitgevochten werd. Dom Modest van Assche, abt van de Sint-Pietersabdij te Steenbrugge en geestelijk leider van de KJVA, was daar ontvangen geweest door paus, koning en duce. De Italiaanse propaganda had heel wat munt weten te slaan uit de bedevaart.

Bij herhaling, doch na de feiten, veroordeelde dom Van Assche de oorlog in Abessinië als een „onrechtvaardige oorlog, welke met geen spitsvondigheden is goed te praten”. Dat was ook de mening van VOS. Reacties bleven echter niet uit.

Dr. Arnoldus Smits, osb, heeft die hele zaak haarfijn ontleed in zijn zo zorgvuldig geadstrueerde biografie van Dom Modest van Assche (Stichting Jan Cobbaut/Sint-Pietersabdij, Steenbrugge, 1986), waar de belangstellende lezer naar verwezen wordt. Het is aan hem te danken dat we de reactie van Walschap kennen, die onder het motto *Dubbelzinnigheid van het Vaticaan?* een kernachtig en strijdvuldig betoog naar de abt stuurde, dat ruimschoots verdient in extenso geciteerd te worden. (zie kaderartikel)

We staan hier mijlen ver van het kinderlijk vertrouwen in de pauselijke uitspraken dat uit *Nooit meer oorlog* sprak. Anderzijds klinken hier reeds de vierkante redeneringen door die zo tipisch zullen zijn voor Walschaps geschriften m.b.t. zijn geloofsverzeking.

Terwijl hij in 1931 de kerkelijke overheid zachtjes kon negeren door zich te beroepen op pauselijke uitspraken, meent hij nu de paus op zijn plicht te moeten wijzen. Het imago van prediker in de woestijn tekent zich al wat scherper af.

Walschap was niet de enige die zich tot dom M. van Assche richtte. Ook A.E. Eyckerman, bestuurslid van de KJVA (die nota bene pacifist werd door de lektuur van Walschaps boekje), vertolkte bij de abt zijn ontgoocheling en ontreddering.

REPRIMANDE

Het zou trouwens niet lang meer duren of dom Modest van Assche opnieuw onder vuur genomen werd. Op 24 juli 1936 ontving hij een brief die mede aanleiding was tot zijn wegdeemstering uit de vredesbeweging, al bleef hij dan ten persoonlijke titel allerlei menselijke contacten onderhouden.

Mgr. Carton de Wiart, hulpbisschop van Mechelen, liet hem weten dat „vermits dienstweigering in ons land zeker in strijd is met de Katholieke Zedeleer... zal men zeker moeilijk begrijpen hoe een hoogstaande Kloosteroverste aan zulke propagandainrichting” – het Katholiek Steuncomité voor Dienstweigerers – „zijne medewerking heeft toege-

De bekendste dienstweigeraar was Berten Fermont, zijn offer kreeg zowel binnen de Vlaamse beweging als in de pacifistische een sterke simboolwaarde.

(foto WIJ-archief)

staan. (...) Moeilijk ook zal men begrijpen dat u als geestelijke Leider voorkomt van deze „Katholieke Jongeren Vredes-Aktie”.

Dom Modest van Assche legde zich bij de reprimande neer. Redactie van *Vredes-actie* en bestuur van KJVA mochten „voorlopig” van zijn naam geen gebruik meer maken.

Tot slot werd in 1937 dienstweigering nogmaals afgewezen door het Provinciaal Concilie te Mechelen (wat reeds in 1920 gebeurd was). De KJVA, waar A.E. Eyckerman nu de drijvende kracht was, kon dit niet aanvaarden. Maar dat is een ander verhaal (zie Etienne van Neygen, *Wegbereiders. Portretten van Vlaamse pacifisten*, Brussel, Forum voor Vredesaktie, 1990, blz. 81-135).

De katholieke pacifistische massabeweging waartoe Walschap zo gloedvol opgeroepen had, kwam er niet. De diepe ontgoocheling die hij in dat verband ervaren heeft is m.i. een belangrijke – en tot nu toe door de literaire kritiek verwaarloosde – faktor geweest in zijn geestelijke evolutie.

Henri-Floris Jespers

„INDECENT EN SMAKELOOS”

Onder de titel *Dubbelzinnigheid van het vaticaan?* schreef Walschap aan dom Modest van Assche onderstaand strijdvuldig betoog.

„De katholieken geven toe, bewezen zelfs contra anticlericalen, dat de Paus de aanvalsoorlog in 't algemeen veroordeeld heeft en de Italo-Abessijnse oorlog onrechtvaardig genoemd. (...)”

A. Waarom treedt de Paus dan niet op door alle Italiaanse katholieken elke deelname aan die oorlog te verbieden?

1. Men zegt dat het niet zou helpen.

a. Dat is absoluut niet zeker.

b. Een brief als *Casti Connubii* tegen geboortebeperving, helpt relatief gesproken, ook niet. Toch meende de Paus hem te moeten schrijven.

c. De Paus moet hier zijn plicht doen. Zwijgen is zijn zending eenvoudig verloochenen.

2. Men zegt dat hij zwijgt uit voorzichtigheid, om erger kwaad te voorkomen. Is dat waar, dan kunnen wij dus op de Vader der zielen niet rekenen, als er maar iemand is die hem ter dege intimideert b.v. met verbanning, onteigening van goederen enz.

3. Men zegt dat de Paus de principen geeft, geen toepassingen ervan.

a. Indien dat waar is, waarom doet hij dat?

b. Het princip is hier: deze oorlog is misdadig. De toepassing: gij moogt er niet aan meedoen. Hoe kan men die twee scheiden?

Welke is de klare duidelijk reden waarom de Paus het princip uitsprak en de woorden der toepassing opat?

B. Waarom zegende de Paus soldaten, die vertrokken naar den oorlog die hij misdadig noemde?

1. Men zegt dat hij ze zegende, alleen opdat ze behouden zouden thuiskomen. Dus vroeg hij God dat hun slechte daad hun gezondheid niet zou schaden. Op zijn minst is dat indecent en smakeloos.

2. Men zegt dat de soldaten er zich niet van bewust (zijn) een slechte daad te begaan, subjectief dus zonder schuld waren.

Des te wansmakelijker is het geval. De Paus verklaart de oorlog misdadig, doet niet alleen niets om de soldaten daarvan te doordringen maar versterkt hen door zijn zegen in de waan dat zij iets heerlijks gaan verrichten.

Dat alles ergert velen en stemt tot verontwaardiging. Velen zijn het kwijlerig geteem van sommige katholieke bladen daaromtrent beu en wachten op en kernig, mannelijk antwoord.”

Gerard Walschap

SPOOKT DE WEHRMAGT IN POLEN?

De wereld verandert. Nooit naar ieders zin en vaak vlugger dan gewenst. In de herfst van verleden jaar ontstond in Polen beroering over enkele grafstenen monumenten. Deze monumenten waren door en door Duits; niet alleen naar de taal, ook naar vormgeving, naar de gebruikte zinnebeelden.

In het dorp Proszkow staat onder het opschrift „aan onze gesneuvelden” het silhouet van een duidelijk herkenbare Wehrmacht-soldaat.

In Dobrzyń Wielki is het een heel detachement Duitse troepen die in volle wapenuitrusting op een muur afgebeeld wordt. Op andere grafstenen is het gewone katholieke kruis vervangen geworden door een Maltezer kruis, traditioneel door Duitse legers als herkenningsteken gebruikt.

In Jemielnice werd een oud, onbetwist oorlogsgedenkteken voorzien van een stenen plaatje met de namen van alle Duitse gesneuvelden, bekroond met een grote, zwarte Duitse arend, en met de „Duitse” kleuren gesierd.

POOLSE ERGERNIS

Zij waren vele Polen een doorn in het oog. Een zekere Anna Wolosz, uit het naburige dorp Gliwice, zou uitgeroepen hebben: „Niet op Poolse grond! Na alle kwaad dat de Duitsers ons, Polen, hebben aangedaan, kunnen zij hun monumenten hier niet oprichten!”.

De voorzitter van de Gewestraad van Opole, Ripszard Zembaczynski, heeft geëist dat die monumentjes zouden afgebroken worden. Zijn argumenten: opgericht zonder toelating; met louter Duitse, dus onwettige opschriften; te militair van stijl.

Korte tijd nadien ontplofte een bom in het kulturele centrum van de Duitse minderheid te Lubon, even ten noorden van Opole. De meeste Duitse grafzerken in de streek rond Opole moesten er aan geloven: ze werden beschadigd of besmeurd.

BRITSE KOMMENTAAR

Het is niet zeker dat de betrokken Duitsers nu hun kop intrekken. In elk geval, die van Dziekwowice hebben al aangekondigd dat ook zij een oorlogsgedenkteken willen oprichten.

Wij hebben dit alles uit *The Guardian*, een Britse progressieve krant. Zij beperkt zich niet tot de feiten. Zij weeft er commentaar tussen, wat — tussen haakjes — geen voorbeeld is van propere journalistiek. Wel geeft het een treffend beeld van hoe linkse Britten anno 1992 (nog steeds) tegen de Duitsers aan kijken. Voor hen zijn deze gedenksteden „de tekens en zinnebeelden van een nationalistische wederopstanding”.

De gesneuvelden zijn niet zo maar gesneuvelden maar „zij die vielen bij Hitlers poging om Oost-Europa te veroveren”. Zij leggen alle begrip aan de dag voor Polen die, oud genoeg om herinneringen te hebben aan de oorlog („die het land zes miljoen mensen kostte” wordt er nog maar eens aan toegevoegd) er zich aan ergeren dat „een halve eeuw nadien de zinnebeelden van een brutaal verleden door hun land komen spoken”.

„POOLSE” GROND

Het grootste gedeelte van Silezië werd reeds in de 13e eeuw door Duitsers bevolkt. *Oppeln*, ten zuid-oosten van Breslau (nu Wrocław), werd in 1240 gesticht volgens het stadsrecht van Maagdenburg. Voordien waren grote gedeelten van Silezië onbewoond. In sommige andere woonden Slavische volksgroepen, waarschijnlijk Polen. Dit was niet het geval voor de omgeving van Oppeln, waarover *The Guardian* het heeft. Men mag hier spreken over een oorspronkelijk Duitse bevolking.

Pas in de 19e eeuw zijn daar, als gevolg van de industrialisering, individuele Polen ingesijpeld. Tenslotte is Oppeln al zo lang Duits als... Berlijn.

Dit feit alleen al relativeert de uitroep „op Poolse grond!”. Weliswaar is het zo dat de Polen in de winter van 1945-1946 een vrij goed geslaagde poging ondernomen hebben om alle Duitsers ten oosten van Oder en Neisse te verjagen. Ongeveer heel Silezië viel hieronder. Nochtans was dit na de eerste, door Duitsland verloren wereldoorlog, en na volksraadplegingen langs de Pools-Duitse taalgrens, zeker niet in pro-Duitse zin afgebakend en toch bij Duitsland gebleven. Maar door uitdrijving werd dat dus allemaal „Poolse grond”. En dadelijk werden alle plaatsnamen, ook de kleinste, verpooled; met verbod de oorspronkelijke Duitse nog langer te gebruiken. Wij zijn eilaas niet in het bezit van een gedetailleerde vooroorlogse atlas die ons zou kunnen leren hoe Proszkow, Dobrzyń Wielki en al die andere dorpen in het Duits heten.

NORMAAL OF OPGEKLOPT?

Niettemin zijn, precies in die streek, een aantal Duitsers (rond Oppeln vormen zij de meerderheid) er in geslaagd, aan de verdrijving te ontkomen; door zich te verbergen, te vermommen of omdat men ze technisch nodig had. Zij voelen zich zeker niet op Poolse grond wonen.

Wat is normaler dan dat zij hun in de oorlog gevallen familieleden herdenken?

Wat is normaler dan dat zij hen in het Duits herdenken en in het Duits alleen? Tweetaligheid op dit punt zou gemakkelijk als een belediging in beide richtingen kunnen opgevat worden.

Wat is normaler dan dat zij Duitse soldaten in Duits uniform afbeelden? In welk ander misschien?

Dat de betrokken gevallen zijn in Hitlers poging om Oost-Europa te veroveren, kan juist zijn maar is in dit verband niets anders dan stemmingmakerij. De dienstplichtigen uit de buurt van Oppeln werden opgeroepen zoals die van Keulen.

Of zij naar het West- dan wel naar het Oostfront gestuurd werden, hing niet van hen af. Het is geen reden om hen een vermelding op een stenen plaatje te ontzeggen.

Het enige waartegen men bezwaar kan opperen is de opportuniteit om met Duitse helmen, arenden en andere attributen naar buiten te komen. Ligt daar echter niet pas het abnormale van deze situatie, dat het bijna een halve eeuw heeft moeten duren vooraleer deze mensen dierven tonen wie zij zijn?

Al die tijd hebben zij moeten doen alsof zij Polen waren, uit pure angst. Zeker, het nazi-regime is in Polen zwaar en lelijk tekeer gegaan: Maar de wreedheden waarmee de verdrijving van miljoenen inheemse Duitsers gepaard is gegaan en het feit van die verdrijving alleen al, brengen deze gruwelijke schaal in evenwicht.

Het is begrijpelijk dat na een zo lange, donkere „beloken” tijd, na de ineensdorting van de kommunistische diktatuur in Polen, na de wederopbouw van Duitsland, deze vergeten Duitse groep opnieuw in het daglicht treedt, laat zien dat zij nog bestaat.

In het oprichten van gedenksteden voor hun gesneuvelden kunnen wij alleen herwonen zelfzekerheid zien, niet, althans niet noodzakelijk, „een nationalistische wederopstanding”. Deze zou er wel kunnen komen indien de Polen doorgaan met het besmeuren van deze stenen zinnebeelden van hun identiteit.

Karel Jansegers

ROME GESCHETST DOOR VLAMINGEN EN NEDERLANDERS

In het Noordbrabants Museum te 's Hertogenbosch loopt nog tot 21 februari *Roma Veduta*, een selectie van tekeningen en akwarellen uit de kollektie van de Farnesina te Rome. Een boeiende aanvulling bij het verhaal van Vlamingen en Nederlanders en hun relatie met Italië en Rome.

DE BENTVEUGHELS

Op een fraaie tekening van Jan Asselijn, een Nederlander uit Diemen die rond 1640 in Rome verbleef, zijn drie onopvallende kunstenaars de omgeving en de tempel van de sibille te Tivoli aan het schetsen. Aan de voet van de rots waarop zij zitten, bruisen de watervallen van de Aniene en aan de overkant staat de ruïne van de sibillijnse tempel van het antieke Tibur.

Tussenin, de aanzet van de *campagna romana* en tegen de wazige horizon een massieve uitloper van de Apenijnen. De uitdrukkelijke aanwezigheid van de Romeinse tempelruïne als een kroon op de water- en rotspartijen dreigt de aandacht weg te trekken van de drie artisten die elk een andere hoek van het landschap tekenen. Asselijn heeft hier ongetwijfeld zichzelf en twee vrienden-kunstenaars afgebeeld die behoren tot het Nederlandse kunstenaarsgenootschap dat in 1624 in Rome werd opgericht onder de naam van *de Bentveughels*. Die kring bood steun en gezelligheid aan kunstenaars die uit het Noorden waren gekomen om in Italië en in het bijzonder te Rome hun opleiding af te ronden.

Nu waren die Bentveughels lang niet de eersten uit de Lage Landen die de weg naar het Zuiden hadden gevonden. Twee eeuwen eerder werkte Justus van Gent aan het hof van de Montefeltri te Urbino en nogal wat Vlaamse Primitieven kregen opdrachten van Italiaanse hoven in Napels, Firenze, Milaan en Ferrara. Of dat al dan niet gepaard ging met een reis over de Alpen is niet steeds duidelijk, maar het is niet uitgesloten dat bijv. Rogier van der Weyden in het Heilig Jaar 1450 in Rome was.

De luister van de Renaissance en de ontdekking van antieke kunstwerken, vooral in en rond Rome, zouden weldra kunstenaars uit Vlaanderen en voorlopig nog in mindere mate uit Nederland aantrekken. Hun namen zijn vandaag bij het grote publiek veelal onbekend. De Antwerpenaar Paul Bril zal op het einde van de 16de eeuw de basis leggen

Het Colosseum van binnen, door Gaspar van Wittel.

van het italianiserende landschap. Zijn stadsgenoten Hendrik van Cleef en Denys Calvaert waren hem naar Rome voorgegaan, anderen als Willem van Nieulandt en Cornelis de Wael zullen hem in de 17de eeuw volgen.

Sommige kunstenaars zullen hun leven lang in Italië blijven en hun naam italianiseren zoals Lodewijk Toeput uit Mechelen die in Venetië bekend werd onder de naam *Pozzosserrato* („gesloten put”) of de Bruggeling Jan Van der Straet, *Stradano*, die in Firenze werkte. Ook de bekende namen van Bruegel, Rubens, Jordaens en Teniers vinden wij in Italië of te Rome terug.

VODDEPOP

Op de Antwerpse tentoonstelling *Van Bruegel tot Rubens* komt in tal van doeken van deze meesters de Italiaanse invloeden aan het licht. De tentoonstelling in Den Bosch toont een selectie van tekeningen en akwarellen van bekende en vooral minder bekende Vlaamse en Hollandse meesters uit de 16de en 17de eeuw die ter plekke of na hun terugkeer het Italiaanse landschap, Romein-

se ruïnes, portretten naar Italiaanse renaissance-meesters, enz. schetsten of schilderden. De ogen waarmee Paul Bril het Italiaanse landschap ontdekte, gaf onze kunstenaars nieuwe perspectieven.

Ook de tweede generatie van *Italianisanten*, die nu vooral uit Hollanders bestaat met o.m. de reeds vermede Bentveughels, zal nog een nieuwigheid introduceren, het genre van de *Bambocciade*. Pieter van Laer uit Haarlem kreeg in het schildersbent te Rome de bijnaam *Bamboccio* („voddenpop”) omwille van zijn gebochelde en mismaakte gestalten. Zijn schetsen van het Italiaanse en Romeinse volksleven werden zo populair dat het genre naar zijn bentnaam werd genoemd.

Hoogtepunt van de tentoonstelling is een reeks van 28 tekeningen van de Nederlander Caspar van Wittel uit Amersfoort die als twintiger rond 1675 in Rome aankwam en er in 1736 zou overlijden. Met zijn geitalianiseerde naam *Vanvitelli* maakte hij in Italië loopbaan als tekenaar van stadsgezichten en zou een enorme invloed uitoefenen op het genre van de *veduta* (Piranesi, Canaletto...). Zijn tekeningen en akwarellen munten uit door een spel van licht en een aandacht voor het detail. Van zijn tochten door Italië bracht hij tal

van schetsen mee naar Rome die veel werden gevraagd door Romeinse adellijke kringen.

MOZAIEK

Het Noordbrabants Museum toont een selectie van 103 tekeningen uit de verzameling van het Italiaanse Staatsprentenkabinet in de Villa Farnesina te Rome. Die kollektie bevat ruim 250 nummers van Hollandse en Vlaamse kunstenaars en werd in de jongste jaren door het Nederlands Instituut te Rome onderzocht en in een wetenschappelijk verzorgde Italiaanse katalogus bijeengebracht.

De titel **Roma Veduta** alludeert uiteraard op het belang van de stad Rome voor de

tocht van zoveel kunstenaars uit het Noorden én op het genre van de stadsgezichten (veduta) dat door hun toedoen ontstond.

Eigenlijk tonen de geëksposeerde werken meer dan Rome (er is ook de campagna en de landschappen in en buiten Latium) en meer dan vedute zoals hoger reeds gezegd.

Tekeningen en akwarellen getuigen van de nieuwe wereld die voor de kunstenaars van boven de Alpen openging en die hun eigen werk én de Italiaanse kunst zou verrijken.

In het grote verhaal van de verhouding tussen onze kunstenaars en Italië is deze tentoonstelling geen spektakulaire bijdrage maar een van de vele steentjes uit een enorme mozaïek. Het uitzonderlijke aan deze expositie is wel het eenmalige karakter. Na Den Bosch is de verzameling nog even te

zien in een van de prachtige zalen van de Villa Farnesina te Rome om dan aldaar weer in de mappen te verdwijnen.

De nogal Nederlands georiënteerde brochure die de tentoonstelling in Den Bosch begeleidt, vertoont een aantal pijnlijke fouten in de reproductie van tekeningen. Wie de volledige kollektie in huis wil halen, schaf zich de Italiaanse katalogus aan die in de museumwinkel te koop blijft ook na 21 februari.

p. lateur

– Roma Veduta in het Noordbrabants Museum, Verwersstraat 41, 's Hertogenbosch, tot en met 21 februari. Open: di-vr van 10 tot 17u.; za en zo van 12 tot 17u. De katalogus *Da Van Heemskerck a Van Wittel. Disegni fiamminghi e olandesi del XVI-XVII secolo* kost 45,5 gulden.

BEELDSPRAAK

JOHAN VANDENBERGHE : MOOI IN Z'N EENVOUD

In 1991 bracht de Vlaamse zanger Johan Vandenberghe op de IJzerbedevaart zijn lied over *St.-Kruis*. De duizenden aanwezigen luisterden ontroerd. Ook tijdens de IJzerbedevaart een jaar eerder, wist hij de gevoelige snaar te bespelen met het lied *A nos héros* over z'n grootvader-oudstrijder Alouis.

Toch is Johan geen artiest die „zomaar even” de gelegenheid te baat neemt om voor een massaal publiek op te treden. Zijn oeuvre is innig verbonden met de IJzersymboliek en de fronttragedie. In Diksmuide is Johan Vandenberghe kind aan huis. Tijdens de jongste IJzerbedevaart was de zanger mede-gastheer, samen met z'n echtgenote hielp hij bij de ontvangst van journalisten en bedevaarders.

EIGEN WERK

Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat de gloednieuwe CD van Johan Vandenberghe, *Exodus*, onlangs op het IJzerbedevaartsekretariaat in Diksmuide aan de pers werd voorgesteld. De voorstelling gebeurde in samenwerking met de Stichting Orde Driekoningen, een bont gezelschap van uitgeweken én achtergebleven Westvlamingen die culturele en zakelijke relaties onderhouden in West- en Frans-Vlaanderen.

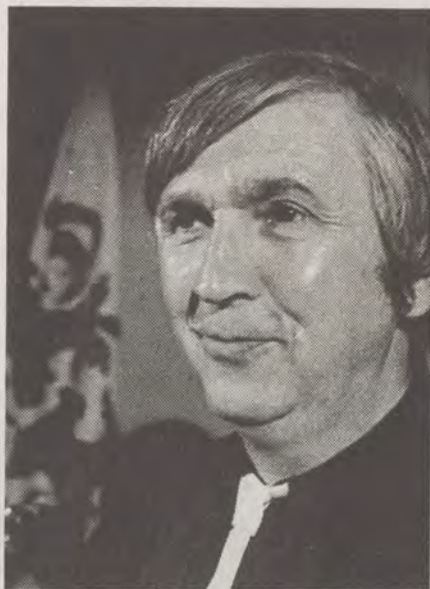
Johan Vandenberghe woont in Koksijde, maar werd midden in de Tweede Wereldoorlog, in 1943 in Pervijze geboren.

Van 1971 tot 1981 was hij muzikaal medewerker van die andere zingende Westhoeker, Willem Vermandere. Johan begeleidde Willem „De Grote” op tuba, klarinet, mondharmonika, fluit en akkordeon.

Na z'n werk bij Vermandere ging Johan de solotoer op. De vraag of Vandenberghe al dan niet beïnvloed werd door Vermandere laten we in het midden. Feit is dat Johan zonder problemen zijn eigen weg vond, tien jaar lang speelde hij, onder veel bijval, in alle mogelijke en onmogelijke zalen van ons landje.

In 1983 verscheen zijn eerste langspeelplaat *Liedjes van mien voe joen* („Liedjes van mij voor jou” zoals m'n buiten West-Vlaanderen zegt). Algauw volgden andere platen en een verzamel-CD.

Op zijn jongste CD, *Exodus*, staan 13 liedjes, allemaal eigen werk. Enkel de muziek voor het titelnummer is van Guido Desimpelaere, die ook de schijf heeft geproduceerd. Tevens schreef Desimpelaere de arrange-

Johan Vandenberghe, een zachte, volkse filosoof.

menten en tokkelde hij op de gitaren. Frank Tomme nam de akkordeon-, fluit-, en saxpartijen voor z'n rekening.

HET LEVEN

Op *Exodus* maakt Johan Vandenberghe een trip door het leven. Hij beschouwt het leven in al z'n facetten, maar dan vooral het leven van kleine eenvoudige lieden.

Johan zet in met het titelnummer *Exodus*. In dit liedje kijkt de zanger in eigen boezem. Hij vlucht aanvankelijk voor zichzelf en voor zijn omgeving, maar komt uiteindelijk toch tot de vaststelling dat het nergens zo goed is als thuis, waar hij z'n gemoedsrust terugvindt. Vandenberghe zingt ook over *Nonkel Pater* die in Kongo werkte op een kleine missiepost, en over *De Senioren*, die voor ze het weten de rest van hun dagen als goedkope babysitters slijten. Johan maakt liedjes over alle kommer en kwel die de argeloze mens kan overkomen: *Liefde, Trouwen, Verkiezingen* en *Tien om te Zien*. Haast Timmermansiaanse tafereeltjes schildert hij in *Kerstlied* en *Driekoningen*. Zachtjes filosofeert Johan in *Mijmering*, en echt teder wordt hij in *Wiegelielied*. Met *De Toren* onderstreept de zanger nog eens zijn verknochtheid aan het IJzermonument, zijn liefde voor Vlaanderen en zijn hoop op een vredevol bestaan. Ook het pakkende *A nos Héros*, het verhaal over grootvader Alouis Zwaenepoel, kreeg terecht

een plaatsje op de CD. Zoals zovele arme stumperds kreeg Alouis „...voor vier jaren hondeleven tussen 't slijk en stekkerdraad een diplomme in 't frans geschreven voor een schamel frontsoldaat...”.

BELEREND

Wie iets zinnigs over een artiest en zijn oeuvre wil vertellen slooft zich meestal uit om dit in ronkende volzinnen te doen. Wij hoeden ons daarvoor. Want vaak moet de scheppen- de kunstenaar in kwestie, met gefronste wenkbrauwen aanhoren wat hij allemaal *niet* heeft bedoeld met z'n liedje, z'n boek, z'n beeldhouwwerk of schilderij.

Dat zulke loftoespraken vroeg of laat tot komische situaties moeten leiden is onvermijdelijk. Bij de voorstelling van Johans CD in Diksmuide, sprak de beminnelijke sekretaris van het IJzerbedevaartkomitee, Koen Baert, volgende welgemeende woorden uit: „...*Johan is niet belerend...*” Na de welgesmaakte inleiding van Koen Baert nam dhr. Balduck, sekretaris van de Stichting Orde Driekoningen het woord. Tot tweemaal toe zegde deze over Johan Vandenberghe „...*Zijn teksten zijn rijp en belerend...*”. Nu gij!

Voor ons is Johan Vandenberghe bovenal een geestig verteller, die nu en dan een zachte, volkse filosoof wordt. Wellicht vandaar dat hij eerder ballades dan meestampers schrijft. Belerend zouden we hem niet durven noemen, daarvoor is hij te bescheiden. Johan heeft zijn eigen, eenvoudige, maar diepmenselijke kijk op de dingen. Wie deelgenoot wil worden van z'n gevoelens is daar vrij in, zich opdringen doet hij geenszins. Overdrijven we met te zeggen dat Johan Vandenberghe een soort van mijmerende, muzikale columnist is, of iemand die met tekst en klanken miniatuurtjes „schildert”? In ieder geval weet de zanger te ontroeren én te verblijden. Bombast of platte kolder zijn hem vreemd.

Graag besluiten we dit stuk met een heuse doodoener, maar daarom niet minder gemeend, om onze mening over Johan Vandenberghe en zijn jongste CD *Exodus* samen te vatten: mooi in z'n eenvoud.

Dat de heren Baert en Balduck daar niet achter gekomen zijn!

(ts)

— De CD kan besteld worden op het IJzerbedevaartsekretariaat, IJzerdijk 49 in Diksmuide, tel. 051/50.02.86, tegen de prijs van 699 fr.

Wie Johan Vandenberghe wil boeken kan rechtstreeks bij hem terecht: Pyllyserlaan 16A, 8670 Koksijde, tel. 058/51.51.59

TELEMANN EN MOZART ZIJN IN HET LAND

Voor jonge mensen is klassieke muziek vaak een moeilijk broertje. Vroeger was er wel eens een eksentrieke leraar die Smetana's *Moldau* aan onze oren liet voorbijvloeien of Strauss' *Tijl Uilenspiegel* zijn fratsen liet uithalen. Maar vandaag liggen er heel wat meer wegen open om ons bij Haydn en zijn gildebroeders te brengen.

Zo trekt Dirk Vermeulen met zijn kamerorkest *Simfonia* door het land om te grasduinen in het werk van Telemann. Veerle Keuppens, bekend van Radio 3 om programma's als *Mozaïek*, *Op verzoek* en *De Kunstberg*, spint de rode draad.

Georg Philipp Telemann (1681-1767) is een duizendpoot, een veelschrijver, een mirakelman. Hij componeerde immers zoveel als zijn twee beroemde tijdgenoten, Bach en Haendel, samen. En geen terrein was hem onbekend. Haendel zei van hem: „Hij schrijft even gemakkelijk en snel een achtstemmig motet als een ander een briefje”.

George Philipp was door zijn moeder voorbestemd om jurist te worden. Hij beloofde het, maar zonder overtuiging. Want niets kon hem van de muziek weglukken. Het leek erop alsof hij de melodieën zo maar uit zijn mouw schudde, en de rij kantates, opera's, missen en stukjes tafelmuziek werd ellenlang. Telemann stond open voor elke muzikale stroming, schudde ze dooreen en maakte er iets persoonlijks van.

Vroeger was zijn naam voor mij sinoniem van humor en ontspanningsmuziek. Zonder hem grondig te kennen was ik geneigd op zijn instrumentale muziek het etiket te kleven dat zo vaak opduikt in verband met Vivaldi nl. dat hij niet een paar honderd concerten schreef, maar een paar honderd varianten van hetzelfde concerto. Anderzijds spreekt zijn zin voor humor uit de goedaardige parodie van de schoolmeester in de gelijknamige cantate en de geeste imitaties uit zijn *Kanarienvogel-Kantate*.

Dat Telemann in zijn tijd hoog in aanzien stond blijkt uit het feit dat Bach voor de post van kantor in Leipzig slechts tweede keuze was (Telemann had immers geweigerd), en ook uit het volgende vers van de Duitse kritikus Mattheson:

„Ein Lully wird gerühmt,
Corelli lässt sich loben,
nur Telemann allein
ist übers Lob erhoben.”

In *Kinderen luisteren naar Telemann* brengt Dirk Vermeulen een kleurrijk mozaïek met delen uit *Don Quichote* waarin het niet aan klanknaboetsingen ontbreekt — ik denk aan de aanval van onze held op de windmolens en de galop van de ezel van Sancho Panza — en de fragmenten uit verschillende concerten

Je kan nooit jong genoeg zijn om Mozart te ontdekken.

die goed in het oor liggen en ludiek klinken.

Wil je meer weten over school- en familieconcerten, bel dan naar Barbara Wyckmans, Cultureel Centrum, Kunstlaan 5, 3500 Hasselt, 011/22.99.31.

PAPAGENO

Frank Groothof is een Nederlander die Mozart door het land voert. De man werd bekend door programma's als *Sesamstraat* en *Klokhuis*, maar keert nu terug naar zijn

oude liefde, de opera. Mozarts *Toverfluit* zit vol symboliek, en met symbolen kan je alle kanten uit. Zo wijzen termen als vrijheid en broederlijkheid, en een getal als drie in de richting van de vrijmetselarij. Maar Groothof kiest voor het sprookje van de geliefde Pamina te winnen, hierbij geholpen met klokkenspel en toverfluit door de *vogelmens* Papageno, de anti-held. Uiteindelijk zegeviert het goede: Pamina valt in de armen van haar prins, terwijl Papageno, de vogelmens, zijn vogelvrouwje krijgt. „Alle Menschen werden Brüder”, zal Beethoven later zijn grote voorganger nazeggen.

Muziek, mime en kleur maken van dit sprookje een boeiend schouwspel voor jong en oud, en je kijkt wat verbaasd tegen zoveel vakmanschap en duivelskunsten aan. Verwondering is de boodschap als antwoord op het wonder. Want wat zeg je anders dan wonderbaar van Papageno's smachtende woorden: „Ik twijfel of een wijffe / een wijffe ergens op me wacht / oh wijffe oh waar blijf je / met je lijffe, mollig, lief en zacht / ik mis je lijffe elke nacht”?

De voorstelling van Frank Groothof is een aanrader en duurt ongeveer één uur. Het contactadres voor Vlaanderen is: Kaleidocoop vzw, Burgstraat 29 b, 9000 Gent, 091/33.04.33.

WDB

HET VLAAMS KAMERORKEST NODIGT UIT

Op maandag 15 februari e.k. organiseert het Vlaams Kamerorkest zijn derde abonnementsconcert van het seizoen 1992/93. Dit concert heeft plaats in de Kon. Elisabethzaal te Antwerpen en begint om 20u.30.

Dirigent Walter Proost en zijn orkest zetten de avond in met Mozarts ouverture tot zijn opera *De Toverfluit*, bevolkt door sprookjesfiguren, maar getekend ook door de symboliek van de vrijmetselarij, zoals blijkt uit het veelvuldig gebruik van het heilige getal *drie* dat iets bezwerends heeft en hier vaak voorkomt in de houtblazers.

Camille Saint-Saëns' derde vioolconcert is zelden in de concertzaal te horen. Het lijkt van satijn of fluweel en passie. Augustin Dumay die de solopartij speelt is bekend om zijn plaatopnames. Mocht het je, dierbare melomaan, interesseren, één van de klassieke CD's van de maand februari, is een opname van verschillende sonates van Mozart voor viool en piano door onze gast en Maria Joao Pires.

Na de pauze wordt de concertavond afgerond met de zevende (eigenlijk de negende) symfonie van Franz Schubert, bijgenaamd „de Grote”. Ze werd geschreven in 1828, het jaar van Schuberts dood. Toch is het werk geen zwanezang, integendeel, natuurindrukken, dansmotieven en gemijmer vormen een ononderbroken stroom van louter muziek. Dat deze symfonie de bijnaam „de Grote” kreeg heeft te maken met haar hemelse lengte zoals Schumann het uitdrukte.

Kaarten voor dit unieke concert zijn te bekomen bij het Vlaams Kamerorkest (03/231.46.30), het bespreekbureau van de Kon. Elisabethzaal (03/233.84.44), en in de Uit-Winkel (03/233.71.60). Prijzen: 660 fr. en 440 fr. Groepen vanaf 25 personen genieten een speciale korting en betalen resp. 560 fr. en 360 fr. per kaart. Studenten en houders van een Plus-3-Pas betalens slechts 550 fr. en 330 fr.

BOSKAMP, DE DERTIENDE...

DE koning is dood. Leve de koning. Luca Peruzovic is dood. Leve Johan Boskamp. Opdat de bruisende Nederlander zich niet te veel illusies zou maken: in goed twintig jaar is hij de dertiende trainer die bij Anderlecht aan de slag gaat. De Brusselse klub haalt met dat cijfer de top niet. Integendeel. Dertien is hooguit goed voor de bescheiden... middenmoot.

In dezelfde spanne tijds vonden bij Racing Genk/Winterslag negentien, bij Standard achttien, bij Sporting Charleroi zeventien en bij AA Gent en Lierse zestien trainerswissels plaats. Wie er te lang bij na-denkt loopt het gevaar gek te worden.

EEN KWESTIE VAN BEKWAAMHEID

Men draait beter niet rond de pot. Niet de bekwaamheid van de oefenmeesters, wel die van de bestuurders moet in twijfel worden getrokken. Anderlecht betaalt momenteel drie oefenmeesters. Voor een klub die zichzelf als de mooiste en de beste aanschouwt, kan dat tellen. Drie trainers in één seizoen of kalenderjaar vormen geen echte uitzondering. Meerdere klubs brachten die krachtprestatie okkasioneel voor elkaar.

Club Brugge versleet tussen 1978 en 1982 zeven trainers. Nadat Happel in de eerste helft van '78 verongelukkig was opgestapt viel Bandi Beres, Han Grijsenhout, Gilbert Gress, Spitz Kohn, Rik Coppens, Raymond Mertens en Georg Kessler de twijfelachtige eer te beurt de zwalpende Westvlaamse topklub sportief te mogen sturen.

In 1979 betaalde het KV Mechelen van voor John Cordier trainersalaris aan Talbut, Teugels en Bulatovic. Het „grote” KV Mechelen van de Telindusbaas deed niet onder. In 1989 passeerden de Mos, Krol en Van Hoof langs de kas.

Eigenlijk was dat nog maar klein bier vergeleken met wat Standard in 1975 en 1987 klaar maakte. In 1976 zaten Cor Van der Hart, Leduc, Lempereur en Waseige in de Luikse dug-out.

In 1987 deden Pavic, Graf, Desaeyere en opnieuw Pavic dat nog eens dunnetjes over. Men kan ons veel proberen wijs maken maar niet dat zoiets iedereen kan overkomen. Of misschien toch wel maar de zotsten of de onbekwaamsten dan wel eerst natuurlijk.

Over trainers zijn al boeken vol geschreven. Wanneer begint men eens aan de klubleiders. Vanden Stock, en in zijn schaduw Michel Verschueren, zijn gevierde dirigenten. Ze hebben zich in het verleden geregeld vergist in hun aankoop- en aanwervingsbeleid. Hun voorganger, Albert Roosens, deed sportief aanzienlijk beter. Maar iedereen zwijgt daar over. Of men kent zijn geschiedenis niet.

Het bestuur van Club Brugge werd bij herhaling door de eigen aanhang verketterd en vervloekt. Maar het bleef wel onaantastbaar zitten. Na het omkoopschandaal leefde Standard tien jaar in de mist. Pas nu is die hopelijk voorgoed aan het optrekken. De grote Eddy Wauters, de enige ex-internationaal onder de klubvoorzitters en ook de president met de langste staat van dienst, tastte ook geregeld mis.

De voetbalsport bood nooit meer gespreks- en diskussiestof als vandaag. Om de haverklap pakken de serieuze kranten uit met ontledingen, onderzoeken, enquêtes, prognoses... Iedereen wil zijn zeg. *Het Laatste Nieuws* onderzocht vorige week hoe snel de trainerskarroussel in de voorbije twintig jaar bij onze eerste klasse klubs draaide. De konklusies waren onthutsend en beschamend voor de bestuurders. *Gazet van Antwerpen* onderzocht hoe voetbal aantrekkelijker kan worden en verklaarde zich voorstander van het Engels model.

In 1980 stonden Staf Van den Bergh, Carleer en Davidovic bij hem op de loonlijst. Tussen 1983 en 1986 versleet hij laatstgenoemde gewezen Joegoslaaf, Jean Dockx, Arie Haan, Leon Nollet en Georg Kessler. Hoe kan men daar een verklaring voor vinden?

Naar ons gevoel wordt het trainerschap door de enen over- en door de anderen mogelijk onderschat. Bovendien ontbreekt het de meesters bestuurders aan visie en inzicht. Ze ontwikkelen geen sportieve beleidsstrategie, ze hebben geen geduld. Ze vragen naar hun woorden te luisteren maar niet naar hun daden te kijken. Men had kunnen weten dat Leekens geen trainer was voor Anderlecht en dat Peruzovic kommunikatieproblemen zou krijgen.

Boskamp, in goed twintig jaar de dertiende trainer van Anderlecht.

Welke klubs vormen de welgekomen uitzondering op de regel? Geen. Of misschien Waregem dat in twintig jaar maar acht trainers „opgebruikte” en in de daaraan voorafgaande periode een eeuwigheid lang scheep ging met de wijze Freddy Chavès. De uitleg is rap gevonden: Essevee werd vaak gestuurd door wijze nuchtere mensen die zich geen illusies maakten en die nooit wonderen verwachtten. De man vangt weinig publiciteit — hij is daar veel te slim voor — maar Germain Landsheere was en blijft een deugdelijk en betrouwbaar prototipe. Een dirigent voor de lange afstand die het klubbelaan op al de rest laat primeren. Landsheere bij de bestuurders en de onvolprezen Robert Waseige bij de trainers. De Luikenaar was zestien jaar onafgebroken in de eerste klasse bezig toen zijn eerste en voorlopig laatste ontslagbrief in de bus viel. Waseige leverde overal goed werk. Hij was de bouwheer van het inmiddels in Racing Genk opgegane Winterslag. Hij diende Standard drie jaar onder Roger Petit en dat was geen kleine prestatie. Hij was goed voor negen seizoenen Club Luik. Een mens houdt het niet voor mogelijk. Waseige is een doodernstige vakman. Hij verkoopt geen show. Hij vertelt zinnige voetbalpraat. Hij is een realist die respekt afdwingt door zijn aanpak en eerlijkheid.

Het onderzoek van *Het Laatste Nieuws* mag er niet toe leiden de trainers als beklagenswaardige slachtoffers naar voor te schuiven. De heren worden (meestal) vorstelijk betaald voor de risiko's die ze lopen.

Ze staan er wel altijd alleen voor. Ze hebben weinig echte vrienden en onder collega's hoeven ze die zeker niet te zoeken. Ze weten zich vooraf de kop van jut omdat de bestuurders uiteindelijk noch de spelers noch zichzelf kunnen ontslaan. De trainers-gage wordt in Nederland „gevarengeld” geheten. Dat is niet slecht gevonden. Toch zou het goed zijn indien eens onderzoek werd verricht naar de door voortijdige trainerswissels opgeslokte kapitalen. Het moet hem in de lengte van jaren over honderden miljoenen gaan. Van klubs die van zichzelf verklaren dat ze in permanente geldnood verkeren en die klagen omdat ze weinig of geen overheidssteun ontvangen mag dat toch verwondering wekken. Of niet soms? Misschien zou de bond er goed aan doe „kursussen” voor sportief management te organiseren en daarop de bestuurders van eerste klasse „verplicht” uitnodigen.

DRIE PUNTEN

Gazet van Antwerpen brak een lans voor een herdenking van het puntensysteem. In Engeland wordt sinds 1981 een overwinning met drie in plaats van met twee punten gehonoreerd. De aartsconservatieve bondsbestuurders wilden daarmee een mentaliteitswijziging forceren. Ze slaagden in hun opzet. *Gazet* verwacht dat het bij ons niet anders zal zijn. We willen dat graag geloven. Al moet toch worden opgemerkt dat er bij ons dit seizoen minder defensief wordt gevoetbald dan voorheen. De gewijzigde spelregels zijn daar voor een stuk debet aan en verder dwongen en dwingen de teruglopende toeschouwersaantallen onze klubs tot meer avontuurlijk — al is dit woord fel overtrokken — voetbal. Overigens hoeft onze Bond, die in bedoelde bijdrage conservatisme wordt verweten, geen schrik te hebben van wijzigingen.

In Engeland heeft men uitgerekend dat in circa honderd jaar de kampioen met het driepuntensysteem éénmaal een andere naam zou gehad hebben dan met het tweepuntensysteem. De wijziging zou vooral gevolgen hebben voor „de geesten”. Wie drie punten kan pakken stelt zich slechts uitzonderlijk tevreden met één. Ook al omdat vijf punten voorsprong of achterstand in het driepuntensysteem weinig „onherroepelijks” voorstellen. In twee matches kan de rangschikking totaal van uitzicht veranderen. Met het tweepuntensysteem is dat niet mogelijk. We kunnen daar gemakkelijk inkomen.

Waar we *Gazet* niet volgen is wanneer wordt gesuggereerd een winnende thuisploeg maar twee en een winnend gastelftal drie punten toe te kennen. Het wordt dan erg ingewikkeld en bovendien zien we de logika ervan niet in. Maar dat kan natuurlijk ook aan ons liggen.

Flandrien

TEGEN DE VLAKTE

't Zijn droeve tijden voor Eric De Vlaeminck. De bondscoach van de veldrijders had het zich zeker anders voorgesteld. Hij geloofde vast dat zijn profs in het Italiaanse Corva minstens één medaille zouden oogsten. Op de snelle omloop moesten Herygers en Danny De Bie normaliter op de voorgrond (kunnen) treden. Dat geloofden ze zelf ook en ze waakten er dan ook voor hun start niet te missen. Het schone liedje duurde echter niet lang. In de eerste ronde sloeg Herygers tegen de vlakke en in de vierde ronde volgde De Bie zijn ongelukkig voorbeeld. De boeken werden meteen dichtgedaan.

Het moet vreselijk geweest zijn voor de omstreden bondscoach die in het interview achteraf een aangeslagen indruk naliet. Hoe hij het immers ook draaide of keerde al zijn theorieën werden de bevroren grond ingeboord. Hij, de voorstander van de perfectie techniek, van de stuurvaardigheid en de behendigheid moest het meemaken dat zijn poulains hem op de bijna ideale omloop in de steek lieten. Door domme pech of door feitelijk onkunde: wie zal het zeggen?

Bij de amateurs verliep het eigenlijk niet anders. De onzen kwamen nergens in het stuk voor. Zelfs een echte ereplaats was niet voor hen weggelegd. De Vlaeminck had mooi verklaren dat zijn vertrouwen ongeschonden en zijn geloof onaangetaast bleef. We geloven dat hij dezer dagen zeer slecht slaapt. Indien hij volgend jaar nog aan het roer staat wanneer de wereldkampioenschappen in Koksijde worden georganiseerd moet hij er rekening mee houden dat geen enkel ekskuus nog kan of zal aanvaard worden. Na vier jaar De Vlaeminck is de oogst inderdaad bijzonder schraal: niets en niemandal.

VERRASSING

Het waren anders wel ongewone wereldkampioenschappen. De ongenaakbare Daniele Pontoni kon voor eigen volk de amateurstitel onmogelijk missen maar... eindigde derde.

De Italiaan, die al vijf Superprestigekrossen won en algemeen als de meest getalenteerde van het lot wordt beschouwd, had eerder verklaard zowel bij de amateurs als de profs te zullen winnen indien hem in beide koersen starttoelating zou worden verleend. Het verliep dus helemaal anders. Wereldkampioen werd de Deen Henrik Djernis op wie maar weinig insiders hun geld hadden verwed.

Bij de profs was de verbijstering nog veel groter. Kluge, de titelverdediger, was duidelijk de beste. Hij keerde en wendde aanvankelijk het vlotst, het gemakkelijkst. Hij controleerde de koers. Hij scheen te spelen met zijn concurrenten. Maar hij viel en moest in de slotronde ook nog met defekt afrekenen.

De Fransman Dominique Arnould, in volle voorbereiding op het wegeseizoen, werd een wel zeer verrassende wereldkampioen. Het wilde wat zeggen over de kwaliteit van de huidige generatie veldrijders en het was zeker geen troost voor de geplaagde Belgische delegatie die nog voor de start één van haar vertegenwoordigers in allerijl naar huis stuurde omdat hij op dopinggebruik was betrapt geworden.

Kommentaar overbodig natuurlijk.

Arnould, verrassende winnaar.

(foto ap)

TE KOUD VOOR TRANEN

Regisseur Joseph Vilsmaier aarzelde even toen Hanno Huth, directeur van Munchens Royale-Senator Films, hem Christoph Fromms skript voor zijn nieuwste film *Stalingrad* voorlegde. Twee van zijn ooms waren daar omgekomen en nog een derde sneuvelde in de Russische veldtocht.

NOOIT MEER OORLOG

„Ik wist dat het lastig zou zijn om een film te maken die het onderwerp waardig was”, zegt Vilsmaier. „Er zijn twee soorten oorlogsfilm: de ene zijn drama's vol heldhaftige akte, en de andere peilen de menselijke kompleksiteiten in de strijd. *Stalingrad* bevat heel wat akte, maar handelt meestal over de onzin en stupiditeit van de oorlog. Het gaat over de mensen zelf – niet de oorlog, de generaals of de strategie. Vijftig jaar later gaat het Duitsland voor de wind, maar dat is zelfs nog een reden te meer om er aan te herinneren hoe de situatie was met Hitler aan de macht.”

EERLIJK

Grondig onderzoek, het uitkammen van archieven, de lektuur van boeken, het bestuderen van documentaires, het interviewen van Stalingrad-veteranen overtuigden Vilsmaier ervan dat een film gemaakt kon worden die een bikkelharde onverschrokken kijk op de brutaliteit en het afschuwelijke van de oorlog zou brengen. „Ik was geïnteresseerd in de mensenlevens achter de statistieken”, zegt Vilsmaier, die, na jaren als filmer, zijn verbondenheid met Jan-met-de-pet demonstreerde als regisseur van twee bijzonder succesrijke Duitse films, *Herbstmilch* en het schitterende *Rama Dama*; „Ik wist dat het verhaal moest gebracht worden vanuit het gezichtspunt van de man te velde en zijn strijd om te overleven. De uitdaging bestond erin respect te betonen voor die mensen, en een plicht jegens de Duitse geschiedenis te volbrengen door de gebeurtenissen op een eerlijke manier af te schilderen.”

En Vilsmaier is daarin volledig geslaagd. Het verhaal van veteraan korporaal Fritz Reiser, die nieuw aangekomen idealistische en knappe jonge luitenant Hans von Witzland die de plaats inneemt van een gekwetst, veteraan onderofficier Manfred Rollo Rohleder en Gege Muller die vanuit de woestijn, in de overwinningsoes van El Alamein, aankomen in Rusland en daar worden gekonfronteerd met het feit dat Duitsland niet altijd

Stalingrad, een van de schrijnendste oorlogsfilms aller tijden, heeft maar één grote boodschap: Nooit meer oorlog!

zegerijk over zijn vijanden heenloopt, is een der schrijnendste oorlogsfilms aller tijden.

De enige films die ons in de herinnering schieten zijn *De Brug* en *Van het Westelijke Front geen nieuws* en *De paden van de roem*, maar die hebben niet die beelden die voor eeuwig op je netvlies geënt blijven, zoals die aanstormende soldaat wiens onderlijf wordt weggeschoten en wiens bovenlijf recht op de grond blijft staan en zo sterft. Die hebben niet die beelden van die bevroren menselijke standbeelden in de weidse Russische steppen, waar het te koud is voor tranen.

Dit is gruwel, die enkel maar wil zeggen: nooit meer oorlog!

CONSENTING ADULTS

Neem de regisseur Alan J. Pakula, zet daar acteurs Kevin Kline en Kevin Stacey bij, strooi daar actrices Mary Elisabeth Mastrantonio en Rebecca Miller over, voeg daar een bijrolletje Forest Whitaker aan toe, en laat dat vervolgens samen sudderen; dan kun je toch hopen dat er iets goeds uitkomt. Maar hun nieuwste thriller *Consenting Adults*, over een echtpaar dat langzaam de passie zag verdwijnen en een andere, vrolijk profiterend stel dat zelfs niet voor oplichting terugdeinst, is er eentje van het zevende knoopsgat. Alles is gebaseerd op een spelletje stuivertje wisselen, en je valt van de ene verbazing in de andere, over zoveel domheid samengeperst in één film.

THE PUBLIC EYE

Joe Pesci bewees reeds met zijn Oscarwinnende rol in *Goodfellows* van Martin Scorsese, dat hij een acteur is voor die regisseur die hem goed wil gebruiken. Dat gebeurde in *The Public Eye*. Deze zwarte film, in de beste Hollywoodtraditie van de jaren veertig en vijftig, heeft een fotoreporter (Pesci) in de hoofdrol. „Ik maak alleen mooie plaatjes” is zijn motto, en dat maakt dat hij en de vertrouwen is van politie en mafia, nergens neemt hij ook maar stelling. Overal verschijnt hij waar moord en doodslag hebben plaats gehad, dikwijls zelfs voor de politie en dan wil hij het lijk wel eens in een andere houding leggen, om het plaatje beter te maken, want het zoveelste lijk is voor hem alleen een gelegenheid om weer een gruwelijke foto te schieten, die hij dan verkoopt aan de meest biedende. Ondertussen is hij bezig een fotoboek te maken van het New York van de verliezers, de zuipschuiten, de zwervers, de diverse rassen.

Dan, op een dag, wordt hij door een caféuitbaatster gevraagd om haar een handje te helpen. Plots wordt hij ondergedompeld in de nietsontziende misdaad en wordt het onmogelijk nog langer toeschouwer te blijven.

Samuel Fuller zou deze film kunnen gemaakt hebben. Een bichoc voor de liefhebber van de puurste chocolade.

Willem Sneer

HERSENBREKER

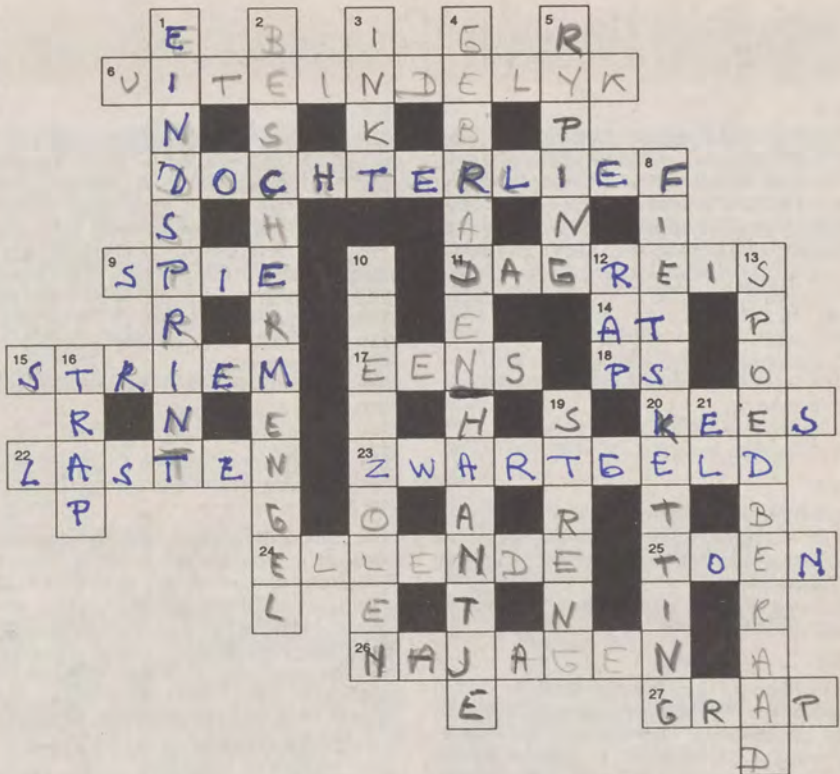
OPGAVE 165

HORIZONTAAL

- 6. Na veel geduld afgelopen (11)
- 7. Zo beminlijk vinden haar ouders haar (11)
- 8. Met zo'n scherp voorwerp kun je iets vastzetten (4)
- 9. Uit en thuis binnen 24 uur? (7)
- 14. Was bezig met iets te nuttigen (2)
- 15. Lijn die pijn doet (6)
- 17. Akkoord (4)
- 18. Naschrift van rode Walen (2)
- 19. Als hij klaar is, is de zaak in orde (4)
- 20. Meervoudige fiskale druk (6)
- 20. Afrikaans betaalmiddel? (5, 4)
- 24. Rampzalige toestand (7)
- 25. Op dat ogenblik (4)
- 26. Gewapend achtervolgen (7)
- 27. Aardigheid (4)

VERTIKAAL

- 1. Vlak voor de meet bereik je 't hoogste tempo (10)
- 2. Waakzame geest (13)
- 3. Hoort tot de schrijf- en tekenbehoeften (4)
- 4. Vogel met een korstje (8, 7)
- 5. Op weg naar volle wasdom (6)

- 10. Is dat halssierraad bestemd voor een alledaags verkeersmiddel? (12)
- 10. Kun je die in de pan doen na erop gelopen te hebben? (9)
- 12. Met grote snelheid (3)
- 18. Haastig overleg (11)
- 16. Schop om boven te raken (4)
- 19. Wat ineengedraaid is, geniet weinig vrijheid (6)
- 27. Stok van nog geen driekwart meter (2)

OPLOSSING OPGAVE 163

Horizontaal: 2. lekkerbek; 7. aangename werk; 8. rood, wit en blauw; 10. rechtsherstel; 13. scha; 14. song; 15. idee; 17. ratten; 18. notitie; 20. evenals; 21. dorpel.

Vertikaal: 1. bleekwater; 3. kamee; 4. bewolkte hemel; 5. kerkuil; 6. en zo; 7. aardrijkskunde; 9. te hard; 11. China; 12. resept; 16. onthaard; 17. reisje; 19. tweede.

Els Van Bellingen uit de Guido Gezellelaan 11 in 2570 Duffel wint een prijsje. Haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 163 werd uit de korrekte inzendingen getrokken.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 165 ten laatste maandag 15 februari op de redactie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

Mogen wij er op aandringen slechts één oplossing op een gele briefkaart te schrijven, anders wordt het een hopeloze warboel om de stand bij te houden! Dank u vriendelijk.

SATERDAG

AHASVERUS
„Meer autodiefstallen dan ooit”,
las Ahasverus
La dada...

- * **Gangster kletst maar wat: Carlo Todaroddelo**
- * **Nu het geboortecijfer daalt worden de kinderkopjes beschermd**
- * **Zetduivel: Paul Jammers**
- * **Een Golf van autodiefstallen**
- * **Hormonenmafia: vuilspuiters!**
- * **Volgens Sauwens moet Kluisberg kruisberg blijven.**
- * **Hormonenvrije koe: La vache qui rit**

ZATERDAG 6 FEBRUARI

TV 1

10.00 **Het slimme kanaal**; 12.00 **Couleur locale**; 12.30 **Affiche**, kunstaanbod; 14.30 **The long Ride**, film; 16.00 **Première Film & Video**, filmnieuws; 16.30 **Top 30**; 17.00 **Kelly**, jeugdserie; 17.25 **Sleutel**, jeugdaktua; 17.50 **Musti**, tekenfilmserie; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Gered door de bel**, komische serie; 18.40 **Vlaanderen vakantieland**, Brabant en Griekenland; 19.20 **Joker- en lottotrekking**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **R.I.P.**, serie
20.30 **Eurosong**, 1e preselectie
21.35 **Geheugensteuntje**, verrassende vertelling
22.10 **Vandaag**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **De mist**, horror-film

TV 2

20.30 **Tijd voor Koen**, licht klassiek
21.00 **Vuurvogel 1: Sergei Rachmaninov**, portret
22.00 **Vuurvogel 2: Uit eigen land**, Nieuw Belgisch Kamerorkest
22.45 **Vuurvogel 3: De Dans ontsprongen**, choreografie

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Passage West**, film; 14.45 **Riptide**, film; 16.25 **Super Nintendo**; 16.30 **The real ghostbusters**, tekenfilmserie; 16.55 **Super Nintendo**; 17.00 **Super 50**; 17.55 **Super Nintendo**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Zorro**, avonturenserie; 18.30 **Jungleboek**, Vlaamse familieserie; 19.00 **Nieuws**.
19.30 **Familieraad**, spelprogr.
20.00 **Walters Verjaardagsshow**, spelprogr.
21.30 **Indiana Jones and the last crusade**, film
23.40 **Nieuws**
00.00 **VTM-sport**
00.10 **The murders in the Rue Morgue**, horror-film

Ned. 1

17.15 **Forza TV**, jongerenmag.; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Ko de Boswachter**, milieuprogr. voor kinderen; 19.00 **Stempels Weissense**, sportspecial; 20.00 **Nieuws**.
20.26 **Three man and a baby**, film
22.08 **Glamourland**, gossierubriek
22.38 **Karel**, praatshow
23.27 **Looking for mr. Goodbar**, film

Ned. 2

18.00 **Nieuws**; 18.20 **Veronica Wintersport**; 18.50 **Step by step**, serie; 19.20 **Nederland Muziekland**, show.
20.15 **That magic moment**, film
21.55 **Zaterdagavondcafé**, komische serie
22.25 **Casino Royale**, spelshow
22.45 **Joy in love**, erotische serie
23.15 **Skybound**, luchtvaarserie
23.45 **Voyager special**, dok. serie
00.35 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 13.45 **Studio sport**; 17.30 **De grote meneer Kaktus show**, kinderprogr.; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Kassa I**, konsumentenmag.; 18.52 **Lingo**, woordspel; 19.21 **Koko Flanel**, serie; 19.50 **Flying doctors**, doktersserie.
20.40 **Zeg 'ns AAA**, komische serie
21.08 **Sonja op zondag**, praatprogr.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.45 **NOVA**, aktualiteiten
23.20 **Bert Visscher**, cabaretprogr.
00.10 **Museumschatten**
00.20 **Nieuws**

ZONDAG 7 FEBRUARI

TV 1

09.00 **Samson**; 10.00 **Eucharistieviering**; 11.00 **De zevende dag**, praatkoffie; 12.45 **Sportmiddag**; 13.15 **Baskerville Curse**, tekenfilm; 14.30 **Knettergek**, jeugdserie; 15.00 **Spit McPhee**, jeugdserie; 16.00 **1 voor iedereen**, familieprogr.
17.00 **Look**, life-style-mag.; 17.30 **Beestenbos is boos**, jeugdserie; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Wonderjaren**, komische serie; 18.35 **1000 sekonden**, spel- en kookprogr.; 19.00 **De Cosby show**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
19.45 **Sportweekend**
20.00 **FC De Kampioenen**, komische serie (herh.)
21.00 **Langs de kade**, serie
22.00 **De Pré Historie**, Lutgart Simoens
22.30 **Nieuws**
22.50 **Ziggurat**, kunstprogr.

VTM

08.30 **Kinderklub**; 08.50 **Zondagochtendcartoons**; 09.40 **Trivial Pursuit junior**, telefoonspel; 09.45 **Schuif af**, kinderprogr.; 10.40 **Quiz't**, telefoonspel; 10.45 **Zondag-Josdag**, live-mag.; 13.00 **Nieuws**; 13.20 **Star**, filmmag. 14.00 **Hardcastle & McCormick**, misdaadserie; 14.45 **Tekenfilm**; 14.55 **Pollyanna**, film; 17.05 **Star Trek, the next generation**, serie; 17.50 **VTM-Sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **De kinderakademie**, kindershow; 19.00 **Nieuws**.
19.30 **Familieraad**, spelprogr.
20.00 **Meester I**, komische serie
20.30 **Gaston en Leo**, humor
21.00 **Luc**, praatshow
22.20 **The Powers that be**, serie
22.45 **Nieuws**
23.05 **Tussen de lijnen**, sport
23.40 **Wilderness alive I**, dok. serie

Ned. 1

11.00 **Eucharistieviering**; 11.56 **IOS Magazine**; 15.22 **De rest is stilte**, dok.; 15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Het gezongen woord**, samenzangliederen; 16.30 **Waar blijf je anders?**, discussieprogr.; 17.00 **Nota Bene**; 17.05 **Opium**, kunst en cultuur; 17.22 **Idomeneo**, klassieke muziek; 18.15 **Sesamstraat**; 18.29 **Nijntje**, tekenfilmje; 18.34 **1 for U**, voor jonge televisiemakers; 18.59 **Abdijen in West-Europa**, dok. serie; 19.25 **Natuur in eigen land**, dok.; 20.00 **Nieuws**.
20.15 **Waku Waku**, spelshow
20.50 **Ook dat nog**, satirisch konsumentenprogr.
21.39 **Brandpunt**, aktualiteiten

Ned. 2

14.15 **Aktueel**, voor Turken; 14.45 **Spiegel verkeerdt?**, mediaprogr.; 15.30 **Chinese geneeskunde**, dok.; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Reklame en promotie**, teleac; 16.10 **Omgaan met stress**, teleac; 16.40 **Praktijkdiplomae informatica MG2**, teleac; 17.15 **Blinde hartstocht**, serie; 17.40 **Knoop in je zakdoek**, op ziekenbezoek; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **The A-team**, serie; 18.56 **Candid camera**, verborgen kamera; 19.20 **Strip- en cartoontekeningen**, teleac.
19.53 **2000 Malibu Road**, serie
21.27 **Eenmaal, andermaal**, veilingprogr.

Ned. 3

13.45 **Studio sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Studio Italia**; 18.35 **Scutera**; 18.45 **Studio sport**; 20.00 **Nieuws**.
20.10 **Keek op de Week**, satirisch progr.
21.11 **The Powers that be**, komische serie
21.40 **Diogenes**, venster op de wereld
22.43 **Chahatine wa noubala'a**, film

MAANDAG 8 FEBRUARI

TV 1

14.00 **Opnieuw gebruikt staat netjes**, schooltelevisie; 14.30 **Projekt Egypte**, schooltelevisie; 15.00 **Bustin' Loose**, film; 17.00 **Grensstad**, westernserie; 17.25 **Duupje**, kinderserie; 17.30 **David de kabouter**, tekenfilmserie; 17.55 **Tik tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top Score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Zeg 'ns AAA**, komische serie
20.20 **Raven**, aktieserie
21.15 **Alle 5**, wetensch. progr.
21.45 **TV1-Denksporkampioen**, spelprogr.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Opnieuw gebruikt staat netjes**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Ekologisch tuinieren**, tuinmag.
21.30 **Nieuws**
22.05 **Met het geld van de anderen**, film

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Tussen de lijnen**, sport; 13.50 **Cheers**, serie; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.05 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 17.00 **Tekenfilm**; 17.05 **Happy days**, serie; 17.35 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van Fortuin**, spelprogr.
20.30 **Kotmadam**, serie
21.00 **Beverly Hills 90210**, serie
21.50 **Telefacts**, aktualiteiten
22.35 **Nieuws**
22.55 **The odd couple**, serie

Ned. 1

19.26 **Help**, serie; 20.00 **Nieuws**.
20.26 **Opsporing verzocht**, oeproe
21.17 **Hier en nu**, aktualiteiten
21.56 **Uit de school geklapt**, komische reeks
22.24 **Het Faberikaat**, belevenissen
22.52 **Dokument: Dromen op bestelling**, dok.
23.38 **Miniatuur**
23.45 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 15.35 **Blinde hartstocht**, serie; 16.00 **Nieuws**; 16.08 **Bekijk het maar**, kinderprogr.; 17.09 **De Teenage Hero Turtles in Europa**, tekenfilmserie; 17.31 **Telearchief**, We gingen op vakantie; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Stuntmasters**; 18.42 **Candid camera**, grappen; 19.06 **Kieskeurig**, konsumentenmag.; 19.31 **Tax free**, komische serie.
20.41 **Love Letters**, spelprogr.
21.26 **Vocaal centraal**, muziekprogr.
22.06 **Tros Aktua**, aktualiteiten

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Lopende zaken**; 16.35 **Diogenes**; 17.35 **Hazepad 4**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.19 **Eeruen Indiana**, avonturenserie; 18.47 **Open deur TV**; 19.06 **Tu Nomaden**, jongerenmag.; 19.40 **We zijn weer thuis**, dramaserie.
20.09 **40 Minutes**, dok.
20.52 **Lolapaloeza**, vrijzinnig mag.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport** jaartal

DINSDAG 9 FEBRUARI

TV 1

14.00 **La vie quotidienne**, schooltelevisie; 14.30 **Een dag uit het leven van een kind**, schooltelevisie; 15.00 **Kitty Foyle**, film; 17.00 **Grensstad**, westernserie; 17.25 **Duupje**, kinderserie; 17.30 **Beestenbos is boos**, jeugdserie; 17.55 **Tik tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **De drie wijzen**, kwisprogr.
20.35 **Zeker weten**, praatshow
21.30 **NV De Wereld**, reportagemag.
22.00 **I.Q.**, kwis
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **La vie quotidienne**, schooltelevisie; 19.15 **Lernexpress**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Look**, life-style mag.
20.30 **Kijk uit!**, verkeerstips
20.35 **Een unieke machine**, dok. over het menselijk lichaam
21.30 **Nieuws**
22.00 **Pled Piper**, TV-film

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **De juiste prijs**, spelprogr.; 14.05 **Earthfile**, dok. serie; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.05 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 17.00 **Tekenfilm**; 17.05 **Happy days**, serie; 17.35 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Bompa**, komische serie
21.00 **Medisch Centrum West**, ziekenhuisserie
21.55 **Melrose Place**, gezinsserie
22.40 **Nieuws**
23.00 **Northern Exposure**, cultserie

Ned. 1

20.00 **Nieuws**.
20.26 **Het pleidooi**, serie
21.21 **Avro televisier**, aktualiteiten
22.00 **Birds of a feather**, komische serie
22.34 **De stoel**, praatshow
23.02 **Cheers**, komische reeks
23.28 **Een droom van een tuin**, tuinkursus
23.50 **Nieuws**

Ned. 2

20.20 **All you need is love**, koppelspelprogr.
21.30 **In de Vlaamse Pot**, serie
22.00 **Nieuwslin**, aktualiteiten
22.35 **Berg**, praatshow
23.25 **Schoner produceren**, teleac
23.55 **Effektief besturen**, teleac
00.00 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 10.00 **Warreltaal**; 10.30 **Tales of the unexpected**; 11.00 **Nieuws uit de natuur**; 11.30 **De beer van Bern**; 14.00 **Omrop Fryslân**; 17.30 **WK Skiën**; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Binnenland**, aktueel mag.; 18.55 **Lingo**, woordspel; 19.25 **Van gewest tot gewest**, regionaal nieuws; 19.57 **De Connaisseur**, cultuurkwis.
20.33 **Europolis**, Antwerpen
21.26 **Sessies**, komische serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport jaarnaal**
22.30 **Nova**, aktualiteiten

WOENSDAG 10 FEBRUARI

TV 1

14.30 **Kikker en de walvis**, jeugdfilm; 16.30 **Samson**, kinderprogr.; 17.30 **Postbus X**, jeugdserie; 17.55 **Tik tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Married with children**, komische serie
20.25 **Derrick**, krimiserie
21.25 **'Allo, 'Allo**, komische serie
21.55 **Op de koop toe**, konsumentenprogr.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Boulevard: Geschiedenis van de Islam**, dok.

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Wie slim is sorteert**, infoserie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Sportavond**
21.30 **Nieuws**

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Super 50**, VTM top 50; 14.15 **Tekenfilm**; 14.20 **Gummi Bears**, serie; 14.40 **Captain Planet and de Planeteers**, tekenfilmserie; 15.05 **Rambo**, serie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 17.00 **Tekenfilm**; 17.05 **Happy Days**, serie; 17.35 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van Fortuin**, spelprogr.
20.30 **Copy Copy**, komische serie
20.55 **Turning to Stone**, film
22.35 **Nieuws**
22.55 **Hill Street blues**, politiserie

Ned. 1

18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 18.59 **Frida**, jeugdserie; 19.22 **Flash back**, terugblik; 19.31 **Land in zicht**, zoektocht; 19.51 **Politieke partijen**; 20.00 **Nieuws**.
20.26 **Inspector Alleyn: Artists in crime**, TV-film
22.15 **Megabrein**, kwis
22.55 **Zon, strand & C**, reeks vakantieprogramma's
23.36 **Beppie**, komische serie
00.02 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.07 **Het kleine huis op de prairie**, serie; 16.57 **Kinderkrant**; 17.22 **Peter**, sketch; 17.30 **Tijdsein I**, aktualiteiten; 18.00 **Nieuws**; 18.19 **Ik weet het beter**, spelprogr.; 18.48 **Testpilot**, dok.; 19.11 **50 kamers**, jongerenprogr.; 19.40 **De stelling**, discussieprogr.
20.16 **Peter**, sketch
20.22 **Politieke partijen**
20.25 **Socutera**, red de kinderen van Atjeh
20.35 **Studio sport**
22.00 **Tijdsein II**, aktualiteiten

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 09.00 **Schooltelevisie**; 10.00 **Rembrandt**; 17.05 **Beestenbos is boos**, tekenfilmserie; 17.30 **Alfred J. Kwak**, tekenfilmserie; 18.00 **Nieuws**; 18.18 **Dubbeldekkers**, komische serie; 18.45 **Da's lachen**, tekenfilmserie; 19.03 **Lingo**, woordspel; 19.31 **Brand Meester!**, dramaserie.
20.27 **Per seconde wijzer**, spelprogr.
21.00 **Nieuw Amelands pell**, serie
21.10 **Het landsgesprek**, live-debat
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport jaarnaal**
22.30 **Nova**, aktualiteiten
23.00 **Den Haag vandaag**

DONDERDAG 11 FEBRUARI

TV 1

14.00 **Opnieuw gebruikt staat netjes**, schooltelevisie; 14.30 **Projekt Egypte**, schooltelevisie; 15.00 **Le père tranquille**, oorlogsfilm; 17.00 **Grensstad**, westernserie; 17.25 **Duupje**, kinderserie; 17.30 **Saartje en Sander**, tekenfilmserie; 17.40 **Kinderen van Waterland**, jeugdserie; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Schwarzwaldklinik**, serie
20.45 **The Radio's Live**, special
21.30 **Panorama**, aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**
23.10 **Verre vruchten**, Kenia

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **TV Tam Tam**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Couleur locale**, reportagemag.
20.30 **Tekens**, Vijf Duitse realisten, portretten
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première Film & Video**, filmnieuws
22.30 **Il Capitano**, film

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **De juiste prijs**, spelprogr.; 14.05 **Earthfile**, korte dok.; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.05 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 17.00 **Tekenfilm**; 17.05 **Happy Days**, serie; 17.35 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Tien om te zien**, show
21.30 **Jambers**, benefiet-akties
22.20 **Hunter**, aktieserie
23.10 **Nieuws**
23.30 **The young riders**, westernserie

Ned. 1

19.00 **De geschiedenis van de Nederlandse popmuziek**, muziekprogr.; 19.28 **Ted's Familiespel**, korte spelshow; 20.00 **Nieuws**.
20.26 **Jessica Fletcher**, detektiveserie
21.15 **Kenmerk**, aktualiteiten
21.50 **Versieren**, dok. over erotiek
22.21 **Werelden: Zo goed als nieuw**, dok.
23.01 **De vrije gedachte**
23.14 **Nieuws**

Ned. 2

17.30 **Tijdsein**, aktualiteiten; 18.00 **Nieuws**; 18.19 **Ik weet het beter**, spelprogr.; 18.48 **Black Beauty**, jeugdserie; 19.13 **Hobby-TV**; 19.40 **Was getekend...**, korte portretten.
19.53 **Nederland zingt**, koor- en samenzang
20.27 **Het Kruger Nationale Park**, dok.
21.21 **Het ziekenhuis**, urologie
21.59 **882882**, praatprogr.
22.29 **De wereld van stilte**, dok.
22.49 **Wit begint, zwart wint?**, dok.

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 09.00 **Schooltelevisie**; 17.30 **WK Skiën**; 18.00 **Nieuws**; 18.17 **George and Mildred**, serie; 18.44 **Lingo**, woordspel; 19.12 **Rhythm & Blues**, komische reeks; 19.41 **Bureau Kruislaan**, detektiveserie.
20.11 **Doet ie't of doet ie't niet**, spelshow
21.30 **Mad about you**, komische serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport jaarnaal**

VRIJDAG 12 FEBRUARI

TV 1

14.00 *La vie quotidienne*, schooltelevisie; 14.30 *Een dag uit het leven van een kind*, schooltelevisie; 15.00 *Earth Girls are easy*, film; 17.00 *Grenstad*, westernserie; 17.25 *Duupje*, kinderserie; 17.30 *De Freggels*, poppenserie; 17.55 *Tik tak*; 18.00 *Nieuws*; 18.10 *Mooi en meedogenloos*, serie; 18.35 *Topscore*, woordspel; 19.03 *Buren*, serie; 19.25 *Mededelingen*; 19.30 *Nieuws*.
20.00 *Het park*, serie
20.30 *De Droomfabriek*, familieprogr.
21.45 *Silssen en Cesar*, komische serie
22.30 *Nieuws*
22.55 *Dangerous curves*, avonturenserie

TV 2

20.00 *Vlaanderen vakantieland*, La Louvière, Binche en West-Jutland
20.40 *Herover de aarde*, wetensch. progr.
21.30 *Nieuws*
22.00 *Affiche*, cultureel mag.
22.20 *Abdijen in West-Europa*, dok. serie
22.50 *Het is dat andere*, monoloog

VTM

13.00 *Nieuws*; 13.20 *De juiste prijs*, spelprogr.; 14.05 *Earthfile*, dok. serie; 14.15 *The power, the passion*, serie; 14.40 *Webster*, serie; 15.05 *A Country practice*, serie; 15.30 *Dynasty*, serie; 16.20 *Santa Barbara*, serie; 16.45 *Clip Club*; 17.05 *Happy Days*, serie; 17.35 *Home and away*, serie; 18.00 *Nieuws*; 18.05 *Cijfers en letters*; 18.30 *Waagstuk*, spelprogr.; 19.00 *Nieuws*; 19.30 *Familie*, serie.
20.00 *Rad van Fortuin*
20.30 *Wies Andersen Show*, kwisprogr.
21.30 *North Shore*, film
23.15 *Nieuws*
23.35 *Star*, filmmag.
00.15 *Diamonds*, detectiveserie

Ned. 1

15.53 *Nieuws*; 16.00 *Nieuws*; 16.09 *Heb ik iets gemist?*, hoogtepunten; 16.56 *Young Riders*, jeugdserie; 17.45 *Boggle*, woordspel; 18.15 *Sesamstraat*; 18.30 *Het jeugdjoernaal*; 18.40 *Het Klokhuis*; 19.00 *Vrijdagavond vroeg... Van Willigenburg*, praatprogr.; 19.31 *Volmaakte vreemden*, serie; 20.00 *Nieuws*.
20.26 *De uitdaging*, onmogelijke opdrachten
21.23 *Katharsis*, filosoferen
21.58 *Codewoord: Mandarijn*, serie

Ned. 2

13.00 *Nieuws*; 15.35 *Blinde hartstocht*, serie; 16.00 *Nieuws*; 16.08 *I, Claudius*, dramaserie; 16.59 *De bal is rond*, spelprogr.; 17.32 *Power play*, computerspeltjes; 18.00 *Nieuws*; 18.21 *Dingbats*, kriptogramspel; 18.53 *Candid Camera*, verborgen kamera; 19.15 *O, zit dat zo?*, puzzelprogr.
19.45 *Karaoke*, meezingen
20.17 *Medisch Centrum West*, ziekenhuisserie
21.05 *Tros TV show*, praatshowprogr.
21.59 *Schone schijn*, komische serie

Ned. 3

19.59 *Op en top Engels*, dramaserie
21.20 *Driftwood*, kortfilm
22.00 *Nieuws*.
22.15 *Studio sport joernaal*
22.30 *NOVA*, actualiteiten
23.00 *Gesprek met de minister-president*
23.10 *Schönberg-cyclus: Strijkkwartet nr. 3*, concert
23.47 *Nieuws*

Catherine Deneuve en Jean-Louis Trintignant in *Met het geld van de anderen*, een boeiende, op feiten gebaseerde film. Maandag 8 februari op TV 2, om 22u.05.

ZATERDAG 6 FEBRUARI
DE MIST

Amerik. horrorfilm (1980). John Carpenter vertelt in zijn vervolg op *Halloween* op eenvoudige maar vakkundige manier over de wraak van 18de eeuwse piraten op een Californisch vissersdorpje. Met Adrienne Barbeau en Jamie Lee Curtis. (TV 1, om 23u.)

ZONDAG 7 FEBRUARI
POLYANNA

Prima verfilming van het verhaal van Eleanor Porter over een opgewekt meisje dat er in slaagt de grootste kniesoren van een stadje in New England aan het lachen te brengen. Hayley Mills kreeg er in 1960 een Oscar voor. Ze was toen 14... (VTM, om 14u.55)

MAANDAG 8 FEBRUARI
MET HET GELD
VAN ANDEREN

Een bankbediende krijgt financieel gesjoemel in de schoenen geschoven en wordt ontslagen. Deze boeiende film van Christian de Chalonge (1978) is gebaseerd op een echt gebeurd schandaal in de Franse bankwereld. Met Jean-Louis Trintignant en Catherine Deneuve. (TV 2, om 22u.05)

DINSDAG 9 FEBRUARI
LABYRINTH

Het broertje van een tienermeisje werd

ontvoerd door de Koning der Goblins. Om hem te redden moet ze door een angstaanjagend doolhof. Een leuke variatie op *Alice in Wonderland* (1986), met David Bowie en Jennifer Connelly. Een aanrader voor Muppet-fans. (BBC 2, om 19u.)

WOENSDAG 10 FEBRUARI
TURNING TO STONE

Kanadese psychologische film (1985) over een leuk jong meisje dat gearsteerd wordt wegens drugsmokkel en zich leert aanpassen aan de ongelukkige realiteit achter de tralies. Met Shirley Douglas en Nicky Guadagni. (VTM, om 20u.55)

DONDERDAG 11 FEBRUARI
IL CAPITANO

Zweedse film (1991) over een reeks moorden die in de zomer van 1988 werden gepleegd. De nadruk wordt gelegd op de oorzaken die tot de vreselijke gebeurtenissen leidden en op de eenzaamheid en de tragiek van de daders. (TV 2, om 22u.30)

VRIJDAG 12 FEBRUARI
EARTH GIRLS ARE EASY

Amerik. satirische film (1988) over drie buitenaardse wezens die zich weten te integreren in de materialistische maatschappij in Zuid-Californië. Met o.m. Geena Davis en Jeff Goldblum. (TV 1, om 15u.)

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Het partijbestuur van de VU Vlaamse Vrije Democraten heeft zich eensgezind achter VU-Europarlementslid **Jaak Vandemeulebroucke** geschaard in diens strijd tegen de hormonenmafia. De tweede aanslag op de woning van de VU-mandataris toont aan dat het net rond de hormonenhandelaars langzaam maar zeker gesloten wordt. Het wordt, aldus een bezorgde voorzitter Anciaux, tijd dat de rechtsstaat hersteld wordt. Er moet dringend een einde komen aan de wild-westpraktijken van nietsontziende gangsters die omwille van pure geldhonger geen moer inzitten met de gezondheid van de konsument en daarbij naar de meest drastische middelen grijpen wanneer zij in het nauw worden gedreven.

Tegelijk wenst de VU-voorzitter zijn waardering uit te spreken voor het snel optreden van de Rijks-wacht, voor de procureur van Brugge en voor het hoofd van de anti-terrorisme-cel die onmiddellijk paraat stonden om de bescherming van het gezin Vandemeulebroucke op zich te nemen.

Het VU-partijbestuur eist op korte termijn harde en doeltreffende maatregelen.

De **strafmaat voor aanmaak en verdelen** van hormonale produkten moet van resp. 3 weken tot 3 maanden worden opgetrokken tot gevangenisstraffen gaande van 1 tot 5 jaar. Daarmee zouden alle strafbepalingen inzake hormonen dezelfde strafmaat krijgen.

Dossiers die reeds jaren aanslepen moeten bij de onderscheiden rechtbanken en Hoven van Beroep dringend afgewerkt worden.

De **Nationale Hormonencel** (Roeselare) moet een betere materiële en technische uitrusting krijgen. Aan deze cel, die nu uit slechts vier personen bestaat, moet een ambtenaar van het Instituut voor Veterinaire keuring worden toegevoegd om zo tot een optimale coördinatie in de hormonenstrijd te komen.

Een **nationale magistraat**, belast met alle hormonedossiers en ondersteund door een multidisciplinaire groep specialisten (ambtenaren volksgezondheid, landbouw, BBI; douane, justitie)...moet internationaal kunnen opereren.

VVM-VORMINGSVOND INFORMATISERING

De Vereniging van Vlaamse Mandatarissen organiseert op 17 februari in Boechout een vormingsavond rond de informatisering van de gemeentelijke administratie. De avond gaat van start om 19 u. in het gemeentehuis van Boechout. Om de nodige schikkingen te kunnen treffen vraagt VVM de geïnteresseerden om hun komst te melden bij Greet Sels op het algemeen VU-sekretariaat (02/219.49.30).

In *Maes de Flandes* tekende minister Sauwens het gastenboek. Links van de minister, dhr. Del Olmo van Alken Maes-Barcelona en dhr. Dupré, voorzitter van de Raad van Bestuur van de VDBH. (foto Pablo)

VLAAMS-KATALAANSE BEDRIJFVIGHEID IN BARCELONA

Tijdens de laatste week van januari trok een Vlaamse handelsmissie, georganiseerd door de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel, naar Katalonië. De handelsmissie werd geleid door de Vlaamse minister Johan Sauwens, die bevoegd is voor het Vlaamse buitenlandse handelsbeleid. Een twintigtal Vlaamse ondernemers had zich voor de missie ingeschreven.

De Vlaamse en de Katalaanse economie hebben veel gemeenschappelijk. Dat konden de bedrijfsleiders vaststellen op het terrein, en de minister tijdens de besprekingen met zijn Katalaanse kollega's.

EKONOMISCHE GELIJKENISSEN

Beide Europese deelstaten zijn de economische motor van het staatkundig geheel waarvan zij deel uitmaken. Ligging aan de zee, exportprestaties, produktiviteit, openheid van de economie, de belangrijkste industriële sectoren zijn elementen van gelijkheid.

Toch hoeft dat niet te betekenen dat zij elkaars onmiddellijke concurrenten zijn. Integendeel. Zij blijken in grote mate komplementair, en liggen net ver genoeg van elkaar om het tussenliggend hinterland te delen.

Dat Vlamingen en Katalanen uitstekende zakenpartners zijn, ondervonden de deelnemende ondernemers tijdens hun verblijf in Barcelona. De goede luisteraar kon er horen dat de zakenlieden zeer tevreden waren over hun contacten met de Katalaanse bedrijfs wereld.

Onze Vlaamse economische vertegenwoordiger te Barcelona, dhr. Johan Philippen, werd dan ook passend in de bloemetjes gezet door de ondernemers. Zij waren zeer te spreken over de degelijke zorgvuldigheid waarmee „onze man“ ter plaatse de zending had voorbereid.

„MAES DE FLAENDES“

Een Vlaams bedrijf dat al langer zaken doet in Katalonië is de brouwerij Alken-Maes, zij houdt

trouwens een grote taverne open die *Maes de Flandes* heet, en waar men in het hartje van Barcelona *Grimbergen van het vat* schenkt. De zaakvoerder van Maes in Barcelona, dhr. Del Olmo, die de Vlaamse delegatie een receptie aanbod, benadrukte dat Alken-Maes niet alleen bier, maar vooral „Vlaamse cultuur“ verkoopt in het buitenland.

Tijdens zijn bezoek aan Katalonië had minister Sauwens vruchtbare gesprekken met zijn Katalaanse kollega's van Milieu (dhr. Vilalta), van Buitenlandse Zaken (dhr. Vallve) en van Energie en Industrie (dhr. Subirà).

NEDERLANDS EN KATALAANS

In zijn tafelrede op het officiële diner te Barcelona hield minister Sauwens een fors en gesmaakt pleidooi voor het Europa van de volkeren en regio's. De minister kondigde aan dat de Vlaamse Regering het Belgische voorzitterschap van de EG tijdens de tweede helft van 1993 zou aanwenden om een aantal initiatieven te nemen die de aanwezigheid van de regio's op het Europese forum versterkt.

Geapprecieerd werd vooral dat de minister zijn rede in het Nederlands uitsprak, Nederlands dat simultaan naar het Katalaans werd getolkt. De laatste paragraaf van de tekst werd door de minister zelf in het Katalaans uitsproken.

De aanwezigheid van een tolk stelde de Katalaanse minister van Buitenlandse Zaken Vallve in de gelegenheid om zelf in het Katalaans te antwoorden.

Met dit hoffelijk én politiek gebaar wilde minister Sauwens vooral aantonen dat wederzijds respect voor elkaars kulturele eigenheid slechts een minimale inspanning vergt, en dat kleine landen en taalgroepen ook internationale betrekkingen kunnen onderhouden zonder steeds te moeten terugvallen op het Engels als voertaal.

De toespraken werden afgesloten met een optimistische heidronk op de Katalaans-Vlaamse verstandhouding, en het Europa der volkeren waaraan beide regeringen willen bouwen. (koj)

DE GEMEENTE, VLAANDEREN EN EUROPA

Onder dit motto organiseert VUJO-nationaal op 19, 20 en 21 februari een weekend.

De bedoeling is om met alle politiek geïnteresseerde jongeren vanaf 15 jaar in een losse en ongedwongen sfeer te praten over hoe zij de gemeente, Vlaanderen en Europa in de toekomst zien. Op zondag worden de slotresoluties gestemd. Deze zullen daarna aan de nationale VUJO-raad voorgelegd worden.

VUJO richt zich met dit jongerenweekend in de eerste plaats tot de 15- tot 18-jarigen. VU(JO)-lid of niet, maakt niet uit. Iedereen is welkom. Breng gerust vrienden en vriendinnen mee. Hoe meer zielen hoe meer vreugde. Uiteraard zijn ook de 18-plussers welkom, of wat dacht je?

PROGRAMMA

Vrijdag 19 februari

19.00u: aankomst deelnemers

19.30u: verwelkoming

20.00u: thema „de gemeente” met Kris Van Dijk, VUJO-schepen in Dessel en Pascal Van Looy, gemeentesekretaris van Middelkerke en afgevaardigde van De Wakkere Burger

22.00u: nachtspel „sociale verdedigingstechnieken”

Zaterdag 20 februari

08.00u: ontbijt

10.00u: thema „Vlaanderen” met Hugo Schiltz, senator en Peter Renard, journalist bij Knack

12.00u: middagmaal en pauze

14.00u: thema „Europa” met videovoorstelling en Jaak Vandemeulebroucke, Euro-parlements lid

16.00u: sportactiviteit

18.00u: avondmaal

20.00u: gesprek met Bert Anciaux, nationaal VU-voorzitter

21.00u: ontspanning

Zondag 21 februari

08.00u: ontbijt en kamers vrijmaken

10.00u: werkgroepen

12.00u: middagmaal

13.00u: plenum en stemming

15.00u: afsluiting

PRAKTISCH

Het weekend heeft plaats in jeugdherberg Europa aan de baron Ruzettelaan 143 in 8310 Brugge-Assebroek, tel.: 050/35.26.79. Je betaalt 900 frank voor de overnachting en de maaltijden, wie lakens wenst te huren betaalt 120 frank meer.

Je kan inschrijven door onderstaand strookje ingevuld terug te sturen naar het nationaal VUJO-sekretariaat, Barrikadenplein 12 in 1000 Brussel, tel.: 02/217.63.28

INSCHRIJVINGSSTROOKJE

JA, ik wens deel te nemen aan het nationaal VUJO-weekend.

Ik stortfr. op rekeningnummer 435-0256851-75 van de Volksuniejongeren met de vermelding „deelname VUJO-weekend”.

Naam en Voornaam:

Adres:

tel.:

OOST-VLAANDEREN

FEBRUARI

5 DENDERMONDE: Pannekoekenbak met receptie, aangeboden door het VU-Bestuur van Groot-Dendermonde. In zaal Half-af te Appels vanaf 19u.30.

6 LEDE: Jaarlijkse Pannekoekenavond in zaal „Hofsmeer”, Lange Haagstraat, Impe-Lede. Om 19u. Deelname: 150 fr. Jan Caudron spreekt over misbruiken in de gezondheidszorg. Org.: VU-Lede.

6 EEKLO: Mosselweek, vanaf 19u. in Sparrenhof, Brugsesteenweg 183. Volw.: 400 fr.; -12j. 250 fr. Zo vlug mogelijk inschrijven met voorafbetaling: tel. 77.12.47 (VU-Eeklo, sekretariaat, Weverstraat 8 te

Eeklo). Iedereen welkom.

7 GENTBRUGGE-LEDEBERG: Jaarlijkse nieuwjaarsdrink, van 11 tot 12u. in de Salons Hof ten Rhode, Driesstraat 58. Gastspreker: Jaak Vandemeulebroucke. Aansluitend om 13u.30: VU-Brunch. Inschrijven bij VU-bestuursleden aan 500 fr.p.p., kinderen 250 fr.

8 ERTVELDE: Karnavalviering Ertvelde-Evergem. Org.: VVG-Ertvelde-Evergem.

10 DEINZE: Kruisvaart op de Russische Meren. Spreker en lichtbeelden door eresenator Oswald van Ooteghem. Om 19u.30 in de Kelder Bibliotheek, Markt 21. Inkom 50 fr. Org.: FVV-Deinze.

DRIE JAAR DE GULDEN SPOOR TE BRUGGE

Drie jaar geleden, om precies te zijn, op 2 februari 1990, stond de deur van het Vlaams Ontmoetingscentrum *De Gulden Spoor* wijd open voor de grootste opening van dit volledig nieuw en hedendaags ontmoetingscentrum in Brugge.

De Gulden Spoor is nu voor velen een aangename trekpleister en Vlamingen van zowat overal vinden gemakkelijk de weg naar ons centrum om er even te pauzeren, te genieten van een goed geserveerd drankje of een heerlijk etentje.

Deze 3de verjaardag willen wij niet zo maar laten voorbij gaan zonder er ook dit keer een feestelijk tintje aan te geven.

Het is tevens een geschikte gelegenheid om onder vrienden te vertoeven en herinneringen op te halen.

Dat kan op zondag 7 februari 1993.

12u.: receptie; 13u.: feestmaaltijd. Deelnameprijs: 950 fr.p.p. Inschrijven bij de uitbater en/of telefoneren naar 050/34.30.82. Einde rond 17u.30.

De Westvlaamse zanger Johan Vandenberghe zingt zijn mooiste liederen!

ADVERTENTIE

GEMEENTE OVERIJSE

Het GEMEENTEBESTUUR van OVERIJSE legt een wervingreserve aan van POLITIEAGENTEN.

Maximum leeftijd van 35 jaar.

Nadere inlichtingen omtrent aanwervingsvoorwaarden en examenprogramma kunnen bekomen worden op de rekendienst-personeelsdienst van het gemeentebestuur van Overijse, tel. 02/687.60.40.

De kandidaturen dienen aangetekend getuurd naar het Kollege van Burge-meester en Schepenen van en te 3090 OVERIJSE. De kandidatenlijst wordt afgesloten op 17 februari 1993.

11 NEDERHASSELT: Samenstelling nieuw bestuur voor afdeling Nederhasselt-Aspelare-Lebeke. Om 20u. in De Poort. In aanwezigheid van kamerlid Jan Caudron over „Zwarte geneeskunde - Witte verpleegkunde”. Iedereen welkom.

13 HEMELVEERDEGEM: Jaarlijks eetmaal van het Vlaams-Socio-Kultureel Centrum van Geraardsbergen, van 17 tot 22u., met TD, in zaal De Vlaschaard, Gentsesteenweg, Hemelveerdegem/Lierde. Ook op 14/2 van 11u.30 tot 16u. Volw.: 350 fr., kind. 200 fr.

13 MELLE: 7de Valentijntjesbal, in de parochiezaal, Melle-dorp. Inkom 100 fr. Org.: VU-Melle.

18 ERTVELDE: Stadsbezoek aan Brugge en bezoek aan Dolfinarium en wijnkelder te Dudzele. Org.: VVG-Ertvelde-Evergem.

28 NIEUWERKERKEN: Koekennamiddag. Om 14u. on de Kantien van Eendracht Nieuwerkerken, Schoolstraat. Org.: VU-Nieuwerkerken.

ANTWERPEN

FEBRUARI

- 4 DEURNE:** VU-verkozene Kris Tielemans bekijkt ter plaatse met de buurtbewoners het plan van de openbare werken. Afspraak: 19u. Hoek dr. De Velstraat-Muggenberglei (Arenaplein). Openbare distriktsraad wordt aangevt om 20u. Info: 322.45.27.
- 4 DEURNE:** Hongaarse namiddag. Org.: VVG-Deurne.
- 5 ANTWERPEN:** Pannekoekenavond, vanaf 19u. in

De Durlletstraat 4. Inschrijven: 03/238.82.08. Org.: VU-Antwerpen-stad.

6 EDEGEM: Jaarlijkse familiekwis. Om 20u. in Drie Eiken. Inschrijven op voorhand bij Hilde De Wit (449.17.66) of Josee Poppelaars (449.79.01). Org.: FVV-Edegem.

6 SCHOTEN: Receptie gevolgd door koffietafel. Van 11 tot 14u. in De Gilde, Markt te Schoten. Met Luk Lemmens en Hugo Hermans van het Politiek Kollege als eregenodigden. Inkom 125 fr. Info: 03/645.40.61.

7 MERKSEM: Vanaf 14u. Rommelmarkt en pannekoekenmiddag in Vlanac, Bredabaan 360 te Merksem. Iedereen welkom. Org.: FVV-Merksem.

10 KAPELLEN: Debatavond over Milieubeleid en Milieuproblematiek in Kapellen. Om 20u. in KC De Oude Pastorie. Org.: FVV-Kapellen.

13 KALMTHOUT: Algemene FVV-vergadering te Gent. In voormiddag bezoek aan Rijkhovesteen. Samenkomst om 8u.45 statn Heide. Wie meegaat, tel. 666.57.77.

15 KALMTHOUT: Natuurvoeding, wat is dat eigenlijk? Voordracht door dhr. F. Huybrechts. Om 20u. in Cambuus, Heidestatieplein 10. Leden 100 fr., niet-leden 150 fr. Org.: FVV-Kalmthout.

17 BOECHOUT: VVM-Vormingsavond „Informatisering gemeentelijke administratie. Om 19u. in het Gemeentehuis van Boechout. Graag vooraf een seintje op het Algemeen Sekretariaat, Greet Sels, 02/219.49.30.

18 MORTSEL: Gezond ruzie maken. Voordracht door mevr. Foucquet. Om 20u.15 in zaal Atrium, St. Bernadettestraat. Leden gratis, niet-leden 75 fr. Org.: FVV-Mortsel.

19 BORNEM: Worstebrood en oliebolletjes. Om 16u. in het lokaal van de abdij te Bornem, Kloosterstraat. Om 18u.: interessante diavoorstelling door Frans De Leeuw over Santiago de Compostela. Gratis toegang. Iedereen welkom. Org.: VVG-Bornem.

19 MOL: Kookkursus. Org. + info: VVG-Mol (014/31.46.06)

25 ZWIJNDRECHT: Diavoorrecht over de Eifel, door Walter Meures. Org.: VVG-Zwijndrecht.

ADVERTENTIE

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN ANTWERPEN

De plaats van: **helper-kok/hulpkokkin** wordt openverklaard.

Aanvangswedde: 49.149,- fr. bruto per maand.

De kandidaten moeten de Belgische nationaliteit hebben.

Leeftijdsvoorwaarde: de leeftijd van 18 jaar bereikt hebben en de leeftijd van 45 jaar niet overschreden hebben op 22.2.1993.

Diplomaverreiste:

- hetzij houder zijn van een attest waaruit blijkt dat met vrucht ten minste het derde studiejaar van het algemeen vormend lager secundair onderwijs of van het lager secundair technisch of beroepsonderwijs met volledig leerplan of voor sociale promotie werd gevolgd
- hetzij vier jaar praktijk tellen in het vak.

Er wordt een werfreserve aangelegd met een geldigheidsduur van 3 jaar.

Verplicht sollicitatieformulier en examenprogramma te bekomen op de 7e Directie-Personeelszaken van het O.C.M.W., Lange Gasthuisstraat 39 te 2000 Antwerpen.

Inschrijvingsrecht: 300,- fr.

De kandidaturen dienen toegekomen te zijn op het Secretariaat, Lange Gasthuisstraat 33 te 2000 Antwerpen, uiterlijk op 22.2.1993.

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij contacteer ons. Speciale groepsmenu's.

BRABANT

FEBRUARI

6 HERENT: VU-Dansfeest in de Warotzaal te Winksele, om 20u.30. Muziek: MullersGroup. Org.: VU-Herent-Winksele-Veltem.

6 O.L.V.-LOMBEEK: 20ste eestfeest van VU-Roosdaal, in de Lombeekkring, Kon. Albertstraat, vanaf 18u. Ook op 7/2 vanaf 11u.30. Iedereen welkom.

7 BRUSSEL: Pannekoekenmiddag. Van 14 tot 18u. in Kultureel Centrum De Markten, Oude Graanmarkt 5 te 1000 Brussel. Org.: VU-Brussel-Hoofstedelijke afdeling.

7 HOEILAART: VU-etentje '93. Vanaf 12u. in de Breugelzaal van het Lindenhof, Overijsesteenweg 21. Menu: voorgerecht, soep, biefstuk, koffie en gebakje. Juniormenu is voorzien. Org.: VU-Hoeilaart.

9 DWORP: Etienne Van Vaerenbergh over „De Gemeenteraadsverkiezingen 1994". Van 20 tot 22u. in Gildenhuis, Kerkstraat. Org.: Vorming en Gemeenschap.

11 LEUVEN: Groot VUJO-KUL-debat: „Verdeeldheid binnen de Vlaamse beweging". M.m.v. Willy Kuijpers (VU), Francis Van den Eynde (V.Blok), Peter de Roover (VVB) en Lionel Vandenberghe (Ijzerbedevaart). Moderator: Luk Neukermans (De Standaard). Om 20u. in auditorium Zeger Van Hee, Rechtsfakulteit De Valk, Tiensestraat 41.

13 HUMELGEM: Schaarfeest: Kaas- en wijnavond. Vanaf 18u. in de Parochiezaal Humelgem, Billaststraat 57 te Steenokkerzeel. Org.: VNU-Vilvoorde.

20 BRUSSEL: Geleid bezoek aan het parlement. Commentaar: Leo Puissant. Samenkomst om 9u.45 stipt, Leuvenweg 11 (zijstraat Koningstraat). Einde om 13u. Aansluitend middagmaal mogelijk mits voorinschrijving (tel. 03/568.60.97 of fax 03/482.44.58).

26 LENNIK: Jaarlijks Mossselfestijn in het Gemeentelijk Sport- en Ontmoetingscentrum, A. Algoetstraat. Vanaf 18u. Ook op 27/2 vanaf 18u.; op 28/2 vanaf 12u. en op 1/3 vanaf 12u. Org.: VU-Lennik.

27 HAACHT: Tien voor Taal-kwis in zaal Breughels Gasthof. Inschrijven per ploeg van maks. 4 personen bij Mark Vermeylen, 016/60.51.36 ('s avonds) of 03/220.22.98 (kantooruren). Deelname 100 fr. per persoon. Aanvang 20u. Org.: VU-Haacht.

LIMBURG

FEBRUARI

5 GENK: Bezoek aan VTM-studio te Londerzeel om 12u.30. Org.: VVG-Genk.

7 OVERPELT: Mosselen-Instuif in het restaurant van het Pelterke, van 11 tot 20u. Info: Jef Van Bree (011/23.70.31 - kantooruren). Org.: VU-Overpelt.

11 GENK: Voorstelling buitenlandse reis, om 19u. in de Slagmolen, Slagmolenweg 76. Org.: VVG-Genk.

23 GENK: Vette Dinsdagbal in de Slagmolen, Slagmolenweg 76 te Genk. Org.: VVG-Genk.

ZOEKERTJE

- **GEVRAAGD** - Wie heeft postzegels (alle landen) en Artspunten en wenst daarmee iemand te plezieren of om te ruilen? Dat kan. Bij Jozef De Geest, Eduard Hubertlaan 104 bus 1 te 3080 Tervuren.

OUDSTE VU-LID WOONT IN MEMBRUGGEN

Jan Willems uit Membruggen, een gehucht van het Limburgse Riemst, is het oudste VU-lid van Vlaanderen. Op 14 december j.l. werd „Jeangke” 100 jaar. Zijn eeuwfeest op 20 december werd een heus dorpsfeest. Ook de VU liet zich niet onbetuigd en ging Jan gelukwensen.

Op de foto herkennen we, rechts van Jan Willems, minister Johan Sauwens. Naast Jan staan z'n oudste dochter Maria en eerste schepen Jan Peumans, op de tweede rij (met baard) schepen Paul Jans en de zoon van Jan Willems, Christiaan. Christiaan Willems stond op de VU-lijst in Riemst en is een medestrijder van het eerste uur.

De redactie sluit zich graag aan bij het huldebetoon voor Jan Willems, en wenst hem nog vele jaren in prima gezondheid toe!

(foto Vital Medaerts)

VU-LIMBURG LANCEERT WERK IN EIGEN STREEK-AKTIE

Op dinsdag 26 januari j.l. werd de actie *Werk in eigen streek* van Volksunie-Limburg ingezet. Het initiatief werd uitgewerkt door de werkgroep Limburg.

Deze werkgroep bestaat uit gemandateerden en vertegenwoordigers van beide arrondissementen, medewerkers van het kabinet van gemeenschapsminister Johan Sauwens en VNS-Limburg. De namen: Johan Sauwens, Piet Joosten, Anita Purnal, Michel Thijs, Erik Geurts, Harry Vanherf, Jaak Nijens, Luc Deckers, Jan Schreurs, Veerle Raskin, Luc Robijns, Stijn Daniëls, Wilfried Geeraerts, Roeland Vandebroek, Erik Accou.

De werkgroep kwam vier maal samen. Op de samenkomsten van de werkgroep werden ideeën naar voor gebracht en actiepunten uitgewerkt. De uiteindelijke tekst werd op dinsdag 26 januari te Hasselt aan de pers voorgesteld door Laurens Appeltans, Hugo Olaerts, Jef van Bree en Jaak Cuppens. Daarop volgde een spandoekactie aan de Limburgse autosnelwegen, verspreid over de provincie.

Het was koud op de bruggen, maar de *Smeets Extra* (jawel, werk in eigen streek) belette het aanvriezen van onze ingewanden. Dank aan het Barrikadenplein en de VUJO voor de logistieke steun.

De affiches (3.000!) moeten we echter zelf in Limburg ophangen, tevens zullen 3.000 milieuvriendelijke stickers worden verspreid.

OVER DE INHOUD

Waarom pakken wij uit met een slogan uit de jaren '60?

Omdat de problematiek aktueller is dan ooit.

Wat wordt bedoeld met *Werk in Eigen Streek*?

1. Tewerkstelling

Vijf jaar na de definitieve beslissing over de mijnsluiting, het *Toekomstkontraakt* en de beloften voor Limburg moeten wij vaststellen dat op het vlak

van effectieve tewerkstelling zeer weinig is gerealiseerd. Het beleid dat tot dusver werd gevoerd had voor het leeuwedeel betrekking op „sociale begeleidingsmaatregelen” (zie bv. de SIM, de BLM...). Aan duurzame tewerkstelling werd nauwelijks gewerkt. De positieve resultaten i.v.m. tewerkstelling op het einde van de jaren '80 en 1991 waren het gevolg van een internationale conjunctuurstijging. Deze is nu omgeslagen. Topprioriteit is voor VU-Limburg: Tewerkstelling.

2. Tewerkstelling in Limburg

De beloften die voor Limburg gemaakt zijn moeten nagekomen worden. De rekonversiegelden die voorzien werden voor Limburg moeten integraal toekomen aan Limburg. Limburg heeft deze nodig.

Het talmen van de KS, het voorleggen van een reeks utopische, grootschalige projecten, mag er niet toe leiden dat deze gelden wegvloeien, en dat er uiteindelijk in Limburg niets meer gebeurt.

3. Tewerkstelling in iedere streek

Dit is de subregionale dimensie van de actie. De aandacht en middelen mogen (zie Fenix) niet ge-

concentreerd worden in één grootschalig project. De Volksunie pleit in dit opzicht voor een spreiding van de middelen over een veelheid van duurzame projecten. Dit alles moet gekaderd worden in een goede visie over ruimtelijke ordening. De aandacht mag niet alleen uitgaan naar Midden-Limburg. De toestand m.b.t. werkloosheid is in andere gewesten (lees: Maasland en West-Limburg) even ernstig.

Uitgaande van deze basisfilosofie wordt het oudere VU-voorstel van een Gemeentelijk Investeringsfonds uitgewerkt. Een ekstra enveloppe van 2,5 miljard frank, afkomstig van KS en Europese Programma's, wordt toegevoegd aan het bestaande Gemeentelijk Investeringsfonds. Hoofdkriterium voor de verdeling is de werkloosheidsgraad.

Verder wordt gepleit voor emancipatie (vrouwen), niet-diskriminatie (laaggeschoolden), een optimale benutting van bestaande industriegronden en een gunstigere regeling (zie GATT-landbouwakkoord) voor het gemengde, familiale land- en tuinbouwbedrijf.

Erik Accou

WEST-VLAANDEREN

FEBRUARI

4 IZEGEM: Bar Stedelijke Akademie voor Muziek & Woord, Kruisstraat 15, om 20u.: prof. Etienne Vermeersch (RUG) met „De ogen van de pande – een ekofilosofie”. Toegang 50 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

5 KOEKELARE: Ledenfeest. Kaasschotel aan 250 fr. Vanaf 20u.30 in zaal Amfora. Spreker is nationaal voorzitter Bert Anciaux. Info en inschrijving bij VU-Koekelare.

5 WEVELGEM: Ledenfeest VU-Groot-Wevelgem, met toespraak door Paul Van Grembergen. Pint-haantje met frietjes en gronten, koffie (400 fr., -12j. 200 fr.). Aperitief aangeboden door de afdeling. Inde Gouden Fazant, Grote Markt 18. Inschrijven en info: G. Debel (056/41.17.19).

6 BRUGGE: Arr. Nieuwjaarsreceptie met o.a. Bert Anciaux en Johan Vandenberghe. In Dienstencentrum Van Volden in Brugge (Boeveriepoort). Org.: VU-arr. Brugge + Groot-Brugge. Info: 050/36.29.31

en 050/35.66.87.

10 BRUGGE: Voordracht „Een letter op papier” (drukkunst) door Luc Welvaert. Org.: VVVG-Brugge.

10 ROESELARE: Gezichtsgrime en verkleedpartij. Om 13u.30 in 't Leeuwke. Meebrengen: klederen. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo-West-Flandria.

11 ADINKERKE: Om 14u.30 in het Gemeenschapshuis, Kerkweg 5 te Adinkerke: kwiswedstrijd „Tien voor Taal”. Org.: VVVG-Veurne-Adinkerke-De Panne.

11 BRUGGE: Voeren... om verliefd op te worden! Diavoordracht door Rom Duprez. Met als aanvulling dia's over IJzerbedevaarten en Anton Van Wilderde. In De Gulden Spoor, 't Zand 22, om 20u. Org.: Informativa.

15 IEPER: Acupunatuur. Door mevr. Lieve Vercaemer (acupuncturiste – EUTCM). Om 20u. in KC De Meersen, lokaal 5 te Ieper, Hoek St.Jansstraat en St.Niklaasstraat. Inkom 75 fr. Org.: VV-leper.

15 WERVIK: Kaartnamiddag. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

17 IZEGEM: Het naaien van een merklap (voor volwassenen). Aanvang: 19u.30. Meebrengen: schaar en naald. Inkom: 50 fr. + prijs gebruikte materiaal. Org.: Vlanajo-West-Flandria.

21 DEERLIJK: Zondagmiddag vanaf 12u. in De Wieke (Molenhoek) 8ste Ledenfeest met feestrede door Hugo Coveliers. Keuze uit mosselen of kalkoen archiduc. Inschrijven bij bestuursleden of bij D.Demeurie (056/72.70.98). Org.: VU-Deerlijk.

22 WERVIK: Wandeling in Geluwe. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

24 BRUGGE: Voordracht over de markt- en volksinger Lionel Bauwens, beter gekend als Tamboer. Door R. Hessel. Org. VVVG-Brugge. (050/35.54.30)

24 VEURNE: Om 14u.30 in de Zonnebloem, Zuidstraat 67: Ontpanningsnamiddag. Org.: VVVG-Veurne-Adinkerke-De Panne.

27 DEERLIJK: 1ste Tekstielkaarting met reuze-tombola in De Wieme (op de Molenhoek). Vanaf 18u. Ook op 28/2 vanaf 10u. Org.: VVVG-Deerlijk.

Koninklijke Gilde van Vlaamse Antiquairs

23^e Kunst- & Antiekbeurs van Vlaanderen

6-14 februari

14 u. tot 21 u.

ST-PIETERSABDIJ GENT

KB KREDIETBANK

De Standaard Het Nieuwsblad

MISKLEUN

Het St.-Michielsakkoord is een aanfluiting van de Vlaamse rechten, terwijl de Walen weer voordelen krijgen die onrechtvaardig zijn en die zij voordien zelfs niet geëist hadden...

Het akkoord goedkeuren is een vergissing want na Brussel en de Rand wordt heel Brabant en nadien Vlaanderen, verfranst in de tijd van heel weinige generaties.

De overblijvende Vlamingen zullen dan wel bureau's en toiletten van Eurokraten mogen reinigen om hun dagelijks brood te verdienen.

Maar ik vrees ook dat, zelfs als dit niet gebeurt, in de naaste toekomst de VU al haar waardevolle pluimen zal verliezen...

Ik bid en smee om een sterke, durvende partij! En lever voor zulk miskleunakkoord geen goedkeuring!

C. Deprez, Beselare

LEYSEN, PERIN EN SCHILTZ

De Standaard, de krant van André Leysen, bracht enige dagen nadat de vorst de flater van zijn leven had begaan, een artikel van zijn baas.

André Leysen herinnerde ons aan een uitspraak van Périn, een man die al aan zijn vierde partij toe was. Uitspraken van dat soort mensen moeten met een grote korrel zout worden genomen.

Vermoedelijk heeft André Leysen het boek van François Périn over Brussel en de Brusselaars nooit gelezen. In dat onthullende Waalse boek over de Brusselaars kan men de opgekropte Waalse nijd op Brussel en zijn bevolking lezen. Het was dus in het artikel van André Leysen een vergissing om onze

vrees te wekken voor wat praktisch alle Luikse Walen over Brussel denken. Vlaanderen hoeft, zelfs niet indien de koning flaters blijft begaan, de Brusselaars te vrezen. Zelfs de verfranst Walen en Vlamingen (gevolg van het separatisme 1830) hoeven Vlaanderen niet te vrezen.

En hier moet de naam van de Antwerpenaar Schiltz worden vermeld. In geen enkele van zijn geschriften vindt men een zweem

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

minachting voor onze Vlaamse hoofdstad. Want Schiltz is een democratisch nationalist.

Wel herinnerde hij verleden jaar in *Panorama* aan het feit dat hij in zijn jeugd gevochten had. Niet met een Brusselaar, maar met... een sinjoor, die later André Leysen bleek te zijn. Dat gevecht moet ongeveer geleken hebben op de tweespalt, die nu nog in de Vlaamse beweging bestaat.

Waarom deze feiten en wat komt Périn daarbij doen?

1. dat we ons geen snars moeten aantrekken van wat deze Waalse kameleon vertelt.

2. dat het niet is omdat Leysen ooit met Schiltz „vocht“, beide uiteindelijk niet even ongerust zijn over Vlaanderen.

3. dat deze ongerustheid zelfs kan leiden tot vruchtbare samenwerking voor Vlaanderen 2002.

F.S., Oostende

NIET IEDEREEN LEEFT TWEEMAAL

Twee weken geleden had de verkiezing plaats van de VLD-Jongerenvoorzitter, en het werd Didier De Vuyst. Of wie dacht u?

Ofwel waren zijn druiven te groen, ofwel klonk zijn voornaam, Bart (Somers), te Vlaams; Didier past blijkbaar beter voor deze partij.

Nochtans weet ik dat Somers, een van de vernieuwers, hemel en aarde heeft verzet om het toch te halen. Zo snel integreert men in een nieuwe partij niet.

Vele overlopers zullen wel beginnen nadenken, uit de VU komend, wordt men daar niet aanvaard; een eerste nederlaag dus, en er zullen er nog volgen.

Verder heb ik mij vorige week verheugd over de uitlating van een TV-moderator (BRTN) in een debat met drie, die twee Johans voorstelde, hiermee ook Johan Sauwens bedoelend, en één Jaak (Gabriëls); inderdaad, moderator, er is altijd iemand in de groep die de „Jaak“ uithangt.

Pittig was ook de uitspraak van Sauwens in hetzelfde debat toen hij zich richtte tot Gabriëls. Ik citeer zijn woorden: „In uw vroeger leven hebt u nochtans een andere versie gegeven over deze zaak“. Goed gevonden Johan, „in zijn vroeger leven“! Niet iedereen leeft tweemaal.

Frans Van Ransbeeck, Asse

**SPLITS ZELF DE SOCIALE ZEKERHEID!
WORD LID VAN
EEN VLAAMS ZIEKENFONDS...**

...en geniet de complete service van een volwaardige, sterk uitgebouwde, en ongebonden organisatie!

Bel gratis het nummer 078/11 79 75

VZ Vereniging Vlaamse Ziekenfondsen

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het

Vlaams Ontmoetingscentrum

*** De Gulden Spoor**

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82

- * dranken * restaurant
- * snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal ★
Op Den Soele
Boomstraat 141 3798 s Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— *Cambkinus* —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
089/47.28.97

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

't boerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

**Banketbakkerij
ANTWERPIA**

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

**RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE**

Salons Raymond

- banketzalen tot 300 personen
- specialiteiten bruiloften en banketten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-Idkaart:
één aperitief gratis.

Het Dalinghuis

Sedert 1910

JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

**Brood- en
banketbakkerij**

R. DE BEULE

Heirbaan 53

2070 BURCHT

Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare comfort.
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 715 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: 2400 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf en gastronomische weekends.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 07 fax 058/289 381

**Met verouderde communicatiemiddelen,
hebt u de touwtjes
niet langer in handen.**

PENTAGONE

De oplossing : de telefooncentrales van Alcatel Bell.

De Alcatel 1600 is de ideale telefooncentrale voor KMO's. Er kunnen 4 tot 64 toestellen worden op aangesloten. Voor nog grotere bedrijven, ontwierpen we de 5400 BCN. Deze telefooncentrale kan alle telefoonverkeer en gegevenstransmissie aan en vereist

geen bijkomende en dure installaties. **Voor meer inlichtingen over deze centrales, bel 02/718.84.08 of fax 02/718.84.22.**

Stap binnen in de ISDN-wereld van Alcatel Bell, de wereld van de communicatie.

▼
ALCATEL
BELL TELEPHONE

VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

DONDERDAG 11 FEBRUARI '93

38^e JAARGANG • NR. 6 • 33 fr.

BLIJVEN

WIE BLIJFT, DIE SCHRIJFT*

Onze politieke familie heeft verleden week zware klappen gekregen, net wanneer de Kamer van Volksvertegenwoordigers als eerste artikel in de Grondwet heeft laten inschrijven dat **België een federale staat is**. In diezelfde week beweert een gewezen mandataris dat de Volksunie haar doel heeft bereikt, dat de partij overbodig is, dat haar rol is uitgespeeld.

Wij zijn er van overtuigd dat dat niet waar is. Vlaanderen is vandaag slechts een ruwbouw, nu komt de tijd om ons huis bewoonbaar te maken. Om het federalisme zin en inhoud te geven. Nu weg lopen is het doel verloochenen.

Wij blijven, om dat doel te bereiken.

Tegenover de "overloop" en de in de media zwaar gekochte "leegloop" zet voorzitter Bert Anciaux onder het motto "Ik blijf" een indringende krantenkampagne, Hugo Schiltz op kop.

Verder in ons blad leest u de brief van de voorzitter aan alle WIJ-lezers en VU-leden, daarin legt hij uit waarom hij blijft en vraagt hij ons om ook te blijven.

Wie blijft, schrijft Bert Anciaux.

Al de namen van de blijvers sluiten de media-kampagne af. Wij zullen met zeer velen zijn!

De redactie van WIJ

* **Wie blijft** leest ook de achterflap.